

ЗМІСТ

Безоплатна правова допомога: розвиток системи і контекст

- [] Розвиток системи безоплатної правової допомоги у 2015 році
- [] *«Від захисника вимагатимемо постійного підвищення якості надання БПД, відсутності дисциплінарних стягнень та обґрунтованих скарг»* - інтерв'ю директора Координаційного центру з надання правової допомоги Андрія Вишневського виданню «Закон і Бізнес»
- [] *«Час розвінчати популярні міфи про безоплатну правову допомогу»* – Андрій Вишневський
- [] Пілотний проект щодо посилення управлінської підзвітності через аналіз запровадження системи фінансового управління та контролю на прикладі Координаційного центру з надання правової допомоги: основні результати
- [] **Оголошення про проведення сьомого конкурсу з відбору адвокатів, які залучаються для надання безоплатної вторинної правової допомоги**
- [] Система БПД у цифрах (основні статистичні показники роботи системи у 2014 році)
- [] Аналіз оприлюдненої інформації регіональних центрів БВПД щодо оплати послуг, відшкодування витрат і видання доручень адвокатам
- [] Оплата за надані послуги та відшкодування витрат адвокатам системи у 2014 році

Факти та події

- [] Правова допомога в провінціях Канади: Онтаріо, Альберта, Британська Колумбія
- [] Відкриття робочих кабінетів для адвокатів системи БПД в судах України
- [] БПД на Донбасі в умовах АТО: грудень 2014 року
- [] *«Дорогу долає той, хто іде»* – мобілізований адвокат Тернопільського центру БВПД Андрій Стасюк
- [] Захисникам незалежності України правова допомога надаватиметься безоплатно починаючи з 1 липня 2015 року
- [] НААУ перевидала методичні рекомендації для адвокатів щодо здійснення захисту, гарантованого державою, підготовлені під егідою Координаційного центру з надання правової допомоги
- [] **Анонс:** серія семінарів на тему «Застосування конвенції про захист прав людини та основоположних свобод в справах про видворення, екстрадицію та відмову в наданні захисту шукачам притулку

Приклади успішного захисту

- [] Виправдувальні вироки у кримінальних провадженнях
- [] Зміна кваліфікації дій підозрюваного/обвинуваченого на таку, що передбачає менш тяжкий злочин або більш м'яке покарання/зменшення об'єму обвинувачення
- [] Зміна/скасування/залишення в силі судових рішень на користь клієнтів судами апеляційної та касаційної інстанцій
- [] Позитивна практика у галузі застосування заходів забезпечення кримінального провадження
- [] Звільнення від покарання/відбування покарання/кримінальної відповідальності
- [] Призначення покарання більш м'якого, ніж передбачено законом
- [] Закриття кримінального провадження

Кращі практики адвокатської діяльності та менеджменту

- [] Адвокатська практика надання БВПД
- [] Корисні практики в роботі регіональних центрів БВПД
- [] Європейська практика правового захисту

NB! При використанні матеріалів інформаційного дайджесту посилання на джерело обов'язкове

© 2014 Координаційний центр з надання правової допомоги

Безоплатна правова допомога в Україні: розвиток системи і контекст

[] **Розвиток системи безоплатної правової допомоги у 2015 році**[] **Створення місцевих центрів БВПД, розширення кола суб'єктів права на безоплатну правову допомогу**

Пунктом 6 розділу VI Закону України [«Про безоплатну правову допомогу»](#) передбачено початок надання безоплатної вторинної правової допомоги **у цивільних та адміністративних справах з 1 липня 2015 року.**

Розбудова мережі центрів

У зв'язку із цим, затверджений наказом [Міністерства юстиції від 31.12.2014 №287/7 План заходів щодо розвитку системи надання безоплатної правової допомоги](#) (далі – План заходів), передбачає створення у 2015 році **мережі зі 100** районних, міжрайонних, міських, міськрайонних, міжрайонних та районних у місті центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги (далі – місцеві центри БВПД), які забезпечуватимуть організацію надання безоплатної вторинної правової допомоги у цивільних та адміністративних справах **з 1 липня 2015 року**, а також забезпечуватимуть надання правового захисту свідкам і потерпілим в кримінальних провадженнях, якщо вони належать до категорій осіб, що мають право на БПД за законом – у повному обсязі всім категоріям суб'єктів права на неї, передбаченим статтею 14 Закону України «Про безоплатну правову допомогу».

Зокрема, *малозабезпеченим особам, дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, біженцям, ветеранам війни (в тому числі, право на БПД матимуть учасники антитерористичної операції), реабілітованим особам та особам, стосовно яких суд розглядає питання про обмеження цивільної дієздатності чи надання психіатричної допомоги в примусовому порядку.*

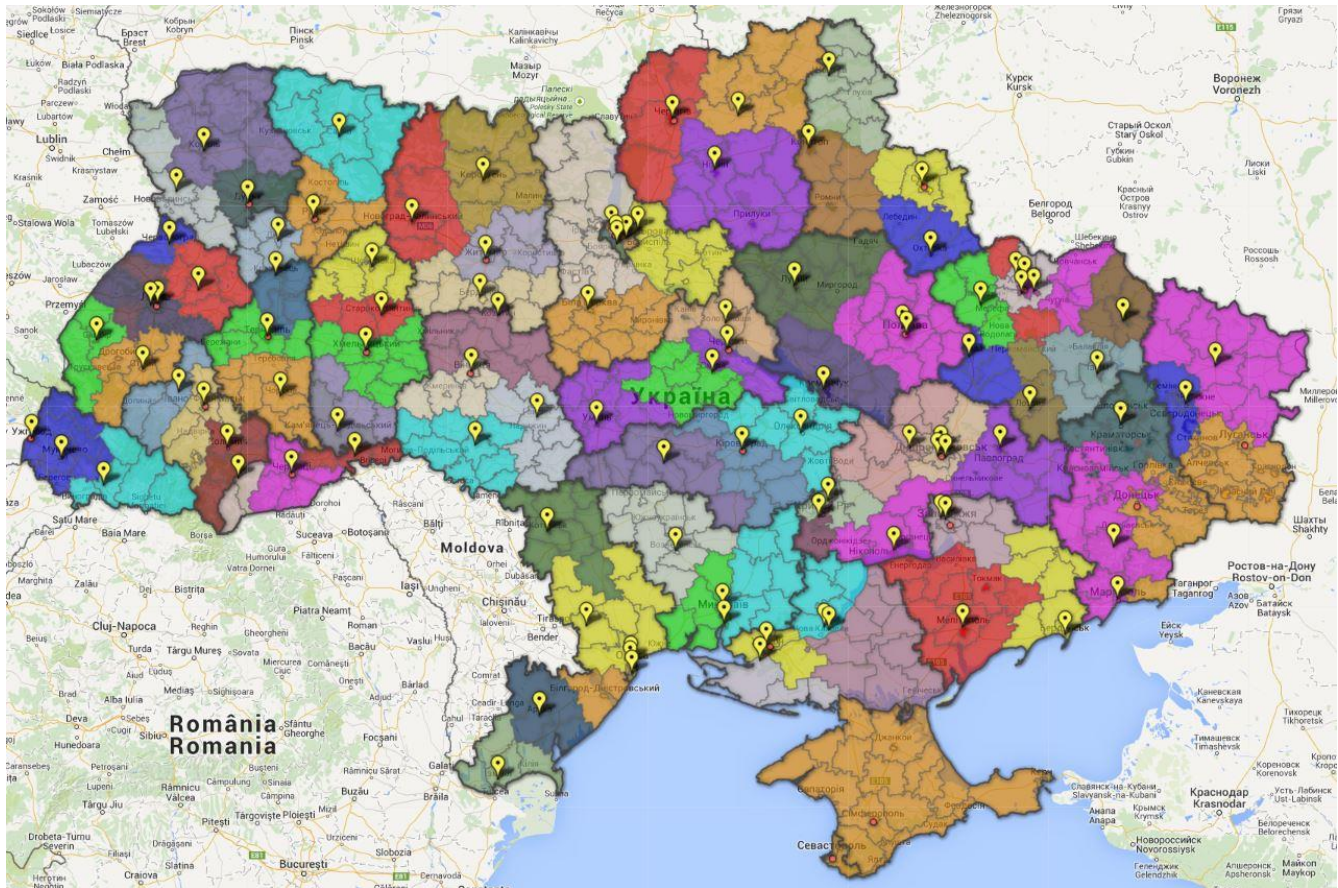

Розширення кола суб'єктів права на БПД

У кожній області та місті Києві заплановано створення від 3 до 7 місцевих центрів. Створення таких центрів передбачає: розроблення відповідних організаційно-розпорядчих документів, вирішення питань пов'язаних із забезпеченням центрів приміщеннями, меблями та обладнанням, підбір і навчання персоналу, укладення контрактів із адвокатами та ін. Задля забезпечення діяльності 100 нових центрів на момент запуску передбачається залучити не менше 1000-1500 нових працівників.

«У подальшому, по завершенні періоду становлення оновленої і розширеної системи, маємо подумати про те, яким чином оптимізувати цю чисельність, насамперед, через автоматизацію процесів адміністрування, запровадження електронного документообігу, що дозволить працювати швидше й ефективніше» – Андрій Вишневський, директор Координаційного центру з надання правової допомоги.

Попередній план створення місцевих центрів БВПД у регіонах України

NB! Переглянути [інтерактивну карту місцевих центрів БВПД](#) за критерієм розосередження на сайті Координаційного центру

Орієнтація на потреби громад

Планується, що фахівці таких центрів здійснюватимуть й попереднє консультування громадян з правових питань, а у разі необхідності – надання допомоги у складенні заяви/звернення до центру про отримання безоплатної вторинної правової допомоги. Разом з тим, згадані центри матимуть також функцію збору та аналізу проблемних питань громадян, що звертатимуться до них, та звідси функцію налагодження ефективної співпраці із надавачами первинної правової допомоги (спеціалізованими комунальними установами, суб'єктами приватного права, громадськими організаціями) на місцевому рівні. Таким чином, передбачається можливість встановлення спільної та скоординованої роботи органів місцевої влади, органів місцевого самоврядування та мережі місцевих центрів з надання БВПД у відповідному регіоні з метою задоволення різних потреб громад, у тому числі внутрішньо переселених осіб та біженців, учасників бойових дій та їх сімей.

[] *Нормопроєктувальна діяльність*

Наразі фахівці Координаційного центру проводять роботу з підготовки проектів актів законодавства про внесення змін до Бюджетного кодексу України, низки Законів України, постанов Уряду та наказів Міністерства юстиції, а також організаційно-розпорядчих документів у відповідності до пунктів 1.1 та 1.2 затвердженого Плану заходів.

Зокрема, до Кабінету Міністрів України було внесено **проект постанови «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо захисту прав людини шляхом спрощення доступу до безоплатної вторинної правової допомоги та підвищення якості її надання»**, який покликаний привести у відповідність з положеннями Закону України «Про безоплатну правову допомогу» такі постанови Уряду:

- [] «Про затвердження Порядку і умов проведення конкурсу з відбору адвокатів, які залучаються до надання безоплатної вторинної правової допомоги» ([від 28.12.2011 року № 1362](#));
- [] «Про затвердження Порядку інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги про випадки затримання осіб» ([від 28.12.2011 року № 1363](#));
- [] «Про затвердження Порядку і умов укладення контрактів з адвокатами, які надають безоплатну вторинну правову допомогу на постійній основі, та договорів з адвокатами, які надають безоплатну вторинну правову допомогу на тимчасовій основі» ([від 11.01.2012 року № 8](#));
- [] «Про утворення Координаційного центру з надання правової допомоги та ліквідацію Центру правової реформи і законопроектних робіт при Міністерстві юстиції» ([від 6.06.2012 року № 504](#));
- [] «Питання оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу» ([від 17.09.2014 року № 465](#)).

На розгляд керівництва Міністерства юстиції подано проект наказу про проведення сьомого **конкурсу з відбору адвокатів**, які залучаються до надання безоплатної вторинної правової допомоги, у тому числі фахівців у цивільному й адміністративному процесах. Проведення конкурсу заплановано впродовж періоду березня – квітня 2015 року.

[] *Фінансування системи БПД у 2015 році*

На забезпечення функціонування системи та **створення 100 місцевих центрів БВПД** у Державному бюджеті України на 2015 рік виділено **147,2 млн. грн.** Видатки розвитку збільшено у 12,4 рази (**до 57,5 млн. грн.**) порівняно з попереднім роком. Передбачено **збільшення видатків на оплату послуг та відшкодування витрат адвокатів** майже в 1,9 рази (**до 122,4 млн. грн.**).

«Їх буде інвестовано у створення інфраструктури доступу до безоплатної правової допомоги та інформаційні технології задля максимальної автоматизації всіх управлінських процесів і мінімізації адміністративних витрат в майбутньому» – Андрій Вишневський.

Загалом видатки на систему безоплатної правової допомоги у 2015 році становлять **269,6 млн. грн.**, що у **2,9 рази більше, ніж минулого року.**

Директор Координаційного центру з надання правової допомоги
Андрій Вишневський
Фото «Юридична газета»

«Якщо порівняти 2015 та 2012 роки – то фінансування збільшилось більш, як у 28 разів, 2015 та 2014 – втричі, 2014 і 2013 – вп'ятеро. Це свідчить про те, що і Уряд, і Верховна Рада переконані в тому, що БПД – важливий пріоритет державної політики, особливо в умовах бойових дій. Адже вже з 1 липня 2015 року всі види послуг безоплатної вторинної правової допомоги будуть надаватися також учасникам бойових дій і сім'ям загиблих героїв».

«Загальна логіка подальшого адміністрування системи така:

1. Забезпечити максимальний доступ для усіх, хто має право на безоплатну правову допомогу – у кримінальному, цивільному та адміністративному процесах
2. Забезпечити максимальну якість послуги з отримання БВПД. У тому числі, це передбачатиме розробку концепції та затвердження стандартів якості надання безоплатної вторинної правової допомоги у цивільному та адміністративному процесах.
3. Забезпечення ефективності функціонування системи, зокрема, шляхом скорочення видатків на її адміністрування» – **Андрій Вишневський.**

[] «Від захисника вимагатимемо постійного підвищення якості надання БПД, відсутності дисциплінарних стягнень та обґрунтованих скарг» – Андрій Вишневський

Інтерв'ю директора Координаційного центру з надання правової допомоги
Виданню «Закон і Бізнес» № 5 (1199)
Кореспондент – Катерина Беляєва

Безоплатна правова допомога — сміливий проект держави, тією чи іншою мірою реалізований у рамках кримінального провадження. У цьому році система охопить цивільний і адміністративний процеси. Який позитивний досвід і які недоліки будуть при цьому враховані, як не допустити заборгованості за виплатами адвокатам та хто власне матиме змогу долучитись до лав захисників-безоплатників, в ексклюзивному інтерв'ю «ЗіБ» розповів директор Координаційного центру з надання правової допомоги **АНДРІЙ ВИШНЕВСЬКИЙ.**

— Андрію Володимировичу, новий рік для всієї країни почався з тотальної економії. Чи торкнеться цей процес «безоплатних» адвокатів, кількість яких в цьому році, зважаючи на реалізацію п.6 «Прикінцевих та перехідних положень» закону «Про безоплатну правову допомогу», зросте за рахунок «цивілістів» та «адміністративістів»?

«Остаточно розрахуватись з адвокатами за минулий рік плануємо вже у першому кварталі поточного року»

— Економічна ситуація в країні, очевидно, не сприяє започаткуванню нових проектів. Однак питання верховенства права і захисту прав людини залишаються для держави пріоритетними. Крім того, розвиток системи безоплатної правової допомоги є невід'ємною складовою реформи кримінальної юстиції, а також судової реформи. Стратегія перетворення судоустрою та судочинства, інших суміжних правових інститутів, розроблена [Радою з питань судової реформи](#), утвореною Президентом, під такими інститутами має на увазі адвокатуру, прокуратуру і систему безоплатної правової допомоги. Якщо говорити про доступ до БПД в цивільних та адміністративних справах для соціально незахищених категорій громадян, то це є важливою передумовою реалізації одного із задекларованих пріоритетів політики реформування адвокатури в частині встановлення «монополії» адвокатів на представництво інтересів осіб у судах. Така «монополія» в жодному разі не повинна спричинити обмеження доступу до правосуддя. Бюджетні скорочення, що відбулися у 2015 році, не стосуються системи БПД, і загальне фінансування за рахунок видатків, передбачених на розширення мережі центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги, на оплату послуг та відшкодування витрат адвокатів порівняно з минулим роком збільшується майже втричі й становить 269 млн. грн. У цій сумі передбачені й 57 млн. грн. видатків розвитку. Їх буде інвестовано у створення інфраструктури доступу до безоплатної правової допомоги та інформаційні технології задля максимальної автоматизації всіх управлінських процесів і мінімізації адміністративних витрат у майбутньому.

— Відомо, що на кінець минулого року заборгованість за бюджетною програмою «Оплата послуг та відшкодування витрат адвокатів з надання безоплатної вторинної правової допомоги» склала 7 млн. грн. За які кошти планується її погасити?

— За рахунок коштів, передбачених на оплату послуг і відшкодування витрат адвокатів у державному бюджеті на 2015 рік. При цьому, якщо розглядати ситуацію в динаміці, то протягом перших двох років роботи системи БПД вона суттєво покращилася — і з точки зору достатньої кількості ресурсів, передбачених і у держбюджеті 2014 року, і у держбюджеті 2015-го на погашення минулорічної заборгованості, і з точки зору зменшення

Директор Координаційного центру з надання правової допомоги
Андрій Вишневський
Фото «Закон і Бізнес»

обсягу кредиторської заборгованості на кінець року з 16 до 7 млн. грн. у порівнянні 2014 з 2013 роком, тобто більше, ніж удвічі. Досягти такого результату в цей непростий час вдалося завдяки тому, що ще в березні минулого року ми переконали Уряд у тому, що, хоча ця стаття видатків поки що не є захищеною в Бюджетному кодексі, витрати на оплату послуг та відшкодування витрат адвокатів, які надають БПД, потрібно віднести до першочергових. І власне це дозволило нам у третині регіонів стовідсотково розрахуватися з адвокатами на кінець 2014 року, в половині регіонів — на 80—90%. На жаль, видатки, закладені в кошторисі, та кошти, фізично наявні на рахунках у Державному казначействі, — це різні речі. Тому у двох регіонах — Волинській області та м. Києві — накопичилася істотна заборгованість перед адвокатами. Наскільки мені відомо, це загальна проблема на рівні казначейської служби, і не в нашій компетенції коментувати, чому в одних регіонах гроші виплачені у повному обсязі, а в інших регіонах так не сталося. Як юрист, можу сказати, що в цих регіонах казначейство не виконало норми постанови Кабміну від 1.03.2014 №65, якою видатки на оплату послуг та відшкодування витрат адвокатів віднесені до пріоритетних. При складенні кошторису та помісячного плану асигнувань на 2015 рік Міністерство фінансів пішло назустріч нашому прохання і передбачило достатньо

коштів на погашення минулорічної заборгованості перед адвокатами в першу чергу. Остаточо розрахуватись з тими адвокатами, кому ми заборгували за минулий рік, плануємо вже у першому кварталі поточного року.

— Чи намагалися в минулому році «безоплатні» адвокати отримати виплати за свої послуги в судовому порядку?

— Таких випадків не було, і шкода. Безумовно, адвокат має право зайняти таку позицію, що він не повинен вживати додаткових дій для того, аби отримати гарантовану державою оплату за надані ним послуги. З другого боку, ми матимемо більше шансів на успіх, коли спробуємо спільними зусиллями вирішити цю проблему. Чудовим прикладом є Херсонська область, де з початку минулого року стала накопичуватись заборгованість, а херсонські адвокати відреагували на це колективним зверненням до голови відповідної казначейської служби, підкріпленим проектом судового позову. В результаті питання з оплатою було вирішено позитивно і більше не виникало. Ми будемо вдячні, якщо адвокати займатимуть активну позицію у захисті свого права на оплату. Центри та їх керівники завжди зацікавлені у вчасному і повному розрахунку з ними. Тому будь-які законні форми реагування з боку адвокатів на затримки виплат вітаються нами, оскільки це допомагає вирішити проблему по суті.

«Плата за роботу цивілістів буде нараховуватися за окремі дії адвоката»

— За якими критеріями нараховуватиметься оплата послуг «цивілістів» і «адміністративістів»? За кожен складений процесуальний документ?

— Нині у кримінальному провадженні оплата залежить від складності справи, а тепер також згідно з постановою Кабміну від 17.09.2014 №465 — від досягнутого адвокатом результату у справі. Ця норма не безспірна, але принаймні доки зберігається обвинувальний ухил суду, вона потрібна. Якщо в результаті діяльності захисників зменшується обсяг обвинувачення, не застосовується запобіжний захід у вигляді тримання під вартою або такий запобіжний захід змінюється на більш м'який, судом виноситься виправдувальний вирок або призначається мінімальне покарання у межах санкції тощо, ми матеріально стимулюємо адвокатів. Я би хотів, щоб суспільство у зв'язку з цим отримало правильний сигнал: коли адвокат досягає виправдувального вироку, це означає не те, що злочинець не буде покараний, це означає, що невинна особа не потрапить за ґрати і не буде відбувати покарання за злочин, якого вона не скоювала. У цьому і є сенс змагального кримінального процесу і справедливого правосуддя. Саме тому ми заохочуємо адвокатів за досягнутий позитивний результат. Організація надання БПД в цивільному і адміністративному процесах значно складніша, ніж у кримінальному. Визначити критерії оплати за роботу «цивілістів» набагато складніше. Тому поки постановлено, що вона буде нараховуватися за окремі дії адвоката: підготовку позовної заяви або відповідного заперечення, апеляційної скарги, а також участь у судовому засіданні. Тут ми фактично переймаємо підхід фіксованої оплати за певний обсяг роботи, що часто застосовується приватними юридичними фірмами.

— Чи плануєте ви в цивільному процесі враховувати суму позову?

— Думаю, що це питання, яке може бути на порядку денному в майбутньому з точки зору зменшення видатків держбюджету на безоплатну правову допомогу. У світовій практиці витрати на БПД частково відшкодовуються клієнтом у разі прийняття судом рішення у цивільній справі на його користь. В будь-якому випадку ми маємо думати над тим, як оптимізувати витрати у процесі надання БПД. Адже кількість осіб, які мають на неї право, становить мінімум 7,5 млн. Це дуже багато. З подібною проблемою стикаються й інші країни. Наприклад, Велика Британія, яка однією з перших у світі запровадила систему безоплатної правової допомоги близько півстоліття тому, мала серйозні проблеми у бюджетній політиці у 2011—2013 рр., пов'язані із необхідністю скорочення відповідних видатків. Вони стали «непідйомними» для національного бюджету. Розгорнулася суспільна дискусія, тому що скорочення видатків на БПД — це був дуже політично непопулярний крок. Якщо не

помиляюсь, торік британські політики все ж були змушені його зробити. В результаті багато юридичних фірм пішли з ринку, оскільки держава була суттєвим замовником юридичних послуг, і скорочення бюджету на БПД призвело до падіння юридичного бізнесу. Для України це поки що не так актуально. У нас інші питання на порядку денному — організувати доступ до БПД усіх, хто має на неї право, а також належну якість допомоги. Наступним питанням, я думаю, буде оптимізація витрат. Як загальних, так і витрат на адміністрування системи. Тут єдиний шлях — автоматизація, тобто поступове скорочення кількості персоналу, задіяного у процесі адміністрування надання БПД, і якнайширше застосування інформаційних технологій.

«Проблема кишенькових адвокатів є онкохворобою української адвокатури»

— А як щодо якості надання безоплатної правової допомоги? На одному із заходів його учасник розповідає, що нібито бачив кілька протоколів слідчих дій, проведених приблизно в один час, але в різних місцях, підписаних одним і тим самим «безоплатним» захисником. Чи будуть очищатись лави «безоплатників» від тих, хто надає неякісну правову допомогу? Адже вони працюють за бюджетні кошти і забезпечують державну гарантію?

— На жаль, такі адвокати подекуди залишаються у системі БПД. Один з ключових пріоритетів нашої діяльності полягає у виявленні подібних «захисників» і якнайшвидшому припиненні співпраці з ними. Однак проблема таким чином не вирішується, оскільки такі горе-адвокати залишаються в адвокатурі. Мені відомо багато прикладів, коли подібні «адвокати» з-поза системи БПД потрапляють до кримінального провадження за рекомендацією або під тиском слідчого. У таких випадках слідчий, намагаючись позбутись професійного та активного захисника системи БПД, використовуючи вразливий психічний стан особи, яка зазнає кримінального переслідування, схиляє її до укладання угоди з так званим міліцейським адвокатом, готовим виконувати вказівки слідчого. Ми знаємо, як боротись з цією проблемою в межах системи БПД. Втім, система БПД створила умови для виявлення цієї проблеми, проте аж ніяк не є її джерелом. Проблема кишенькових адвокатів є онкохворобою української адвокатури, успадкованою з радянських часів. Важливою була б позиція Національної асоціації адвокатів з цього приводу, якби вона була. На жаль, поки що ця проблема свідомо чи за браком часу не ставиться на порядок денний органами адвокатського самоврядування. Принаймні мені не відомо про жодні правові оцінки чи заяви з цього приводу з боку НААУ. Залишається сподіватися на чітку і послідовну позицію ВКДКА щодо цього, голова якої принаймні публічно висловлює міркування про необхідність запровадження інструменту «етичного суду» в адвокатській спільноті через методи «репутаційного» тиску та публічного висвітлення неетичної поведінки адвокатів.

— Як виявити таких адвокатів? Чи буде достатньо заяви клієнта з приводу того, що захисник надав неякісну правову допомогу?

— Сьогодні є інструменти, які ми застосовуємо для виявлення недобросовісних адвокатів у системі БПД. Перше — це звірка даних звітів адвокатів з фактичними даними. Наприклад, у звіті адвоката має бути вказано дату та час зустрічей із клієнтом. Якщо зустрічі відбувались у СІЗО, ці відомості легко перевірити шляхом направлення відповідного запиту до пенітенціарної служби. Друге — це спостереження за роботою адвоката в суді. Для цього менеджери з якості регіональних центрів БВПД, які також є досвідченими адвокатами, відвідують судові засідання без попередження та з певною регулярністю. Третій інструмент — інтерв'ювання клієнтів. Він є складним, оскільки більшість з них перебуває в місцях позбавлення волі і насторожено ставиться до запитань з боку будь-яких представників держави. У цьому контексті ми посилюємо свою співпрацю з уповноваженим ВР з прав людини і Національним превентивним механізмом проти тортур, які погодилися включити до опитувальних листів своїх представників, які регулярно відвідують пенітенціарні установи і спілкуються з в'язнями, і блок запитань, пов'язаних з якістю надання БПД. Четвертий механізм — універсальний для моніторингу якості будь-яких послуг — це розгляд скарг. Якщо ми отримуємо скаргу від клієнта, ми розбираємось у ситуації. Спочатку розмовляємо з адвокатом. А якщо такі випадки повторюються, ми

розриваємо з ним контракт або відмовляємось від співробітництва у подальшому. Найвища міра нашого реагування на погану роботу адвоката — це позбавлення такого адвоката права надавати БПД, тобто виключення його з відповідного реєстру за рішенням Координаційного центру з надання правової допомоги.

Директор Координаційного центру з надання правової допомоги **Андрій Вишневський**
Фото «Закон і Бізнес»

— А дисциплінарно-кваліфікаційним комісіям повідомляєте про такі випадки?

— За законом [«Про адвокатуру і адвокатську діяльність»](#), будь-хто може звернутись до дисциплінарно-кваліфікаційної комісії зі скаргою на адвоката, і центр у тому числі. Однак наша внутрішня політика не передбачає надто частого використання такого інструменту. Це право ми залишаємо за клієнтом. У нас достатньо власних більш м'яких важелів для того, щоб вирішувати проблеми з якістю роботи адвокатів.

— З початку дії закону [«Про очищення влади»](#) адвокати говорять про чорні списки, до яких пропонують вносити прізвища кандидатів, охочих долучитись до професійної спільноти, з числа люстрованих правоохоронців, які порушували права адвокатів. Доки у професійному колі це питання вирішується, такі особи можуть отримати адвокатське посвідчення. Чи будуть у центрі брати до уваги чорні списки?

— Якби ви запитали мене як громадянина, чи хотів би я, щоб мене захищав адвокат, який щойно отримав адвокатське посвідчення, а до того працював у прокуратурі та брав хабарі або «віджимав» власність, я б сказав, що ні. З професійної ж позиції ми розуміємо, що закон «Про адвокатуру і адвокатську діяльність» не містить обмежень такого роду для доступу до адвокатської професії, крім того, яке стосується осіб, звільнених з

публічної служби за порушення присяги. І то — не назавжди, а протягом певного терміну. Також ніхто не відміняв конституційного права на вільний вибір професії. Формуючи корпус захисників, які надають БПД, як службові особи, будемо діяти виключно в рамках закону. Якщо колишні посадовці отримують свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю, вони так само матимуть право взяти участь у конкурсі з відбору охочих здійснювати БПД. Якщо вони продемонструють відповідний рівень мотивації та професіоналізму, то матимуть шанс пройти цей конкурс. Ми керуємось єдиним критерієм — якістю. Якщо адвокат працює у відповідності з вимогами, які висуває перед ним держава, він нас влаштовує, у нас немає застережень до його минулого. Якщо ж ви мене запитаете про мою позицію з цього питання як адвоката, я скажу вам, що виступаю за посилення обмежень для осіб, звільнених у порядку люстрації, до професії адвоката, яка також є однією з публічних професій. Але для цього люстраційний фільтр має забезпечувати об'єктивність.

«Плануємо обмежити кількість справ за дорученням центру, які можуть одночасно перебувати у провадженні одного адвоката»

— Відповідно до плану дій, затвердженого Мін'юстом, спеціалістами центру мають бути запропоновані зміни до низки нормативно-правових актів. Чого вони стосуватимуться?

— Перша зміна, про яку ми будемо просити Уряд і Верховну Раду, — віднесення видатків на оплату послуг адвокатів до захищених статей бюджету. Для цього ініціюємо зміни до Бюджетного кодексу. Сьогодні ми ведемо консультації з народними депутатами різних фракцій, що входять до коаліції, з цього приводу. Також необхідні зміни до інших нормативно-правових актів. Наприклад, до закону «Про судову експертизу». Наразі не вирішено питання, яким чином має фінансуватись експертиза, якщо вона здійснюється за ініціативою сторони захисту (ці права надані захисту новим КПК) у рамках провадження, де надається безоплатна вторинна правова допомога. Низка змін ініціюватиметься і до закону «Про безоплатну правову допомогу». Їх суть полягає в удосконаленні системи з урахуванням аналізу практики правозастосування цього закону протягом останніх двох років, а мета — у тому, щоб зробити БПД доступнішою і якіснішою. Зокрема, на наше переконання, потрібно відкрити доступ до безоплатної вторинної правової допомоги для тимчасово переміщених осіб. Точкові зміни вносяться також до п'яти постанов Кабміну. Це постанови, що регулюють оплату послуг та відшкодування витрат адвокатів, порядок інформування органами, які здійснюють затримання, центрів з надання БВПД, порядок проведення конкурсу з відбору адвокатів, положення про Координаційний центр з надання правової допомоги, а також порядок та умови виконання контрактів з адвокатами.

— *Розкажіть детальніше, які нові умови можуть з'явитися у контрактах із захисниками?*

— Вносяться суттєві зміни з урахуванням тих ризиків, які ми бачимо сьогодні. Зокрема, це ризик, пов'язаний із розподілом справ між адвокатами. Наразі, як ми і планували від самого початку, працює механізм конкуренції серед адвокатів, які можуть бути залучені до надання БПД. Але тут виникають ризики, пов'язані з певними перекосами, суб'єктивними підходами, як з боку однієї сторони контракту, так і з боку іншої. Крім того, виникає проблема з тим, що адвокати затягують із поданням звітів, які необхідні для того, щоб оплатити їхні послуги. Це, до речі, одна з головних причин виникнення наприкінці кожного року кредиторської заборгованості. Тому ми змушені застосовувати більш жорсткі підходи. Зокрема, пропонуємо Уряду встановити терміни для подання адвокатами звітів, а також фінансові санкції за їх порушення. Ми вважаємо достатнім термін у 45 днів після завершення стадії кримінального провадження для того, щоб адвокат подав звіт. Якщо адвокат подасть звіт у 60-денний термін, він отримує 75% від того, що йому повинні були виплатити, якщо за 90 днів — 50%, якщо 120 днів — 25%. Цей захід, можливо, є непопулярним, але життєво необхідний для всієї системи і в інтересах кожного окремого адвоката. Крім того, плануємо затвердити низку умов, дотримання яких впливатиме на укладання контракту. Від захисника вимагатимемо постійного підвищення якості надання БПД, участі у заходах з підвищення кваліфікації, які організуються координаційним центром для всіх адвокатів системи 3—4 рази на рік, відсутності дисциплінарних стягнень за попередній період та обґрунтованих скарг від клієнтів, розглянутих у межах компетенції центрів. Також на рівні контракту ми плануємо обмежити кількість справ, які можуть одночасно перебувати у провадженні одного адвоката. Поки що, порадившись із самими адвокатами та директорами регіональних центрів, пропонуємо зупинитися на числі 30. Чому це повинно бути врегульовано саме в контракті? Тому, що центр не повинен видавати більше, а адвокат не повинен брати більше, якщо він знає, що в нього вже є така кількість. Переконані: понад таку кількість якісну правову допомогу забезпечити, неможливо. Наступним кроком буде автоматизація розподілу справ між адвокатами.

— *Сьогодні діє значна кількість центрів з надання БВПД. З липня 2015 р. їх кількість збільшиться на 100. Чи не важко вам керувати такою кількістю структурних одиниць та чи не плануєте ви збільшити чисельність своїх заступників?*

— У координаційному центрі сьогодні працює менш ніж 30 осіб. Збільшувати кількість своїх заступників я не планую. Нині ми посилюємо напрям внутрішнього фінансового аудиту, який дотепер не був інституціолізований. Запрошуємо до себе на роботу найкращих спеціалістів з центрального апарату Державної фінансової інспекції. На перший план виходять напрями регулярного аудиту фінансової діяльності й ефективності центрів. Наш головний принцип — максимальна прозорість. Удосконалення системи передбачає

впровадження наскрізної функції внутрішнього контролю відповідно до найкращих світових практик. Це суттєво не вплине на кількість працівників у центрах, що функціонують сьогодні. Радше йдеться про «редизайн», перерозподіл функцій. Що ж до нових центрів, то для забезпечення їх діяльності на момент запуску передбачається залучити близько 1000—1500 нових працівників. У подальшому, по завершенні періоду становлення оновленої і розширеної системи, маємо подумати про те, яким чином оптимізувати цю чисельність, насамперед через автоматизацію процесів адміністрування, запровадження електронного документообігу, що дозволить працювати швидше й ефективніше. Сьогодні ми працюємо над кваліфікаційними вимогами як до керівників центрів, так і до всіх штатних працівників системи. Думаю, потрібні будуть фахівці з різними компетенціями, оскільки нові центри являтимуть собою інтерфейс безпосереднього спілкування з клієнтами. Тут необхідно буде вести щоденний прийом громадян та давати їм консультації. На передньому фронті повинні бути більшою мірою соціальні працівники і частково юристи, які попередньо разом із клієнтами визначатимуть судову перспективу звернення. Ми не повинні перевантажити суди необґрунтованими скаргами. Процес відбору керівників центрів буде максимально відкритий і прозорий і ґрунтуватиметься виключно на професійних якостях кандидатів.

[] «Час розвінчати популярні міфи про безоплатну правову допомогу» – Андрій Вишневський

Міф 1-й

«Робота адвокатів, які надають правову допомогу, ніким не оплачується, їх залучають до справ примусово»

Розвінчання міфу:

По-перше, участь адвоката у наданні безоплатної

правової допомоги щоразу є його/її добровільним вибором

По-друге, робота адвокатів оплачується державою.

По-третє, вартість справи залежить від її складності, активності адвоката, досягнутого результату і може коливатися від кількох сотень до кількох десятків тисяч гривень.

Міф 2-й

«Безоплатна правова допомога є неякісною»

Розвінчання міфу:

По-перше, у системі безоплатної правової допомоги вперше в Україні запроваджено стандарти якості надання правової допомоги.

По-друге, у системі безоплатної правової допомоги здійснюється регулярний моніторинг дотримання адвокатами стандартів якості.

По-третє, всі адвокати, які надають безоплатну правову допомогу, підвищують свою кваліфікацію за єдиною програмою не менше 30 годин на рік, що втричі перевищує вимоги Ради адвокатів України.

По-четверте, з адвокатами, які не дотримуються стандартів якості, не підвищують кваліфікацію, мають дисциплінарні стягнення, центри безоплатної правової допомоги припиняють співпрацю.

Міф 3-й

«Адвокати системи безоплатної правової допомоги – то «міліцейські» адвокати»

Розвінчання міфу:

По-перше, явище «міліцейських» адвокатів є наслідком відсутності незалежної системи

безоплатної правової допомоги і фактичного примусового або «приватно-договірного» – корупційного – призначення адвокатів безпосередньо слідчими протягом 50 років дії Кримінально-процесуального кодексу 1960 року.

По-друге, система безоплатної правової допомоги послідовно виявляє і викоринює адвокатів-«перевертнів» зі своїх лав.

По-третє, успіх у боротьбі з «міліцейськими» адвокатами, насамперед залежить від рівня захисту етичних цінностей адвокатської професії з боку Національної асоціації адвокатів України.

Міф 4-й «Система безоплатної правової допомоги сприяє корупції»

Розвінчання міфу: **По-перше**, система безоплатної правової допомоги розриває традиційний для пострадянської системи кримінальної юстиції корупційний зв'язок між захисниками за призначенням і слідчими.

По-друге, в умовах, коли адвокатура має репутацію ключової корупційної ланки у судовій системі, саме адвокати, які надають безоплатну правову допомогу, котрі а priori не мають можливості запропонувати хабар суддям, таким чином безпосередньо запобігають корупції в судах.

По-третє, система безоплатної правової допомоги є безпрецедентно прозорою державною установою: в Інтернеті оприлюднюється з оновленням щопонеділка до 18:00 інформація про розподіл усіх справ та виплату коштів кожному адвокату; крім того оприлюднюється інформація про всі інші державні закупівлі у системі.

По-четверте, за підсумками пілотного проекту управлінської підзвітності та управління ризиками, що спільно реалізовувався Державною фінансовою інспекцією України та Міністерством фінансів Нідерландів у листопаді – грудня 2014 року, Мін'юсту рекомендовано поширити досвід щодо діяльності з управління ризиками у системі безоплатної правової допомоги, на всю систему органів Мін'юсту, а іншим центральним органам виконавчої влади – у їх діяльності.

Міф 5-й «Безоплатна правова допомога відбирає клієнтів у «платних» адвокатів»

Розвінчання міфу: **По-перше**, чи може будь-хто «відібрати» клієнта у доброго адвоката, яким задоволений клієнт, в принципі? Наявність клієнтів, насамперед, залежить від якості роботи адвоката і його ділової репутації.

По-друге, отримувачами безоплатної правової допомоги є особи, чий середньомісячний сукупний сімейний дохід не перевищує двох прожиткових мінімумів, тобто 2352 грн., ветерани війни, діти, позбавлені батьківського піклування та інші соціально незахищені категорії, які не мають можливості самостійно винайняти адвоката, і відповідно ніколи не були клієнтами «платних» адвокатів.

По-третє, насправді, система безоплатної правової допомоги не позбавляє справжніх адвокатів клієнтів, а позбавляє можливості отримання неправомірної вигоди багатьох учасників кримінального процесу, у тому числі адвокатів, прокурорів, слідчих, суддів.

По-четверте, система безоплатної правової допомоги дає шанс на справедливе правосуддя для кожного, незалежно від матеріального стану, і не дозволяє недоброчесним адвокатам «продавати» права неплатоспроможних клієнтів на користь інтересів заможних.

Міф 6-й

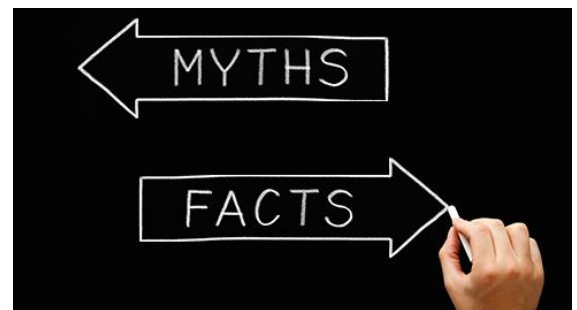
«За надання безплатної правової допомоги повинна відповідати адвокатура, а не держава»

Розвінчання міфу:

По-перше, відповідно до Принципів та керівних настанов щодо доступу до правової допомоги у системі кримінального правосуддя, прийнятих 20 грудня 2012 року Генеральною Асамблеєю ООН, саме «держави повинні розглядати надання правової допомоги як свій обов'язок і відповідальність».

По-друге, Резолюція 1466 (2005) Парламентської Асамблеї Ради Європи "Про виконання обов'язків та зобов'язань Україною" 5 жовтня 2005 року чітко розділяє два різні зобов'язання України: "13.3. утворити професійну асоціацію адвокатів ... відповідно до принципів Ради Європи і практики Європейського Суду з прав людини; 13.13. покращити доступ до правосуддя шляхом запровадження системи безплатної правової допомоги у відповідності до стандартів Ради Європи та практики Європейського Суду з прав людини".

По-третє, Закон України «Про безплатну правову допомогу», виходячи з принципів Ради Європи і практики Європейського Суду з прав людини, визначає безплатну правову допомогу саме як державну гарантію, відповідальність за яку, очевидно, не може бути покладена на недержавний інститут, що ним відповідно до Закону України «Про адвокатуру і адвокатську діяльність» є адвокатура.

По-четверте, протягом понад як півстоліття залучення захисника за призначенням здійснювалося за радянською моделлю через колеги адвокатів, що призвело до втрати довіри та деградації інституту захисту за призначенням, виродження його у поняття «міліцейських» адвокатів, репутаційні наслідки чого новостворена система безплатної правової допомоги відчуває ще й досі.

Міф 7-й

«Система безплатної правової допомоги призводить до створення «державної адвокатури»

Розвінчання міфу:

По-перше, в Україні діє одна з випробуваних і широко використовуваних в Європі модель залучення державою «приватних» адвокатів (на протигагу моделі державних захисників, що притаманна англосаксонським системам) на основі цивільно-правового договору, і адвокат і держава в особі центру безплатної правової допомоги у якому є рівними сторонами.

По-друге, держава не має відношення до питань доступу до професії, професійної етики та дисциплінарної відповідальності адвокатів, не має права втручатися у їх професійну діяльність.

По-третє, жоден з адвокатів, які надають безплатну правову допомогу за дорученням центру, не є штатним працівником цього центру і не має обмежень на паралельне зайняття приватною практикою.

Міф 8-й

«Управління безплатною правовою допомогою могли б здійснювати ради адвокатів регіонів»

Розвінчання міфу:

По-перше, це неприпустимо через очевидний конфлікт інтересів. Оскільки управління наданням безплатної

правової допомоги пов'язане з розпорядженням значними фінансовими ресурсами на користь адвокатів, ради адвокатів регіонів отримали б важіль неправомірного впливу на волевиявлення адвокатів відповідних регіонів як орган, котрий скликає та забезпечує проведення конференції адвокатів регіону, що є вищим органом адвокатського самоврядування у цьому регіоні. В українських умовах це неодмінно призвело б до «феодалізації» адвокатури.

По-друге, відповідно до Бюджетного кодексу України розпорядниками бюджетних коштів можуть бути лише бюджетні установи. Ради адвокатів регіонів не є бюджетними установами, а значить, гіпотетично могли б мати лише статус одержувачів бюджетних коштів. Одержувачі є підконтрольними суб'єктами в бюджетно-контрольних правовідносинах, а також суб'єктами, що притягаються до відповідальності за порушення бюджетного законодавства. Тому очевидно, що надання радам адвокатів регіонів статусу отримувача бюджетних коштів, призвело б до прямого втручання держави в діяльність органів адвокатського самоврядування, а це суперечило б базовому принципу самоврядності адвокатури, її незалежності від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб. Оскільки одержувачі бюджетних коштів можуть отримувати їх лише на виконання бюджетних програм і лише від головних розпорядників бюджетних коштів (міністерств), гіпотетичне передання радам адвокатів регіонів управління безоплатною правовою допомогою на практиці означало б de jure і тим більше de facto перехід адвокатури під Міністерство юстиції».

[] Пілотний проект щодо посилення управлінської підзвітності через аналіз запровадження системи фінансового управління та контролю на прикладі Координаційного центру з надання правової допомоги: основні результати

Система безоплатної правової допомоги, що розпочала свою роботу з 1 січня 2013 року, вже встигла довести свою ефективність, зокрема під час подій Революції Гідності та в умовах бойових дій на Сході України. Ця система динамічно і стрімко розвивається, і вже з 1 липня 2015 року правова допомога

надаватиметься усім категоріям, визначеним Законом України [«Про безоплатну правову допомогу»](#), хоча від початку вказаним Законом планувалося забезпечити її надання у повному обсязі з 1 січня 2017 році.

Для ефективного планування розвитку будь-якої системи Всеукраїнського рівня **необхідна чітка ідентифікація ризиків, що виникають у процесі її функціонування та розбудови, вироблення заходів реагування на них.**

«Координаційний центр з надання правової допомоги, який забезпечує розбудову системи, керується саме цим принципом. Сьогодні у нас є розуміння, що ми підійшли до того моменту, коли повинні уніфікувати і стандартизувати процедури нашої роботи – управлінських процесів, спрямованих на надання БПД, і воно безпосередньо пов'язане із питанням ефективності функціонування бюджетних програм, а отже – управління фінансами взагалі. Тож проект щодо

посилення управлінської підзвітності через аналіз запровадження системи фінансового управління та контролю на прикладі діяльності Координаційного центру з надання правової допомоги став дуже на часі» – Андрій Вишневський, директор Координаційного центру з надання правової допомоги.

Проект реалізувався протягом листопада-грудня 2014 року Національною академією фінансів та економіки Міністерства фінансів Королівства Нідерланди спільно з Державною фінансовою інспекцією України. Оцінюючи результати роботи проекту, начальник Управління гармонізації державного внутрішнього фінансового контролю Державної фінансової інспекції України **Сергій Чорнуцький**, зокрема, зазначив:

«Ми хотіли провести пілотний проект, показовий для усієї України. Хотіли показати, як потрібно будувати систему внутрішнього фінансового контролю, і були впевнені у тому, що, оскільки це нове для України, ми зараз прийдемо в Міністерство юстиції, зайдемо в Координаційний центр, побачимо, що там немає ніякої системи внутрішнього контролю, немає налагоджених процесів управління ризиками і т.д., і показово розкажемо та покажемо відповідну систему внутрішнього контролю. Але коли ми вийшли на Координаційний центр і почали оцінювати його систему внутрішнього контролю, виявилось, що на 99% така система внутрішнього контролю у цій установі є. Так, вона не була формалізована, задокументована як це передбачають стандарти. Але в цілому вона була і ефективно функціонувала. Тому нам у пілотному проекті довелося не будувати систему внутрішнього контролю, а оцінити ту систему контролю, яка була, та лише дати рекомендації щодо її покращення».

Начальник Управління стратегічного аналізу і планування Держфінінспекції
Сергій Чорнуцький
Міжнародна конференція «Якість безоплатної правової допомоги»,
м. Київ, 12.12.2014

Основні результати роботи проекту

Для дослідження в ході пілотного проекту робочою групою (до якої, зокрема, від Мін'юсту увійшли директор Департаменту планово-фінансової діяльності, бухгалтерського обліку та звітності **Олена Бірюкова**, начальник Управління внутрішнього аудиту **Сергій Хохлов**, від Координаційного центру – директор **Андрій Вишневський** та начальник Управління стратегічного аналізу і планування **Сергій Троценко**, від Держфінінспекції – начальник Управління гармонізації державного внутрішнього фінансового контролю **Сергій Чорнуцький**, Керівник проекту від нідерландської сторони **Ян ван**

Тайнен, співкерівник проекту з української сторони **Руслана Рудніцька**) було обрано одну із стратегічних цілей діяльності Координаційного центру – **«забезпечення доступності та якості надання безоплатної вторинної правової допомоги».**

У ході пілотної діяльності було визначено цілі нижчого рівня – **операційні цілі, цілі у сферах дотримання**

законодавства та звітування.

Дослідження здійснювалося за критеріями SMART, які передбачають:

- *конкретність (Specific)* – означає, що ціль повинна бути чітко визначена і достатньо деталізована. Наголос робиться на діях та очікуваних результатах;
- *вимірюваність (Measurable)* – це чітке визначення показників, що характеризують рівні досягнення цілі. Щоб ціль була вимірюваною, вона повинна відображати результат;
- *досяжність (Achievable)*, тобто визначення лише таких цілей, які установа може досягти;
- *реалістичність (Relevant)* – означає наявність відповідних ресурсів (навики, кошти, обладнання тощо) на впровадження цілі. Ціль повинна бути реалістичною, а ресурси – достатніми для її реалізації;
- *своєчасність (Time-bounded)* – це визначеність цілі у часі і означає планування дати її досягнення. Якщо керівництво не визначає кінцеві дати досягнення цілей, це знизить мотивацію та терміновість виконання завдань.

NB! Варто відзначити, що оскільки діяльність з надання безоплатної вторинної правової допомоги є відносно новою (її розпочато з 2013 року), наведені нижче цілі є загальними та не завжди відповідають критеріям SMART.

Операційна ціль

Зменшення кількості фактів нереалізації права на отримання безоплатної вторинної правової допомоги передбачає:

- щорічне збільшення кількості людей, обізнаних з правом отримання адвоката, за рахунок здійснення постійної інформаційно-роз'яснювальної роботи у цьому напрямі діяльності;
- збільшення резерву адвокатів у системі надання БВПД шляхом регулярного проведення конкурсів з відбору адвокатів;
- забезпечення пропорційного розподілу адвокатів між певними районами;
- зменшення кількості фактів неінформування затриманих службовими особами, які проводять їх затримання, про право на отримання БВПД шляхом внесення змін до Кримінального процесуального кодексу в частині відповідальності за неінформування у 2015 році;
- реалізація у повному обсязі механізму інформування Центрів про затримання особами, які вважаються затриманими, їх близькими та родичами.

Дотримання законодавства

Забезпечення дотримання адвокатами в процесі надання безоплатної вторинної правової допомоги вимог Стандартів якості» передбачає:

- щорічне зменшення кількості фактів недотримання Стандартів якості надання БВПД у кримінальному процесі, виявлених під час моніторингу якості;
- щорічне зменшення скарг на дії адвокатів;
- підвищення якості моніторингу процесу надання БВПД шляхом розробки у 2015 році відповідних критеріїв для здійснення такого моніторингу.

Звітування

Щорічне забезпечення подання Координаційним центром достовірної звітності про результати надання безоплатної вторинної правової допомоги Міністерству юстиції України» передбачає забезпечення:

- 🌀 надійності функціонування КІАС, її розбудови у відповідності з технічним завданням для забезпечення автоматизації функцій, пов'язаних із формуванням звітності;
- 🌀 подання Центрами достовірних даних.

Після проведеного дослідження внутрішнього середовища процесу «Надання безоплатної вторинної правової допомоги», робочою групою шляхом застосування методологічних прийомів аналітичного огляду, аналізу нормативно-правової бази та інтерв'ю із керівництвом Координаційного центру були ідентифіковані наступні ризики:

- 🔴 скорочення або припинення фінансування оплати послуг адвокатів, які надають БВПД; зриву роботи системи БВПД;
- 🔴 неможливість призначити адвокатів на певні справи;
- 🔴 накопичення кредиторської заборгованості; несвоечасність оплати послуг адвокатів, які надають БВПД;
- 🔴 неможливість скористатися БВПД особами, які мають на неї право;
- 🔴 надання неякісної БВПД.

NB! При цьому слід відмітити, що частина цих ризиків пов'язана не з однією, а рядом причин. У таблиці нижче ідентифіковані ризики представлені у причинно-наслідковому зв'язку та зазначені рекомендовані заходи по їх мінімізації.

Ідентифікація ризиків

№	Ризик		Рекомендовані заходи по зменшенню ризиків
	причина	наслідок	
Ризик 1	Незахищеність статті Державного бюджету за програмою КПКВК 3603030	скорочення або припинення фінансування оплати послуг адвокатів, які надають БВПД; зрив роботи системи БПД	Внести зміни до Бюджетного кодексу в частині визначення видатків на оплату послуг із надання БВПД як захищеної статті
Ризик 2	1) Недостатня кількість адвокатів у системі в цілому, зокрема у зв'язку із неможливістю визначення точної потреби у них, що, у свою чергу, пов'язано із неможливістю точного визначення кількості випадків затримань осіб	неможливість призначити адвокатів на певні справи	Забезпечити наявність постійного 15% резерву адвокатів, які надають БВПД, шляхом регулярного проведення конкурсів з відбору адвокатів

	2) Непропорційний розподіл адвокатів між певними районами, оскільки кількість адвокатів у густонаселених районах значно перевищує їх кількість у віддалених та малонаселених районах		Автоматизувати процес, зокрема в частині призначення (закріплення) та розподілу адвокатів між районами
	3) Умисне ігнорування адвокатами викликів		Передбачити у контрактах / договорах із адвокатами відповідальність (санкції) останніх за невиконання умов договорів / контрактів / Стандартів якості
	4) Відмови адвокатів від справ		
Ризик 3	Неможливість визначення точної суми зобов'язань по оплаті послуг адвокатів, які надають БВПД, так як зазначена сума визначається на підставі документів, які підтверджують надання таких послуг, тобто по їх завершенню	накопичення кредиторської заборгованості; несвоєчасність оплати послуг адвокатів, які надають БВПД	Передбачити у Бюджетній програмі видатки на погашення кредиторської заборгованості Здійснювати планування видатків з урахуванням даних попередніх бюджетних періодів
Ризик 4	1) Недостатня інформаційно-роз'яснювальна робота щодо права на БВПД, пов'язана із браком коштів на проведення відповідних заходів	неможливість скористатися БВПД особами, які мають на неї право	Розробити інформаційно-комунікаційну стратегію системи БПД, забезпечити її виконання
	2) Неінформування затриманих службовими особами, які проводять затримання, про їх право на БВПД у зв'язку із недотриманням ними професійних обов'язків		Внести зміни до КПК в частині передбачення відповідальності службових осіб органів, які уповноважені проводити затримання, за неінформування Центрів з надання БВПД про факт затримання та неінформування затриманих про право на БВПД
Ризик 5	1) Висока завантаженість адвокатів та відповідно неможливість приділення ними достатньої уваги (часу) для кожної справи, викликана непропорційністю розподілу справ	надання неякісної БВПД	Розробити Порядок розподілу справ між адвокатами, в якому визначити чіткі механізми такого розподілу, критерії, гранично допустимі коефіцієнти навантаження адвокатів
	2) Недотримання адвокатами Стандартів якості надання БВПД		Передбачити у контрактах / договорах із адвокатами відповідальність (санкції) останніх за невиконання умов Стандартів якості

3) Відсутність регламенту здійснення об'єктивної оцінки якості надання БВПД, який би визначав чіткі критерії такої оцінки, її суб'єктів (уповноважених органів), процедури проведення, заходи реагування тощо		Розробити Методику проведення моніторингу якості надання БВПД, у якій встановити чіткі критерії такої оцінки (наприклад, справи «адвокатів-монополістів» у своєму районі; випадки надання БВПД представникам
---	--	--

За результатами пілотної діяльності робочою групою сформовано і перелік рекомендацій, спрямованих на покращення системи фінансового управління і контролю, забезпечення доступності та якості надання безоплатної вторинної правової допомоги, а також для запровадження ефективного процесу управління ризиками в діяльності органів системи Мін'юсту:

1.1. Мін'юсту поширити досвід, набутий під час пілотної проекту щодо діяльності з управління ризиками на прикладі Координаційного центру з надання правової допомоги, на всю систему органів Мін'юсту.

1.2. Координаційному центру:

З урахуванням досвіду, отриманого під час пілотної діяльності розробити та затвердити власний порядок здійснення діяльності з управління ризиками та забезпечити його практичне впровадження у структурних підрозділах Координаційного центру.

- 🔗 Створити робочу групу, до складу якої мають входити керівники та фахівці установи з метою систематичного перегляду визначених, оцінених ризиків та заходів контролю.
- 🔗 Забезпечити чітке формулювання цілей на підставі критеріїв SMART з метою подальшої проведення оцінки ризиків, визначення способів реагування на них та розробки заходів контролю, здійснення постійного моніторингу та періодичних оцінок діяльності Координаційного центру.
- 🔗 Розробити базові показники для моніторингу результатів відстеження заходів контролю та забезпечення достовірності показників звіту про виконання паспорту бюджетної програми.
- 🔗 Укомплектувати підрозділ внутрішнього аудиту для відстеження результатів впровадження заходів контролю.

За результатами роботи проекту Координаційним центром взято курс на формалізацію та удосконалення системи управління ризиками. *«Наразі ми будуємо систему внутрішнього аудиту, яка на відміну від практики традиційних пострадянських контрольно-ревізійних служб, до яких ми звикли і які займалися виключно аудитом фінансово-господарської діяльності, буде зосереджуватися на аудиті ефективності, якості внутрішнього контролю і управління ризиками»* – Андрій Вишневський.

[] Оголошення про проведення сьомого конкурсу з відбору адвокатів, які залучаються для надання безоплатної вторинної правової допомоги

На виконання наказу Міністерства юстиції України від 06.02.2015 № 44/7 «Про проведення конкурсу з відбору адвокатів, які залучаються для надання безоплатної вторинної правової допомоги» Координаційний центр з надання правової допомоги повідомляє про проведення конкурсу з відбору адвокатів, які залучаються для надання безоплатної вторинної правової допомоги.

УВАГА! КОНКУРС

Заяви та документи, необхідні для участі у конкурсі, приймаються головними територіальними управліннями юстиції в областях та місті Києві, районними, районними у містах, міськими (міст обласного значення), міськрайонними та міжрайонними управліннями юстиції з 9 лютого по 16 березня 2015 року включно.

Конкурс проводиться у три етапи:

[] перший етап – розгляд документів, поданих претендентами – відбудеться у регіонах **23-25 березня**

2015 року;

[] другий етап – письмове тестування претендентів – відбудеться одночасно в областях та місті Києві **28 березня 2015 року;**

[] третій етап – індивідуальні співбесіди з претендентами – відбудеться:

1-2 квітня	<i>в Закарпатській, Луганській, Полтавській, Черкаській, Чернівецькій областях, місті Києві;</i>
2-3 квітня	<i>в Донецькій, Івано-Франківській, Київській, Кіровоградській, Харківській та Хмельницькій областях;</i>
6-7 квітня	<i>у Вінницькій, Запорізькій, Рівненській, Сумській, Тернопільській та Херсонській областях;</i>
7-8 квітня	<i>у Волинській, Дніпропетровській, Житомирській, Львівській, Миколаївській та Чернігівській областях;</i>
8-9 квітня	<i>в Одеській області.</i>

NB! Точний день та час співбесіди кожного претендента буде окремо повідомлено під час реєстрації для проходження письмового тестування.

Конкурс проводиться з метою залучення адвокатів до надання правових послуг, визначених частиною другою статті 13, суб'єктам права на безоплатну вторинну правову допомогу, визначеним статтею 14 Закону України «Про безоплатну правову допомогу».

Претенденти, які пройдуть конкурсний відбір, залучатимуться до надання безоплатної вторинної правової допомоги на постійній основі за контрактом або на тимчасовій основі на підставі договору

відповідно до Порядку і умов укладення контрактів з адвокатами, які надають безоплатну вторинну правову допомогу на постійній основі, та договорів з адвокатами, які надають безоплатну вторинну правову допомогу на тимчасовій основі, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 11.01.2012 № 8.

Відповідно до Порядку і умов проведення конкурсу з відбору адвокатів, які залучаються до надання безоплатної вторинної правової допомоги, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.2011 № 1362, претенденти, які виявили намір взяти участь у конкурсі, повинні відповідати таким вимогам щодо їх професійного рівня:

- ✓ наявність свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю;
- ✓ знання нормативно-правових актів у сфері захисту прав людини;
- ✓ знання норм процесуального та матеріального права;
- ✓ знання та дотримання правил адвокатської етики;
- ✓ вміння складати процесуальні заяви, скарги та інші документи правового характеру;
- ✓ вміння працювати з правовими базами даних;
- ✓ володіння державною мовою (володіння англійською мовою та/або мовами національних меншин, які на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці становлять значну частку населення, є перевагою);
- ✓ досвід роботи (є перевагою).

Для участі у конкурсі необхідно особисто подати за встановленою Міністерством юстиції формою заяву разом з такими документами:

- ! копії паспорта громадянина України, реєстраційного номера облікової картки платника податків, свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю, трудової книжки, документів про освіту;
- ! біографічну довідку та анкету за встановленою Міністерством юстиції формою, а також мотиваційним листом (до 500 слів), у довільній формі за підписом претендента.

NB! Зразки заяви, біографічної довідки, анкети, а також посилання на оголошення про проведення конкурсу на сайті відповідного головного територіального управління юстиції можна переглянути або завантажити за посиланням: <http://www.legalaid.gov.ua/ua/konkurs-advokativ/somyi-konkurs>.

NB! Оперативна інформація щодо ходу конкурсу доступна на сайті Координаційного центру у розділі «[Конкурс адвокатів](#)»

Запрошуємо адвокатів до участі у конкурсі!

[] Система БПД у цифрах: основні статистичні показники роботи системи протягом 2014 року

[] Кількість виданих доручень регіональними центрами БВПД

Протягом 2014 року центрами БВПД видано **67 408 доручень*** адвокатам (у порівнянні, 2013 рік – **70 654 доручень***), у тому числі:

1957 – для надання БВПД особам, до яких застосовано адміністративне затримання;

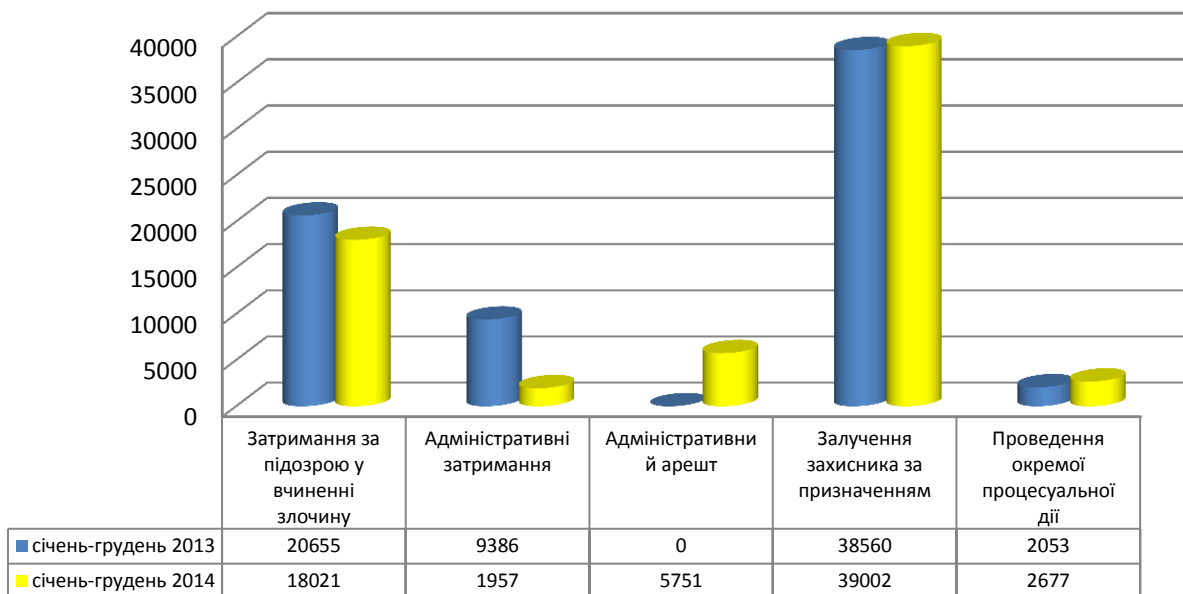
5751 – особам, до яких застосовано адміністративний арешт;

18021 – для надання БВПД особам, затриманим за підозрою у вчиненні злочину;

39002 – для здійснення захисту за призначенням;

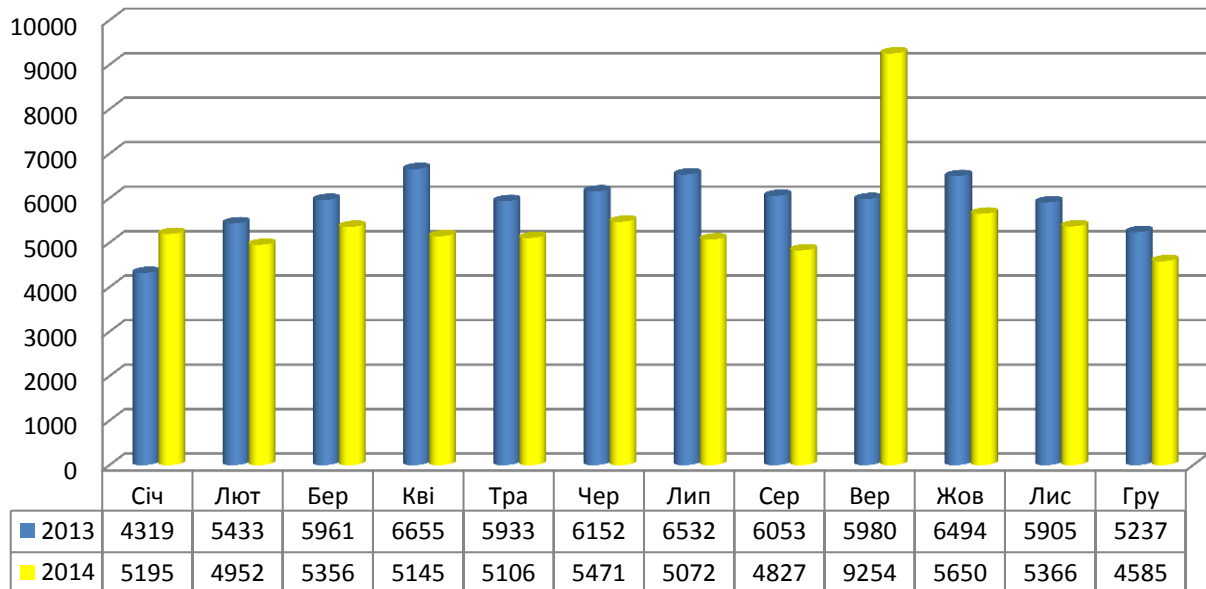
2677 – для участі у проведенні окремих процесуальних дій.

Динаміка кількості доручень, виданих центрами з надання БВПД у січні-грудні 2013 та 2014 років, за типами

*Верифіковані дані за результатами річного звітування центрів БВПД без урахування Республіканського АР Крим та Севастопольського міського центрів БВПД; у 2013 році (січень-грудень) в АР Крим та м. Севастополь було видано **6224 доручення**, у 2014 році (січень-квітень) – **1429 доручень**.

Динаміка кількості доручень, виданих центрами з надання БВПД у січні-грудні 2013 та 2014 років

Таким чином, у 2014 році у порівнянні із 2013 роком:

- [] зросла кількість випадків залучення захисника за призначенням (на 1,1%);
- [] збільшилась кількість випадків залучення адвоката до проведення окремої процесуальної дії (на 30,4%); така динаміка може свідчити про підвищення рівня поінформованості про право на безоплатну правову допомогу та/або довіри клієнтів до адвокатів системи БПД*;

**Зростання у цій категорії може свідчити про те, що по мірі накопичення практики роботи з новим КПК, суди повною мірою починають користуватися його механізмами у частині реалізації ст. 49 та ст.53.*

- [] зменшилась кількість випадків надання БВПД особам, затриманим за підозрою у вчиненні злочину (на 12,8%);
- [] зменшилась кількість випадків надання БВПД особам, до яких застосовано адміністративне затримання (на 17,9%**). Це, не в останню чергу, є наслідком активної роз'яснювальної роботи регіональних центрів БВПД органам внутрішніх справ щодо особливостей надання БВПД адмінзатриманим: у цьому випадку міліція зобов'язана інформувати центри про кожен випадок затримання, крім випадків, коли така особа захищає себе особисто або запросила захисника.

***% між сумами адміністративних затримань та адміністративних арештів за 2013 рік.*

Загальна динаміка зменшення кількості затримань у кримінальному порядку та залучення захисника за призначенням пояснюється: припиненням діяльності із квітня 2014 року Республіканського АР Крим та Севастопольського міського центрів БВПД, та динамікою значного зменшення надання БВПД на території Луганської та Донецької областей у зв'язку із окупацією частини територій цих регіонів.

NB! Загалом, з моменту початку функціонування системи безоплатної вторинної правової допомоги видано понад **144 тисячі доручень**.

[] Вчасність прибуття призначених центрами адвокатів до затриманих осіб

Протягом 2014 року зафіксовано **310 випадків**, коли час між реєстрацією центром повідомлення про затримання особи та прибуттям адвоката до місця конфіденційного побачення із затриманою особою перевищив 2 години, що становить 0,47 % випадків.

У тому числі у **103 випадках** цей час перевищив 6 годин, що становить 0,16 % випадків.

Час між повідомленням та прибуттям адвоката	Кількість	% від загальної кількості доручень
>2 годин	310	0,47%
>6 годин	103	0,16%

[] Відмови від адвоката за заявою підзахисного

Протягом 2014 року загалом зафіксовано 2306 випадки відмов від адвоката. Відповідно, частка відмов від адвоката за заявою підзахисного в цілому становила **3,7%**. Цей показник варіюється в залежності від типу послуг, які надаються адвокатом, і, зокрема, становить:

5,1% – для надання БВПД особам, до яких застосовано адміністративне затримання та арешт;

6,7% – для надання БВПД особам, затриманим за підозрою у вчиненні злочину;

1,9% – для здійснення захисту за призначенням;

0,4% – для участі у проведенні окремих процесуальних дій.

[] Аналіз оприлюдненої інформації регіональних центрів БВПД щодо оплати послуг, відшкодування витрат і видання доручень адвокатам

На виконання законодавства про доступ до публічної інформації і щодо захисту персональних даних, та у відповідності до наказу Координаційного центру від 26.12.2014 № 34 [«Про оприлюднення оперативної інформації щодо видання доручень адвокатам, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, оплату їх послуг та відшкодування витрат»](#) з 1 вересня 2014 року центрами БВПД здійснюється **щотижневе оприлюднення оперативної інформації щодо кількості виданих доручень адвокатам, які надають**

безоплатну вторинну правову допомогу, **оплату їх послуг та відшкодування витрат**.

Станом на **31.12.2014** 25 регіональних центрів здійснюють виплату коштів адвокатам системи БПД за надані послуги, відповідно до виданих доручень, за якими прийнято звіти про виконання робіт.

Найбільшу кількість доручень щодо кількості населення регіону було видано у Запорізькій (0,28%) та Полтавській (0,27%) областях, найменшу – в Донецькій (0,09%) та Чернівецькій (0,08%) областях.

Найбільша кількість доручень на одного адвоката (в середньому) в Одеській (52) та Полтавській (51) областях, найменша – у Рівненській (12) та Чернівецькій (12) областях.

Розподіл доручень між адвокатами у розрізі регіонів та населення

Регіон	Кількість адвокатів	Кількість доручень, виданих адвокатам	% доручень на кількість населення в регіоні	% адвокатів від загальної кількості по Україні	Середня кількість доручень на одного адвоката
Вінницька область	107	2216	0,14%	5%	21
Волинська область	51	1067	0,10%	2%	21
Дніпропетровська область	223	7315	0,22%	10%	33
Донецька область	139	3695	0,09%	6%	27
Житомирська область	86	1256	0,10%	4%	15
Закарпатська область	55	1861	0,15%	2%	34
Запорізька область	119	4914	0,28%	5%	41
Івано-Франківська область	61	893	0,06%	3%	15
м. Київ	120	5220	0,18%	5%	44
Київська область	98	2040	0,12%	4%	21
Кіровоградська область	104	2082	0,21%	4%	20
Луганська область	85	2577	0,12%	4%	30
Львівська область	94	2869	0,11%	4%	31
Миколаївська область	96	2857	0,24%	4%	30
Одеська область	119	6234	0,26%	5%	52
Полтавська область	77	3902	0,27%	3%	51
Рівненська область	60	729	0,06%	3%	12
Сумська область	69	1213	0,11%	3%	18
Тернопільська область	74	1134	0,11%	3%	15
Харківська область	122	4300	0,16%	5%	35
Херсонська область	65	1994	0,19%	3%	31
Хмельницька область	92	1329	0,10%	4%	14
Черкаська область	68	1862	0,15%	3%	27
Чернівецька область	60	706	0,08%	3%	12
Чернігівська область	83	1385	0,13%	4%	17
Загальний підсумок	2327	65650	0,15%	100%	28

Кількість доручень, за якими прийнято звіти, та суми, що підлягають оплаті, у розрізі регіонів

Регіон	Кількість доручень, виданих адвокатам	Кількість доручень, за якими прийнято звіти	% доручень, по яким прийнято звіти	Сума, що підлягає оплаті за прийнятими звітами, грн.	Середня вартість одного доручення, грн.
Вінницька область	2216	1288	58%	1146710,34	890,30
Волинська область	1067	639	60%	702095,20	1098,74
Дніпропетровська область	7315	3300	45%	2008181,93	608,54
Донецька область	3695	919	25%	1136279,51	1236,43
Житомирська область	1256	832	66%	930907,54	1118,88
Закарпатська область	1861	1298	70%	867500,28	668,34
Запорізька область	4914	3027	62%	2087252,83	689,55
Івано-Франківська область	893	636	71%	587020,00	922,99
м. Київ	5220	3153	60%	2133265,76	676,58
Київська область	2040	1459	72%	1479291,80	1013,91
Кіровоградська область	2082	1285	62%	1475892,46	1148,55
Луганська область	2577	1199	47%	661906,58	552,05
Львівська область	2869	2291	80%	1655871,07	722,77
Миколаївська область	2857	2009	70%	1493882,51	743,60
Одеська область	6234	2598	42%	1635429,03	629,50
Полтавська область	3902	2155	55%	1842691,03	855,08
Рівненська область	729	572	78%	648224,04	1133,26
Сумська область	1213	829	68%	1003376,04	1210,35
Тернопільська область	1134	809	71%	695727,16	859,98
Харківська область	4300	3518	82%	3313304,56	941,81
Херсонська область	1994	1297	65%	1235846,90	952,85
Хмельницька область	1329	1057	80%	1324467,52	1253,04
Черкаська область	1862	1256	67%	1112139,35	885,46
Чернівецька область	706	581	82%	636415,06	1095,38
Чернігівська область	1385	1091	79%	1352029,75	1239,26
Загальний підсумок	65650	39098	60%	33165708,25	848,27

Найбільшу кількість доручень, за якими прийнято звіти, було закрито у **Харківській** (82 %) та **Чернівецькій** (82 %) областях, найменшу – в **Донецькій області** (25 %).

Середня вартість одного доручення по Україні складає **848,27 грн.** і залежно від регіону варіює від **552,05 грн.** у **Луганській області** до 1253,04 грн. у **Хмельницькій області**.

БЕЗОПЛАТНА ПРАВОВА ДОПОМОГА В УКРАЇНІ

Суми фактичних видатків, касових видатків та кредиторської заборгованості

Регіон	Сума, що підлягає оплаті за прийнятими звітами, грн.	Фактичні видатки, грн.	% фактичних видатків щодо суми, що підлягає оплаті	Касові видатки, грн.	% касових видатків щодо суми, що підлягає оплаті	Кредиторська заборгованість, грн.	% кредиторської заборгованості щодо суми, яка підлягає оплаті
Вінницька область	1146710,34	1146710,34	100%	1026862,22	90%	119848,15	10%
Волинська область	702095,20	702095,20	100%	355336,87	51%	344702,65	49%
Дніпропетровська область	2008181,93	2008181,93	100%	1578817,14	79%	429364,79	21%
Донецька область	1136279,51	1136279,51	100%	712905,40	63%	423374,11	37%
Житомирська область	930907,54	930907,54	100%	930907,54	100%	0,00	0%
Закарпатська область	867500,28	867500,28	100%	867500,28	100%	0,00	0%
Запорізька область	2087252,83	2087252,83	100%	1686229,36	81%	401023,47	19%
Івано-Франківська область	587020,00	587020,00	100%	587020,00	100%	0,00	0%
м. Київ	2133265,76	2133265,76	100%	1095127,56	51%	1038138,20	49%
Київська область	1479291,80	1479291,80	100%	974907,32	66%	504384,48	34%
Кіровоградська область	1475892,46	1476895,54	100%	1476895,54	100%	0,00	0%
Луганська область	661906,58	661906,58	100%	451703,30	68%	210203,25	32%
Львівська область	1655871,07	1655871,07	100%	1114691,68	67%	541179,39	33%
Миколаївська область	1493882,51	1493882,51	100%	1030425,81	69%	463456,70	31%
Одеська область	1635429,03	1635439,03	100%	1170231,86	72%	435591,97	27%
Полтавська область	1842691,03	1842691,03	100%	1842691,03	100%	0,00	0%
Рівненська область	648224,04	648224,04	100%	635852,99	98%	12371,05	2%
Сумська область	1003376,04	1003162,89	100%	1003162,89	100%	0,00	0%
Тернопільська область	695727,16	695727,16	100%	656146,38	94%	39580,78	6%
Харківська область	3313304,56	3313304,56	100%	3232991,79	98%	80312,77	2%
Херсонська область	1235846,90	1235846,90	100%	1183651,69	96%	52195,21	4%
Хмельницька область	1324467,52	1324467,52	100%	1278218,78	97%	46248,74	3%
Черкаська область	1112139,35	1112139,35	100%	725822,82	65%	386316,53	35%
Чернівецька область	636415,06	636415,06	100%	636415,06	100%	0,00	0%
Чернігівська область	1352029,75	1352029,75	100%	1160515,12	86%	191514,63	14%
Загальний підсумок	33165708,25	33166508,1	100%	27415030,4	83%	5719806,87	17%

Найбільша кредиторська заборгованість по виплатах за прийнятими звітами у Волинській області (49 %) та м. Києві (49 %), найменша – у Рівненській (2 %) та Харківській (2%) областях. Стовідсотково виплачено кошти у Житомирській, Закарпатській, Івано-Франківській, Кіровоградській, Полтавській, Сумській, Чернівецькій областях.

БЕЗОПЛАТНА ПРАВОВА ДОПОМОГА В УКРАЇНІ

Адвокати з найбільшою кількістю виданих доручень у розрізі регіональних центрів БВПД

Регіон	ПІБ адвоката	Доручення, видані адвокату	Доручення за якими прийнято звіти	Середня кількість доручень на одного адвоката	Перевищення середнього навантаження на одного адвоката, в X разів
Вінницька область	Кіцула Володимир Іванович	104	92	88%	5
Волинська область	Юнчик Ольга Михайлівна	145	113	78%	7
Дніпропетровська область	Курілець Юрій Миколайович	177	101	57%	5
Донецька область	Коломієць Олена Валентинівна	108	0	0%	4
Житомирська область	Нагорна Наталія Іванівна	43	35	81%	3
Закарпатська область	Киретів Віктор Васильович	100	69	69%	3
Запорізька область	Вараниця Олександр Олександрович	234	162	69%	6
Івано-Франківська область	Йосифів Петро Іванович	47	27	57%	3
м. Київ	Дрюк Олексій Миколайович	160	146	91%	5
Київська область	Вовчук Микола Васильович	90	80	89%	4
Кіровоградська область	Дуднік Ангеліна Миколаївна	91	70	77%	5
Луганська область	Стародубцева Лариса Олексіївна	175	83	47%	6
Львівська область	Галишин Андрій Васильович	118	101	86%	4
Миколаївська область	Вороненко Тамара Миколаївна	206	190	92%	7
Одеська область	Новак Олександр Олексійович	277	161	58%	5
Полтавська область	Мільгевська Яніна Володимирівна	451	61	14%	9
Рівненська область	Овдіюк Дмитро Васильович	39	25	64%	3
Сумська область	Кошик Оксана Петрівна	53	42	79%	3
Тернопільська область	Садовський Микола Дмитрович	65	60	92%	4
Харківська область	Остапенко Світлана Юріївна	225	182	81%	6
Херсонська область	Бітюра Анатолій Анатолійович	100	78	78%	3
Хмельницька область	Гарматюк Олег Миколайович	36	34	94%	3
Черкаська область	Райнов Степан Григорович	145	105	72%	5
Чернівецька область	Лутсу Ірина Василівна	39	34	87%	3
Чернігівська область	Кухта Володимир Борисович	99	89	90%	6

Найбільшу кількість доручень (451) отримала **Мільгевська Яніна Володимирівна** (Полтавська область), однак лише за 14% із них прийнято звіти.

Загалом на **25 лідерів** за кількістю доручень припадає близько **5 %** від усіх виданих доручень по Україні.

БЕЗОПЛАТНА ПРАВОВА ДОПОМОГА В УКРАЇНІ

Адвокати з найбільшими сумами, що підлягає оплаті за звітами, їх фактичні видатки, касові видатки у розрізі регіональних центрів БВПД

Регіон	ПІБ адвоката	Фактичні видатки (zareєстровані та взяті на облік у ДКСУ), сума, грн.	Касові видатки (виплачені) сума, грн.	Кредиторська заборгованість, сума, грн.
Вінницька область	Кіцула Володимир Іванович	86693,41	75983,01	10710,40
Волинська область	Ошуркевич Ігор Іванович	75157,13	63386,96	11770,17
Дніпропетровська область	Мелешко Андрій Вікторович	116399,19	78282,88	38116,31
Донецька область	Коломієць Олена Валентинівна	3306,63	3306,63	0,00
Житомирська область	Пчелінова Марія Василівна	52918,76	52918,76	0,00
Закарпатська область	Сідун Владислав Мирославович	99124,10	99124,10	0,00
Запорізька область	Вараниця Олександр Олександрович	134388,42	116107,84	18280,58
Івано-Франківська область	Вань Ірина Радиславівна	40099,00	40099,00	0,00
м. Київ	Дрюк Олексій Миколайович	105320,16	80837,32	24482,84
Київська область	Вовчук Микола Васильович	82977,48	61898,33	21079,15
Кіровоградська область	Кравченко Володимир Миколайович	93928,57	93928,57	0,00
Луганська область	Присяжний Євген Вікторович	63856,31	63856,31	0,00
Львівська область	Багрий Володимир Васильович	67947,55	44305,29	23642,26
Миколаївська область	Горбенко Юрій Миколайович	84151,14	63364,84	20786,30
Одеська область	Караїван Костянтин Іванович	85297,32	85297,32	0,00
Полтавська область	Сватенко Іван Олександрович	198476,33	198476,33	0,00
Рівненська область	Самолук Валерій Віталійович	37916,90	37916,90	0,00
Сумська область	Кошик Оксана Петрівна	59257,35	59257,35	0,00
Тернопільська область	Садовський Микола Дмитрович	67840,66	67840,66	0,00
Харківська область	Цемкалов Вадим Іванович	177364,96	172084,84	5280,12
Херсонська область	Кушнеренко Тамара Валеріївна	76309,94	76309,94	0,00
Хмельницька область	Люблінський Олександр Францович	57185,21	56055,51	1129,70
Черкаська область	Райнов Степан Григорович	95992,55	74536,06	21456,49
Чернівецька область	Букатко Надія Борисівна	44286,63	44286,63	0,00
Чернігівська область	Кухта Володимир Борисович	127125,00	110719,18	16405,82

Загалом на 25 лідерів за сумою виплат припадає **близько 7 %** від усіх виплачених коштів по Україні.

[] Оплата за надані послуги та відшкодування витрат адвокатам системи у 2014 році

У 2014 році за надання БВПД адвокати отримали у 2,4 рази більше, ніж у 2013 році та в 47 разів більше, ніж у 2012 році

Станом на 31 грудня 2014 року адвокатам, які надають БВПД, було виплачено **52 046 994** гривень, що становить понад 88 % від зареєстрованих фінансових зобов'язань (**59 113 100 грн.**), і на 22 мільйони гривень (або **у 2,4 рази**) більше, ніж у 2013 році, а також включає повне погашення кредиторської заборгованості за 2013 рік.

На **100 %** здійснено розрахунки з адвокатами Житомирської, Закарпатської, Івано-Франківської, Кіровоградської, Полтавської, Сумської та Чернівецької

областей.

У **6 областях** – Вінницькій, Рівненській, Тернопільській, Харківській, Херсонській, Хмельницькій – рівень виплат становить від **93 % до 99 %**.

У **7 областях** – Дніпропетровській, Донецькій, Запорізькій, Луганській, Миколаївській, Одеській та Чернігівській – оплату послуг та відшкодування витрат адвокатів системи здійснено в діапазоні від **80 % до 90 %** (зокрема, у Донецькій області – **83 %** або 2 млн. грн., у Луганській області – **84 %** або 1,6 млн. грн.).

Рівень виплат адвокатам *Київської, Львівської та Черкаської* областей становив **79 %, 79 % та 78 %** відповідно.

Найгірша ситуація склалася, на жаль, у *Волинській* області та м. *Київ*, де рівень виплат адвокатам становить лише **65 % та 60 %** відповідно.

Таким чином, станом на 31 грудня 2014 року кредиторська заборгованість за бюджетною програмою «Оплата послуг та відшкодування витрат адвокатів з надання безоплатної вторинної правової допомоги» складає **7 066 142 гривень** або 11 % від фінансових призначень на 2014 рік — **64 018 700 грн.**, – з яких на кінець року державою було фактично профінансовано **58 953 700 грн.**

Суттєвого покращення справ з фінансуванням роботи адвокатів у 2014 році порівняно з 2013 роком вдалося досягнути, насамперед завдяки тому, що Урядом у [Постанові Кабінету Міністрів України від 01.03.2014 № 65 «Про економію державних коштів та недопущення втрат бюджету»](#) було підтримано пропозиції Міністерства юстиції та Координаційного центру з надання правової допомоги і доручено Державній казначейській службі здійснювати у першочерговому порядку та в повному обсязі платежі за видатками загального фонду державного бюджету оплату послуг та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, а також завдяки спільним зусиллям директорів центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги та адвокатів у їхній взаємодії з органами Державної казначейської служби.

[] **Анонс: серія семінарів на тему «Застосування конвенції про захист прав людини та основоположних свобод в справах про видворення, екстрадицію та відмову в наданні захисту шукачам притулку»**

Всеукраїнською Благодійною Фундацією «Право на захист», Громадською спілкою «Українська Гельсінська спілка з прав людини» у рамках проекту «Адвокація та підвищення спроможності уряду у сфері міграції» спільно з Координаційним центром з надання правової допомоги за фінансової підтримки Європейського Союзу, за участі Верховного комісара ООН у справах біженців та міжнародної організації ХАЙЕС протягом 2015 року заплановано проведення серії із **13-ти одноденних семінарів** на тему «Застосування Конвенції про захист прав людини та

основоположних свобод в справах про видворення, екстрадицію та відмову в наданні захисту шукачам притулку».

Найближчі три семінари пройдуть впродовж лютого – квітня 2015 року у:

- ✓ **Вінниці** (12 лютого)
- ✓ **Івано-Франківську** (06 березня)
- ✓ **Львові** (03 квітня)

Заплановано, що учасниками семінару стануть *15 адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, та 5 адвокатів з-поза системи БПД.*

Мета семінарів – профільне навчання, із залученням європейських експертів, для суддів, представників державних установ, організацій та окремих юристів та осіб, що надають правову допомогу щодо особливостей та різних юридичних аспектів захисту негромадян з метою підвищення їх обізнаності та практичних навичок у застосуванні законодавства з метою захисту уразливих груп **негромадян України**.

Тренінги проводитимуть адвокат, експерт проекту «Advocacy and Governmental Capacity Building in Migration» **Наталія Гурковська**, судді та міжнародні експерти.

Із додаткових питань з приводу організації семінарів можна звертатися до **Юлії Лісової** (заступник начальника відділу розвитку людського потенціалу Координаційного центру, (044) 486 71 06), або **Дарії Свиридової** (Українська Гельсінська спілка з прав людини, менеджер проекту; (044) 417 41 18).

Безоплатна правова допомога в Україні: розвиток системи і контекст

[] ПРАВОВА ДОПОМОГА В ПРОВІНЦІЯХ КАНАДИ: Онтаріо, Альберта, Британська Колумбія

З 22 листопада по 5 грудня 2014 року українська команда системи БПД вивчала досвід надання правової допомоги у Канаді у ході навчального візиту, організованого у рамках проекту «Доступна та якісна правова допомога в Україні».

Детально із **ходом поїздки** відповідно до програми візиту можна ознайомитися у випуску [Інформаційного дайджесту системи БПД №4](#). У даному розділі нинішнього дайджесту пропонуємо ознайомитися із описом правової системи Канади, знання щодо якої отримала українська делегація під час відвідин трьох канадських провінцій – **Онтаріо, Альберта та Британська Колумбія**.

	<p>ОНТАРІО</p> <p>Площа: 1 076 395 км²</p> <p>Населення: 13 678 700 (найбільше в Канаді, 38,5% від населення країни)</p> <p>Столиця: Оттава (населення – 870 250 осіб)</p> <p>Найбільше місто: Торонто (населення – 5 959 500 осіб)</p>
--	---

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ

Загальне управління системою надання правових послуг в провінції Онтаріо покладено на **Міністерство юстиції Онтаріо**, яке відповідає за забезпечення справедливої та доступної системи правосуддя.

Міністерство забезпечує надання та адміністрування широкого кола послуг в системі правосуддя, включаючи:

- [] Розроблення та вдосконалення законодавства про правову допомогу (адміністрування близько 115 нормативно-правових актів, включаючи Акт про послуги з правової допомоги);
- [] забезпечення кримінального правосуддя по всій території провінції;
- [] надання правових консультацій та забезпечення судового розгляду від імені всіх міністерств та відомств, рад та судових установ;
- [] надання рекомендацій та роз'яснень щодо законодавства та нормативно-правових;
- [] координація та управління судовими послугами в Онтаріо.

Що стосується надання власне безоплатної правової допомоги, **Міністерство забезпечує часткове фінансування діяльності** «Правової допомоги Онтаріо» (LAO), встановлює основи для її правової діяльності та формування політики, **забезпечує нагляд та регулювання діяльності LAO**, включно з проведенням фінансового та господарського аудиту. Міністерство також бере участь у роботі Постійної робочої групи з питань **надання безоплатної правової допомоги на федеральному, провінційному та територіальному рівні**, створює майданчики для постійного обговорення кращих

практик надання безоплатної правової допомоги, стратегій **управління ризиками**, які виникають в процесі надання такої допомоги, а також здійснює загальне управління з питань організації інформаційної системи, узагальнення статистичних даних та напрямів розвитку людських ресурсів.

ПРАВОВА СПІЛЬНОТА ВЕРХНЬОЇ КАНАДИ

Діяльність адвокатів та їх помічників у сфері забезпечення мешканців провінції Онтаріо юридичними послугами регулюється [Правовою Спільнотою Верхньої Канади](#) (Law Society of Upper Canada, далі – Правова Спільнота), яка була **заснована в 1797** році задля забезпечення дотримання адвокатами високих стандартів компетентності та професійної поведінки.

Правова Спільнота є самоврядною організацією, **фінансується за рахунок ліцензійних зборів на адвокатську практику**, а її основним покликанням є забезпечення верховенства права та рівного доступу до справедливого правосуддя для мешканців

Онтаріо своєчасно, відкрито та ефективно. Вона забезпечує регуляцію, ліцензування та дисципліну щодо **більш ніж 46 тисяч** адвокатів та **понад 5 тисяч** ліцензованих помічників адвокатів провінції.

Правова Спільнота забезпечує вирішення юридичних потреб громад через низку структурних організацій, покликаних полегшити доступ людей до правосуддя, таких як:

- [] служба розгляду скарг щодо дій адвокатів та їх помічників;
- [] Інтернет-довідник з контактами адвокатів та їх помічників та Довідник адвокатів, сертифікованих за спеціалізацією в окремих сферах права;
- [] довідкова служба з перенаправлення, що надає інформацію про конкретного адвоката чи помічника, організацію, де можна отримати безкоштовну консультацію протягом 30 хвилин для визначення прав та можливостей у кожній конкретній ситуації;
- [] компенсаційний фонд допомоги клієнтам, які втратили кошти внаслідок недобросовісних дій адвоката чи його помічника.

Крім того, Правова Спільнота надає **підтримку в реалізації наступних програм** «Pro bono юриспруденція в Онтаріо», «Мережа освіти в сфері юстиції Онтаріо» та «Правова комісія Онтаріо» тощо.

Ініціативи Правової Спільноти спрямовані на забезпечення того, щоб правове поле у сфері надання юридичних послуг та кваліфікація адвокатів відповідали потребам населення Онтаріо. Окрема увага приділяється **роботі з корінним населенням**, а також іншими групами населення, яким необхідна правова допомога з боку Правової Спільноти.

«ПРАВОВА ДОПОМОГА ОНТАРІО»

У 1998 році Урядом провінції Онтаріо було створено організацію «[Правова допомога Онтаріо](#)» (Legal Aid Ontario, далі – LAO) – **незалежну від Уряду** провінції, **підзвітну громадськості** некомерційну організацію, яка забезпечує адміністрування програми надання безоплатної правової допомоги та **фінансується з державних коштів**.

LAO має передбачений законом мандат для **забезпечення рівного доступу** малозабезпечених осіб до **справедливого правосуддя** по всій території провінції шляхом:

- [] ефективного надання якісної безоплатної правової допомоги населенню провінції;
- [] сприяння та підтримки розвитку та впровадженню інновацій в системи надання безоплатної правової допомоги;
- [] оцінки потреб малозабезпечених осіб громад у правових послугах.

Клієнтами LAO є люди з низьким рівнем доходів або взагалі без нього; люди, що знаходяться в скрутному становищі: самотні батьки, які потребують матеріальної допомоги на утримання дитини від колишніх чоловіків/дружин, що не виплачували або затримували виплату аліментів; жертви домашнього насильства; батьки, які прагнуть опіки над дітьми; особи, які отримали виробничі травми; біженці; обвинувачені особи.

Щодня правову допомогу отримують **близько 4 000 осіб**, які належать до малозабезпечених верств населення. Якщо такій людині потрібен адвокат, вона зобов'язана подати копії банківських рахунків та декларації про доходи. У разі, **якщо така особа отримує будь-яку соціальну допомогу**, що виплачується державою – **право на безоплатну правову допомогу реалізується автоматично**, без проведення процедури перевірки її доходів. Варто зазначити, що більшість з таких осіб – це люди з психічними вадами, аборигени (індіанці, інуїти) та жертви насильства в сім'ях. Для полегшення доступу до правової допомоги найбільш вразливих верств населення, у деяких громадах забезпечено **цілодобове чергування адвокатів** в притулках для бездомних осіб.

Правова допомога надається **безоплатно** лише тим особам, які чітко відповідають визначеним фінансовим критеріям для отримання такої допомоги, зокрема, **сукупний сімейний дохід**:

DUTY COUNSEL & SUMMARY LEGAL ADVICE SERVICES		DUTY COUNSEL ELIGIBILITY THRESHOLDS <i>You will likely qualify if your gross family income is lower than:</i>	
Duty counsel lawyers help low-income people who appear in court without a lawyer. Financial testing may be required to determine eligibility for some duty counsel services.		NUMBER OF FAMILY MEMBERS	INCOME MUST BE LOWER THAN
Summary legal advice is available to eligible clients through LAO's toll-free number (1-800-668-8258) and in Family Law Information Centres.		1	\$19,080
		2	\$28,620
		3	\$32,860
		4	\$39,220
		5*	\$45,580

FOR MORE INFORMATION, CALL LEGAL AID ONTARIO AT 1-800-668-8258 OR VISIT WWW.LEGALAID.ON.CA/ELIGIBILITY

Кількість членів родини	Сукупний сімейний дохід нижчий від...
1	19,080 C \$
2	28 620 C \$
3	32 860 C \$
4	39 220 C \$
5	45 580 C \$

Так, станом на **1 листопада 2014 року** безоплатна правова допомога в Онтаріо надавалася особам, **мінімальний річний дохід яких складав менше 19,080 канадських доларів**, для сім'ї з двох осіб – **менше 28,620 канадських доларів**.

За словами керівників організації, наразі ведеться активна робота, спрямована на те, щоб з першого квітня 2015 року підвищити вказаний фінансовий поріг до **20,225 та 30,337 канадських доларів відповідно**. За наявності у клієнтів будь-якої фінансової можливості, їх просять зробити матеріальний внесок на покриття витрат, пов'язаних з оплатою наданих їм правових послуг.

LAO надає широкий спектр юридичних послуг через власну **безкоштовну телефонну лінію** (1-800-668-8258), яка **працює з понеділка по п'ятницю з 8⁰⁰ до 17⁰⁰**, надає правові консультації з питань **сімейного та кримінального права на 200 мовах**.

Для осіб, які **не мають власного адвоката** і з'являються на слухання в суди з розгляду кримінальних та сімейних справ, справ з питань неповнолітніх, правові **послуги надаються черговими адвокатами** (штатними або приватними, з яким укладаються контракти на надання правових послуг).

Такі послуги, як допомога в отриманні або збереженні пільг в рамках соціальної допомоги, та інші послуги, що стосуються заходів з подолання бідності, надаються через **мережу незалежних громадських юридичних клінік** з надання правової допомоги, діяльність яких фінансується через LAO.

FINANCIAL ELIGIBILITY FOR LEGAL AID ONTARIO SERVICES
NOVEMBER 1, 2014 TO MARCH 31, 2015

LEGAL AID ONTARIO CERTIFICATE SERVICES

Certificates are only provided for the most serious legal matters. A person who receives a certificate from Legal Aid Ontario (LAO) is able to retain one of over 4,000 private practice lawyers in Ontario who participate in the legal aid certificate program.

To qualify for a certificate, clients must be financially eligible and their legal matter must be covered by LAO. The chart on the right provides a guideline for the income eligibility levels to qualify for a certificate. Depending on your income, you may need to make monthly payments towards the cost of some or all of your legal fees. The new simplified test provides flexibility for vulnerable clients, particularly if they have mental health needs, are experiencing domestic violence, or are receiving social assistance.

STEP 1. CERTIFICATE ELIGIBILITY THRESHOLDS
You will likely qualify if your annual gross family income is lower than column 1. If it is higher, move to Step 2.

STEP 2. CONTRIBUTION AGREEMENT
Monthly payments may be required if your annual gross family income is higher than column 1, but lower than column 2.

NUMBER OF FAMILY MEMBERS	STEP 1. INCOME MUST BE LOWER THAN	STEP 2. INCOME MUST BE LOWER THAN
1	▼ \$11,448	▼ \$13,250
2	▼ \$19,805	▼ \$23,850
3	▼ \$22,577	▼ \$27,793
4	▼ \$25,511	▼ \$31,927
5*	▼ \$28,317	▼ \$35,998
Single boarders	▼ \$7,526	▼ \$8,692

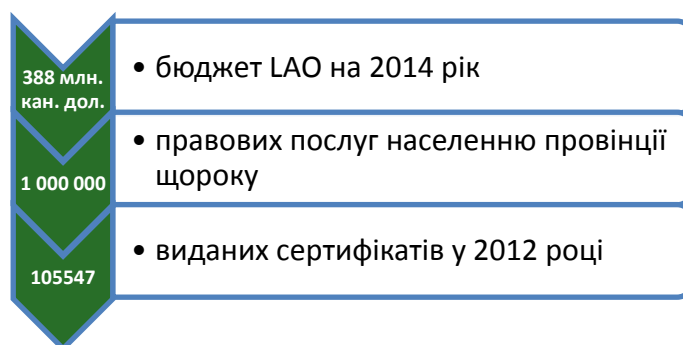
Для надання безоплатної правової допомоги у найбільш серйозних та складних справах **існує Програма Сертифікатів** для надання правової допомоги. Клієнти, які відповідають визначеним фінансовим критеріям, можуть отримати сертифікат для залучення будь-якого з **4000 приватних адвокатів**, які беруть участь у програмі.

Залежно від рівня доходів, клієнтам необхідно оплачувати щомісячні внески вартості всіх або деяких судових витрат. Щоб претендувати на сертифікат, **річний дохід клієнта не повинен перевищувати 11,448 канадських доларів**. Сплачувати місячні внески клієнт повинен у разі, якщо його **річний дохід вищий за вказану**

суму, але менший за 13,250 канадських доларів. Для сімей з 2 двох осіб, такі фінансові порогові встановлено на рівні 19,805 та 23,850 канадських доларів відповідно.

Система чергових адвокатів та Програма сертифікатів не могли б повноцінно функціонувати без активної **підтримки приватних адвокатів провінції Онтаріо**, які всебічно сприяють наданню безоплатної правової допомоги, погоджуються на знижені ставки оплати своєї роботи та обмежену кількість годин облікового робочого часу, які вони витрачають на роботу з клієнтами.

З метою добору професійних юристів, **представники LAO систематично відвідують вищі навчальні заклади з підготовки юристів, вивчають особові справи студентів, а найкращим з них пропонують роботу в системі безоплатної правової допомоги з можливістю у перший рік роботи залучатися до справ та відвідувати судові засідання, що є досить привабливим та престижним для молодих юристів Онтаріо.**

ІНФОРМАЦІЙНІ СЛУЖБИ «ЗНАЙДИ ДОПОМОГУ»

У 1971 році для надання юридичної інформації та перенаправлення клієнтів було створено [Інформаційні служби «Знайди допомогу»](#) (Findhelp Information Services, далі – Інформаційні служби) – **благодійну некомерційну організацію**, діяльність якої підтримується за рахунок різних джерел фінансування, а також коштів **муніципального, провінційного та федерального бюджетів**.

Інформаційні служби акредитовані Альянсом систем інформації та направлень до відповідних установ (AIRS), надають відкритий доступ до інформації про громадські та соціальні служби, використовуючи власні телефонні канали надання інформації, Інтернет-довідники та інші спеціалізовані інструменти, які, зокрема, передбачають навчання населення в частині отримання навичок пошуку необхідної інформації.

Основними інструментами надання консультацій населенню є:

інформаційна [служба 211](#), яка надає інформацію про роботу громадських та соціальних служб в центральному регіоні (м. Торонто, регіони Йорк та Дурхем) цілодобово, а для інших регіонів Онтаріо – в нічний час та у вихідні дні;

бази даних на сайті [211Toronto.ca](#) та [211ontario.ca](#), які інтегруються з інформаційними базами десятків партнерів по всій території Міста Торонто та провінції Онтаріо, постійно актуалізуються і налічують понад 60000 облікових записів установ та організацій; Переглянути звіт [211ontario.ca](#) за 2013 рік (англійською мовою) можна [тут](#).

телефонна служба підтримки жертв

кримінальних злочинів Міністерства юстиції, яка дозволяє отримати доступ до широко спектру правових послуг за телефоном 1-888-579-2888;

служба забезпечення доступу до правової допомоги для клієнтів, що перебувають у лікарнях за телефоном 1-866-366-9513 (наразі програма діє у 5 лікарнях міста Торонто);

телефонна служба підтримки для чоловіків, які стали жертвами сексуального насильства, – надає доступ до послуг з подолання кризи та подальшого супроводу справи за телефоном 1-866-887-0015;

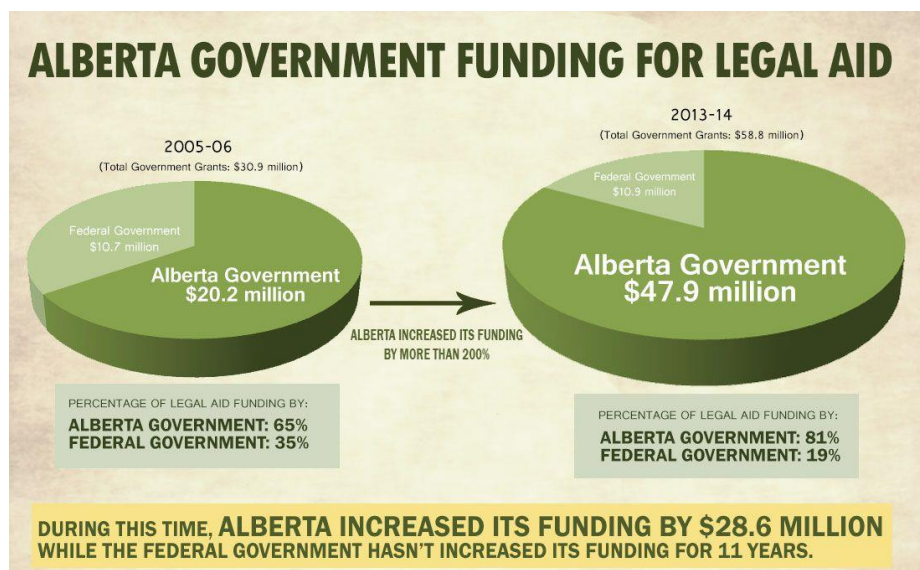
ресурс [Settlement.org](#) – створений Радою агенцій у справах іммігрантів для он-лайн обслуговування та допомоги переселенцям з інших країн. Ресурс дозволяє знайти інформацію стосовно пошуку помешкання, працевлаштування, освіти та лікування в Онтаріо на понад 30 мовах (включаючи українську).

конституційних прав корінного населення провінції (аборигенів), проводить аналіз законодавства та вносить пропозиції щодо його вдосконалення. Надання правової допомоги в Альберті не залежить від Уряду провінції, який не має жодних важелів впливу на призначення адвоката в окремих випадках.

Управління та часткове фінансування правової допомоги в провінції здійснюється через Департамент юстиції Міністерства, який відповідає за забезпечення доступу до правосуддя всіх мешканців провінції (надаючи особливу увагу забезпеченню та захисту інтересів вразливих верств населення, які не можуть дозволити собі винайняти власного адвоката), організацію надання всіх цивільно-правових послуг Уряду в межах провінції Альберта, а також адміністрування роботи програм з надання правової допомоги, до участі у яких залучаються майже 8 тисяч приватних адвокатів провінції.

Фінансування програм надання правової допомоги у 2014 році зросло майже у 2 рази у порівнянні з 2005 роком – до **58,8 млн.** канадських доларів. Крім того, Урядом щорічно виділяються додаткові кошти для підтримки резервного фонду правової допомоги, який дозволяє покривати витрати на надання правової допомоги, які виходять за межі планових.

«ПРАВОВА ДОПОМОГА АЛЬБЕРТИ»

У провінції Альбера доступ малозабезпеченого населення до цивільного і кримінального правосуддя та якісної правової допомоги можливий завдяки функціонуванню заснованої у 1970 році організації «[Правова допомога](#)

[Альберти](#)» (Legal Aid Alberta, далі – LAA).

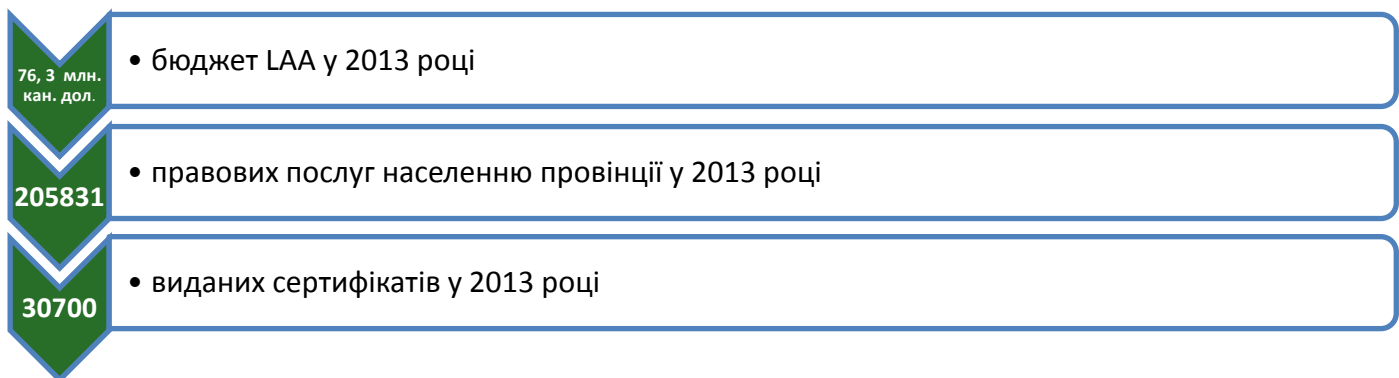
LAA є незалежною від уряду організацією, до компетенції якої входить задоволення правових потреб малозабезпечених мешканців провінції. Надання правової допомоги фінансується спільно федеральним урядом, провінційним рядом (через Департамент юстиції Міністерства юстиції) та [Правовою фундацією Альберти](#) (через перерахування відсотків з цільових рахунків адвокатів), завдяки клієнтським внескам та допомозі інших зацікавлених у наданні правових послуг організацій.

Клієнтами LAA є особи, які мають проблеми правового характеру і не можуть собі дозволити винайняти адвоката. Втім, **правова допомога** в провінції Альберта **не є безкоштовною**. Кожен клієнт має заповнити заявку на отримання фінансового забезпечення для надання правової допомоги, і якщо таке забезпечення йому гарантується, організація виплатить відповідні витрати на надання правових послуг. **Відшкодування витрат** може бути організований **в розстрочку**, якщо фінансовий стан клієнта не дозволяє йому виплатити всю суму одразу.

Модель надання юридичних послуг в LAA дозволяє надавати попередню оцінку правових потреб клієнта та **направляти його до відповідної правової служби**. До послуг, які надаються організацією, належать:

- [] **оцінка фінансової спроможності клієнта** та його прийняття на обслуговування фахівцями з надання правових послуг, які працюють в 11 Сервісних центрах надання правових послуг у провінції;
- [] **надання інформації та перенаправлення** клієнта до відповідної установи;
- [] **надання сертифікатів** на призначення обраного адвоката включає використання сертифікатів на часткову адвокатську допомогу;
- [] надання **можливості винесення дострокового рішення** щодо справи клієнтів без потреби повного представництва у рамках Програми надання сертифікатів (через підрозділи з вирішення кримінальних справ в містах *Едмонтон, Калгарі, Летбрідж, Ред Дір та Ветасквін*);
- [] **можливість врегулювання сімейних спорів** з використання змішаного підходу – класичної моделі медіації на основі інтересів обох сторін та попереднє нейтральне оцінювання – для сприяння та заохочення до розв'язання правових проблем у сім'ї без суду;
- [] **представництво інтересів** та консультації правового персоналу низки адвокатських бюро провінції;
- [] **послуги чергових адвокатів** у судах;
- [] можливість участі у **програмах комплексної підтримки** клієнтів.

У переважній більшості правова допомога в провінції надається приватними адвокатами, які укладають угоди про надання правової допомоги з LAA, що має і низку своїх переваг – податкові збори з адвокатів, які справ працюють з LAA є значно нижчими за ті, які сплачують адвокати, які займаються лише приватною практикою.

ПРАВОВА ФУНДАЦІЯ АЛЬБЕРТИ

Alberta LAW FOUNDATION

[Правова фундація Альберти](#) була заснована Законом про професійну діяльність в галузі юриспруденції, який набрав чинності 1 квітня 1973 року. Фундація є реципієнтом нарахованих банками, кредитними спілками, трастовими компаніями і відділеннями казначейства відсотків на кошти клієнтів, що знаходяться на адвокатських загальних трастових рахунках.

Завданнями Фундації є:

- [] проведення досліджень та надання рекомендацій з питань реформування правосуддя і управління системою юстиції;
- [] відкриття, управління та забезпечення функціонування правових бібліотек;
- [] підтримка правового навчання населення Альберти та проведення навчальних програм;
- [] надання підтримки проведенню правових програм для населення, студентських програм безоплатної правової допомоги, та подібних до них;
- [] робити вклади у витрати, які несе Спільнота правової допомоги Альберти, та управління планом з надання правової допомоги. (Законодавчо розмір вкладу встановлений на рівні 25% від надходжень із загальних довірчих рахунків).

БРИТАНСЬКА КОЛУМБІЯПлоща: 944 735 км²

Населення: 4 631 700

Столиця: Вікторія (населення – 357 300 осіб)

Найбільше місто: Ванкувер (населення – 2 443 300 осіб)

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ

[Міністерство юстиції Британської Колумбії](#) відповідає за всі урядові програми та послуги у сфері сімейного права на території провінції, надає фінансову підтримку, встановлює правові та політичні рамки, контролює і регулює роботу Об'єднання правових послуг та бере участь в постійній робочій групі з надання правової допомоги.

На **Управління правових послуг** у складі Міністерства покладено функції організації надання правової допомоги в провінції. Воно сприяє доступу громадськості до системи правосуддя Британської Колумбії та вирішенню максимальної кількості правових питань без звернення до суду.

Основними завданнями Управління правових послуг є:

- [] розроблення та сприяння розвитку можливостей для вирішення спорів без звернення до суду;
- [] забезпечення отримання сім'ями фінансової підтримки, на яку вони мають право відповідно до судових приписів чи угод;
- [] допомога сім'ям у вирішенні питань, пов'язаних з роздільним проживанням або розлученням;
- [] керівництво діяльністю центрів сімейного права;
- [] забезпечення надання ефективних і кваліфікованих правових консультацій;
- [] реалізація проектів, що стосуються зниження рівня злочинності та створення більш ефективної системи правосуддя.
- [] проведення реформи в сфері сімейного та приватного цивільного права;
- [] внесення змін до законодавства в сфері надання.

питання біженців тощо).

Міністерство юстиції здійснює загальне керівництво роботою **мережі [ЦЕНТРІВ ДОСТУПУ ДО ПРАВОСУДДЯ](#)** з представництвами в містах Ванкувер, Вікторія та Нанаймо, які надають допомогу в питаннях сімейного права (розлучення і роздільне проживання, опіка та піклування, домовленості щодо виховання дітей, виплата аліментів на подружжя і дитину тощо) і цивільного права (гарантія отримання доходу, житла, зайнятості, фінансова заборгованість, імміграція та

Центри покликані надавати якісні правові послуги та надавати клієнтам інформацію у сфері сімейного та цивільного права про:

- [] роботу судової системи і судочинства;
- [] заповнення судових документів;
- [] можливість отримати безоплатну правову допомогу;
- [] пошук альтернативних шляхів вирішення правових проблем без звернення до суду;
- [] залучення медіатора (консультанта з питань сімейного права Центру або приватного медіатора) або до інших фахівців для ефективного вирішення спорів.

«ОБ'ЄДНАННЯ ПРАВОВИХ ПОСЛУГ»

**Legal
Services
Society**

«**Об'єднання правових послуг**» (Legal Services Society, далі – LSS) засноване у 1979 році відповідно до Акту про організацію правових послуг для обслуговування правових інтересів малозабезпечених верств населення провінції.

LSS є **незалежною від уряду** некомерційною організацією, **фінансування** якої здійснюється переважно **урядом провінції** за додаткової підтримки з боку Правового фонду і Нотаріального Фонду Британської Колумбії.

Основними завданнями, покладеними на LSS є:

- [] надання допомоги людям при вирішенні правових питань та полегшення їх доступу до правосуддя;
- [] створення та управління ефективною системою надання правової допомоги;
- [] консультування Генерального прокурора з питань правової допомоги та доступу населення до правосуддя.

Клієнтами LSS є люди, які часто не мають не лише фінансових, а й достатніх освітніх, соціальних або медичних ресурсів, необхідних для повноцінного доступу до якісної правової допомоги та системи правосуддя загалом у випадках, коли їх сім'ї, свобода або особиста безпека перебувають під загрозою.

З понад **27 000 клієнтів**, які звернулися до LSS за послугами адвоката у 2013 році, **54 %** не мали середньої освіти, **29 %** були представниками корінного населення.

NB! Переглянути звіт організації за 2013 рік [англійською мовою](#) можна [ТУТ](#).

LSS пропонує **широкий спектр безкоштовних послуг** для людей, які потребують правової допомоги. В першу чергу розглядаються звернення людей з низьким рівнем доходів, але багато послуг, що надаються організацією, доступні і для всіх жителів Британської Колумбії, зокрема:

- [] послуги для корінного населення (<http://aboriginal.legalaid.bc.ca/>)
- [] послуги з питань сімейного законодавства (<http://www.familylaw.lss.bc.ca/>)
- [] консультації чергових адвокатів (в деяких судах провінції)
- [] консультації адвоката з сімейного права (до трьох 3 годин правової)
- [] представлення інтересів у питаннях, пов'язаних з проблемами в сім'ї, захистом дітей, кримінальним правом, імміграцією, психічним здоров'ям, а також тюремним законодавством.

83,5
млн.
кан. дол.

- бюджет LSS у 2013 році

168 000

- консультацій та інформаційних послуг населенню провінції у 2013 році

68/32%

- співвідношення чоловіків та жінок серед клієнтів LSS у 2013 році

ПРАВОВА ФУНДАЦІЯ БРИТАНСЬКОЇ КОЛУМБІЇ

[Правова фундація Британської Колумбії](#) є некомерційним фондом, створеним у 1969 році з метою **отримання і подальшого розподілу відсотків за грошовими коштами клієнтів** (за надання правової допомоги), розміщених на адвокатських об'єднаних трастових рахунках. Розподіл коштів відбувається шляхом надання грантів на розвиток тих чи інших видів правових послуг у провінції.

Відповідно до законодавства Британської Колумбії, Фундація використовує залучені кошти у таких сферах своєї роботи:

- [] правова освіта;
- [] правові дослідження;
- [] правова допомога;
- [] правова реформа;
- [] правові бібліотеки.

З моменту свого створення і до 2013 року Фундація затвердила гранти на загальну суму понад **496 млн. канадських доларів** для підтримки важливих програм у правовій сфері Британської Колумбії. **Управління Фундацією** здійснюється вісімнадцятьма членами Ради керуючих, що складаються з адвокатів, суддів і присяжних – всі вони залучені на добровільних засадах. Фундація має **штат з дванадцяти працівників**: виконавчий директор, фінансовий директор, п'ять директорів програм, менеджер з професійного навчання та четверо адміністративних помічників.

[] Відкриття робочих кабінетів адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, у судах України

Завдяки спільним зусиллям регіональних центрів з надання БВПД та відповідних відокремлених підрозділів Всеукраїнської громадської організації «Об'єднання адвокатів, які надають безоплатну правову допомогу», в судах трьох українських міст запрацювали робочі кабінети для адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу.

Після відкриття [17 грудня 2014 року перших робочих кабінетів для адвокатів](#), які надають безоплатну вторинну правову допомогу, у приміщеннях Приморського та Київського районних судів м. Одеси, **30 грудня 2014 року** було відкрито й перший такий кабінет у столиці. А саме – в приміщенні Шевченківського районного суду столиці.

Відкриття робочого кабінету для адвокатів, які надають БВПД, у Шевченківському районному суді м. Києва

«У столиці це поки що перший такий кабінет. Втім, віримо, далеко не останній. Це безумовно покращить умови адвокатів у суді. Крім того – це свідчення встановлення професійного діалогу між адвокатськими об'єднаннями та судами» – **Вікторія Мітько**, адвокат, Голова ВГО «Об'єднання адвокатів, які надають безоплатну правову допомогу»

Участь у відкритті взяли також заступник Голови та керівник Секретаріату Національної асоціації адвокатів України **Валентин Гвозд'ї** та **Вадим Красник**, заступник Голови Шевченківського районного суду м. Києва **Павло Слободянюк**, та адвокат, член «Об'єднання адвокатів, які надають безоплатну правову допомогу», **Анна Колесник**.

5 січня 2015 року в Харкові у приміщенні **Апеляційного суду Харківської області** було відкрито черговий кабінет для роботи адвокатів.

Голова Національної асоціації адвокатів України та Ради адвокатів України **Лідія Ізовітова** та директор Харківського центру БВПД **Вікторія Гайворонська**, які взяли участь у відкритті кабінету, висловили подяку керівництву Апеляційного суду Харківської області за надане приміщення та висловили сподівання, що така ініціатива значно полегшить роботу всім адвокатам Харківщини, які беруть участь у судових засіданнях у цьому суді.

Відкриття робочого кабінету для адвокатів, які надають БВПД, в Апеляційному суді Харківської області

Харківської області та адвокати.

«Дуже приємно, що керівництво суду вирішило таку кімнату для адвокатів відкрити. За державними будівельними нормами має бути і кімната прокурорів, і кімната адвокатів. Але кімната для прокурорів, як завжди, є, а про адвокатів всі забули» – Лідія Ізовітова, Голова Національної асоціації адвокатів України

Участь у відкритті взяли також адвокат-тренер, керівник Харківського відокремленого підрозділу ВГО «Об'єднання адвокатів, які надають безоплатну правову допомогу» **Марина Старовойтова**, члени Ради адвокатів

[] БПД на Донбасі в умовах АТО: грудень 2014 року

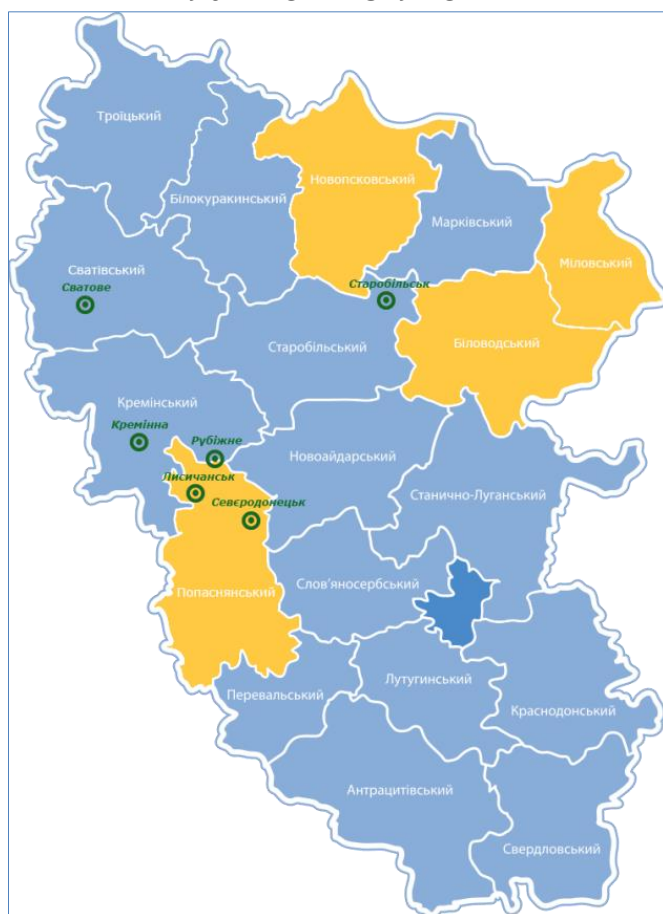
У грудні 2014 року безоплатну вторинну правову допомогу на території Донецької та Луганської областей надавало **69 адвокатів** системи безоплатної правової допомоги: **19 адвокатів** Луганського центру БВПД та **50 адвокатів** Донецького центру БВПД.

Як і раніше, безоплатна правова допомога надавалася у містах та інших населених пунктах тих територій, які підконтрольні Збройним силам України.

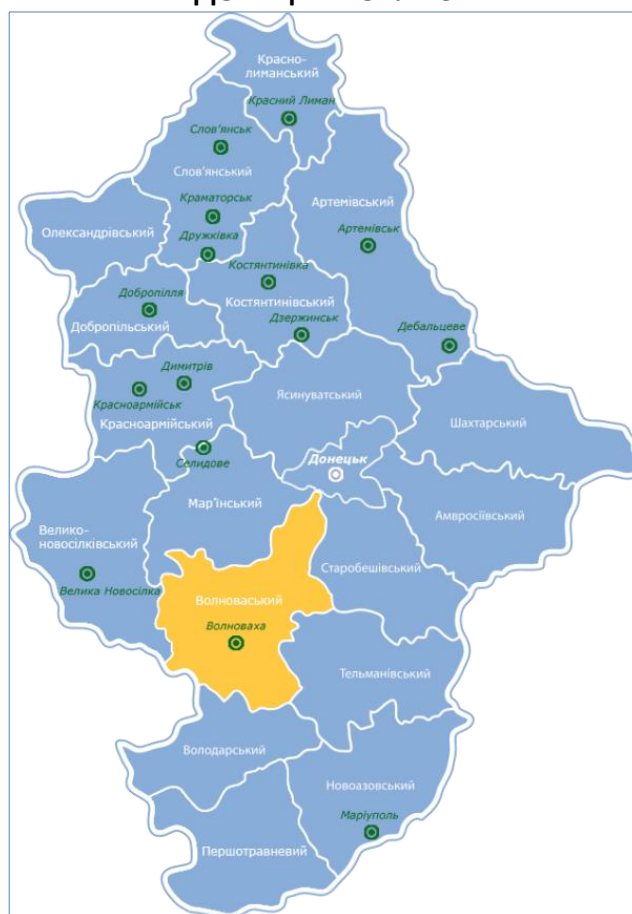
Зокрема, **на Донеччині** у грудні надання БВПД забезпечувалось в окремих населених пунктах *Волноваського району*, а також містах *Артемівськ, Маріуполь, Волноваха, Дебальцеве, Дзержинськ, Димитрів, Добропілля, Дружківка, Костянтинівка, Краматорськ, Красний Лиман, Красноармійськ, Селидове, Слов'янськ, Велика Новосілка*.

На Луганщині – у містах *Лисичанськ, Кремінна, Рубіжне, Северодонецьк, Старобільськ, Сватове, Новопсковськ, Мілове, Попасна, Біловодськ*, а також в окремих населених пунктах *Новопсковського, Біловодського, Попаснянського та Міловського районів*.

ЛУГАНСЬКА ОБЛАСТЬ

ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ

Райони, в окремих населених пунктах яких надавалася БВПД впродовж грудня 2014 року

Міста, в яких надавалася БВПД впродовж грудня 2014

Нижче інформуємо більш детально щодо кількості та характеру доручень, які були видані центрами впродовж жовтня 2014 року.

ЛУГАНСЬКА ОБЛАСТЬ

У період із **1 по 31 грудня 2014 року** Луганським центром БВПД було видано **136 доручень** адвокатам (у порівнянні: липень – [143](#), серпень – [176](#), вересень – [116](#), жовтень – [115](#) доручень, листопад – [173](#) доручення) для надання правової допомоги. Із них:

- **46** затриманим за підозрою у вчиненні злочину;
- **36** затриманим в адміністративному порядку;
- **39** постанов/ухвал про залучення захисника за призначенням;
- **15** постанов/ухвал про залучення захисника для проведення окремої процесуальної дії.

Протягом грудня **найбільше кримінальних проваджень** на Луганщині, у яких надавалася/надається БВПД, та які **не пов'язані з терористичною діяльністю**, відкрито згідно Кримінального кодексу України за вчинення наступних правопорушень:

- **Крадіжка** (ст. 185 ч.1, ч.2, ч.3) – 21 випадок;
- **Умисне вбивство** (ст. 115 ч.1, ч.2) – 7 випадків;
- **Грабіж** (ст. 186 ч.1, ч.2, ч.3) – 7 випадків;
- **Незаконне заволодіння транспортним засобом** (ст. 289 ч.3) – 5 випадків;
- **Умисне тяжке тілесне ушкодження** (ст. 121 ч.1) – 4 випадки;
- **Хуліганство** (ст. 296 ч.1, ч.4) – 4 випадки.

У грудні Луганським центром БВПД було видано **29 доручень** для здійснення правового захисту осіб, яким інкриміновано вчинення злочинів, що **кваліфікуються як терористичні** (у порівнянні: липень – [43](#), серпень – [90](#), вересень – [37](#), жовтень – [13](#) доручень, листопад – [23](#) доручення). Відповідні провадження відкриті за наступними статтями Кримінального кодексу України:

- **ст. 258-3 ч.1** (Створення терористичної групи чи терористичної організації) – 5 випадків;
- **ст. 260 ч.2** (Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань) – 10 випадків;
- **ст. 263 ч.1** (Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами) – 12 випадків;
- **ст. 110 ч.2** (Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України) – 1 випадок;
- **ст.114-1 ч.1** (Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань) – 1 випадок;

У цей період адвокатам також було видано **26 доручень** за постановами судів для здійснення захисту осіб, що вчинили адміністративні правопорушення за **ч.1. та ч.2 ст. 130 КУпАП** (Керування транспортними засобами або суднами особами, які перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції).

ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ

Протягом грудня Донецьким центром БВПД було **видано 194 доручення** (у липні – [223](#), у серпні – [171](#), у вересні – [177](#), у жовтні – [306](#), та у листопаді – [198](#) доручень) адвокатам для надання

БВПД. Із них:

- 36 затриманим за підозрою у вчиненні злочину;
- 151 постанова/ухвала про залучення захисника за призначенням;
- 7 постанов/ухвал про залучення захисника для проведення окремої процесуальної дії.

Найбільше проваджень, у яких надавалась БВПД на Донеччині, і які **не пов'язані із терористичною діяльністю**, відкрито згідно Кримінального кодексу України за вчинення наступних злочинів:

- **Крадіжка** (ст. 185 ч.1., ч.2, ч.3) – 45 випадків;
- **Умисне вбивство** (ст. 115 ч.1., ч.2) – 24 випадки;
- **Розбій** (ст.187 ч.2, ч.3, ч.4) – 13 випадків;
- **Умисне тяжке тілесне ушкодження** (ст. 121 ч.1, ч.2) – 11 випадків;
- **Грабіж** (ст. 186 ч.1, ч.2, ч.3) – 10 випадків.

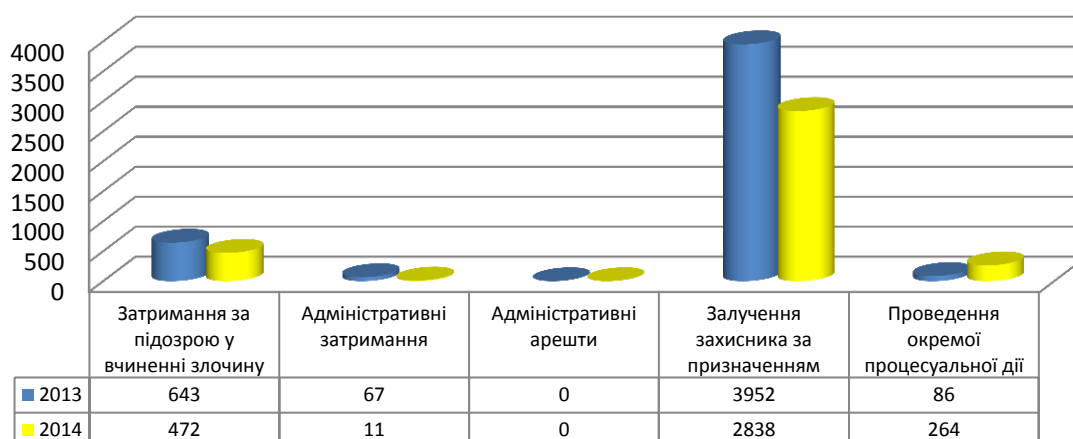
У той же час протягом грудня Донецьким центром БВПД було видано **49 доручень** для здійснення правового захисту осіб, яким інкриміновано вчинення злочинів, **пов'язаних із терористичною діяльністю** (у порівнянні: липень – [3](#), серпень – [43](#), вересень – [59](#), жовтень – [59](#) доручень, та листопад – [65](#) доручень). Відповідні кримінальні провадження відкриті за наступними статтями Кримінального кодексу України:

- **ст. 258-3 ч.1, ч.2** (Створення терористичної групи чи терористичної організації) – 28 випадків;
- **ст. 260 ч.1, ч.2** (Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань) – 9 випадків;
- **ст. 263 ч.1** (Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами) – 8 випадків;
- **ст. 258 ч.1, ч.3** (Терористичний акт) – 2 випадки.
- **ст. 256 ч.2** (Сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності) – 2 випадки.

Динаміка видання доручень Донецьким та Луганським центром БВПД протягом 2014 року у порівнянні із 2013 роком значно змінилася, що відображено на двох графіках, наведених нижче:

ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ

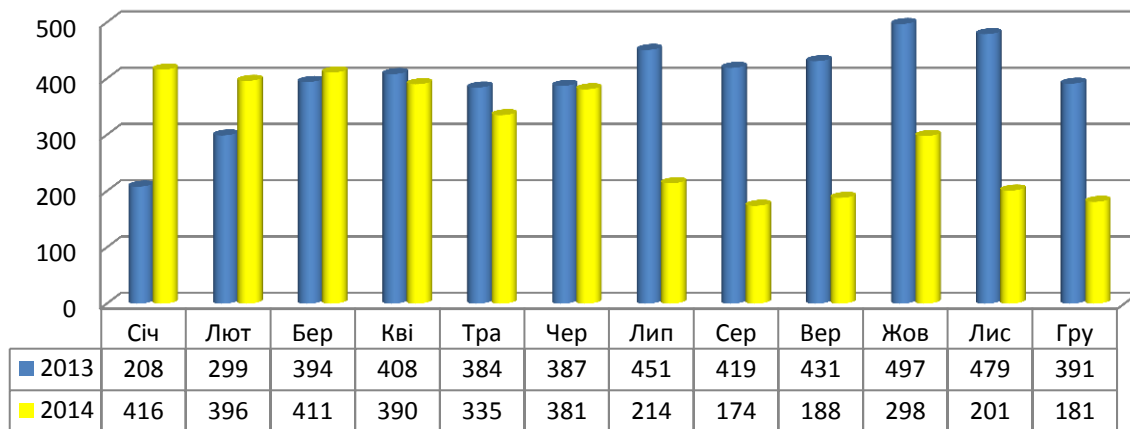
Динаміка кількості доручень, виданих Донецьким центром БВПД у 2013 та 2014 років, за типами

- [] Зменшилась кількість затримань за підозрою у вчиненні злочину на 26,6 %
- [] Зменшилась кількість випадків надання БВПД особам, до яких застосовано адміністративне затримання на 83,6 %
- [] Зменшилась кількість випадків залучення захисника за призначенням на 28,2 %
- [] Збільшилась кількість випадків залучення адвоката до проведення окремої процесуальної дії на 207 % або у 3,1 рази

Загальна динаміка надання БВПД на Донеччині – 24,5% ↓

Динаміка кількості доручень, виданих Донецьким центром БВПД у 2013 та 2014 роках

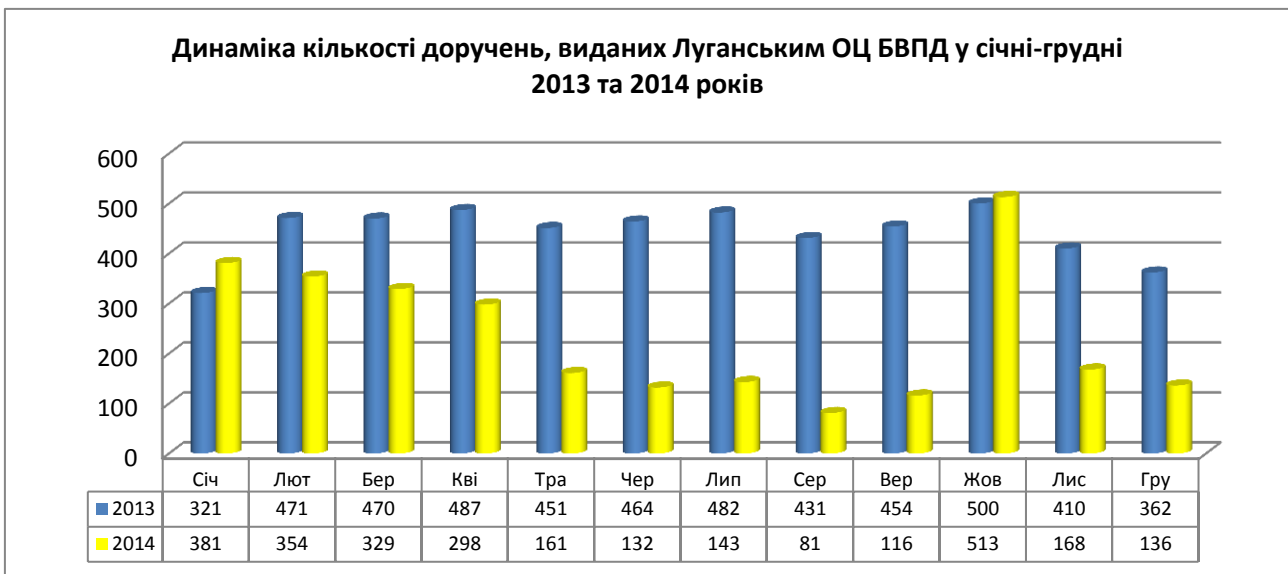
ЛУГАНСЬКА ОБЛАСТЬ

Динаміка кількості доручень, виданих Луганським ОЦ БВПД у січні-грудні 2013 та 2014 років, за типами

- [] Зменшилась кількість затримань за підозрою у вчиненні злочину на 53,3 %
- [] Зменшилась кількість випадків надання БВПД особам, до яких застосовано адміністративне затримання на 54% **
- [] Зменшилась кількість випадків залучення захисника за призначенням на 36,9 %
- [] Збільшилась кількість випадків залучення адвоката до проведення окремої процесуальної дії на 13,8 %.
- [] **Загальна динаміка надання БВПД на Луганщині – 47% ↓**

**% між сумами адміністративних затримань та адміністративних арештів за 2013 рік

Нагадаємо, що Луганський та Донецький центри БВПД продовжують свою роботу поза межами обласних центрів, які були змушені покинути у зв'язку із терористичною окупацією та безперервним проведенням бойових дій. Наразі згадані центри БВПД працюють у:

Донецький центр БВПД: Донецька область, м. Маріуполь, пр. Луніна, буд.21, оф. 2
Луганський центр БВПД: Луганська область, Міловський район, смт. Мілове, вул. Луначарського, 73

Андрій Стасюк

Адвокат, Волинський центр БВПД

«Дорогу долає той, хто іде» – Андрій Стасюк.

Андрій Стасюк народився в смт. Локачі Волинської області. У Волинському державному університеті здобув дві вищих освіти за спеціальностями «Історія» та «Правознавство». Отримавши кваліфікацію юриста, протягом 5 років працював помічником голови Локачинського районного суду Волинської області, потім – два з половиною роки – працював в нафтогазодобувній компанії на Сумщині.

Свідоцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю отримав у липні 2011 року, після чого майже три роки (до квітня 2014 року) займався індивідуальною адвокатською діяльністю у Волинській області. В 2000-2001 рр. Андрій Стасюк проходив строкову службу в Збройних силах України. Тож перебував на обліку військовозобов'язаних громадян

України. 11.04.2014 року згідно Указу Президента України «Про часткову мобілізацію» та у відповідності до вимог Законів України «Про військовий обов'язок і військову службу», «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» був мобілізований до лав Збройних Сил України. Андрій Стасюк має звання лейтенанта.

«Три тижні бойового злагодження на Рівненському військовому полігоні, після чого на початку травня наш підрозділ відправили в зону проведення АТО. Там у складі відповідних підрозділів ЗСУ, зокрема окремої батальйонно-тактичної групи «Колос», до початку вересня, майже 4 місяці ніс службу на блокпостах, виконуючи поставлені у зв'язку із цим бойові завдання».

Військовий підрозділ Андрія Стасюка брав участь в обороні місцевості в районі Савур-Могили. Він згадує:

«Найважче було біля Савур-Могили... Поставлене перед підрозділом завдання було виконане і висота, спочатку 28 липня 2014 року (після чого був відступ за наказом командира через відсутність належної підтримки та при потужних артобстрілах з території супротивника), а тоді вдруге – через тиждень – була відбита у ворога. Разом із нашим це бойове завдання виконували й інші бойові підрозділи з різних бойових частин. Утримувати наші бойові позиції протягом майже місяця було дуже складно – відбувалися постійні потужні артилерійські обстріли ворогом за допомогою ствольної артилерії та ракетних систем залпового вогню з

території Російської Федерації. 20 серпня наш, практично знекровлений, підрозділ за наказом командира був відведений з Савур-Могили та оборонних рубежів біля навколишніх сіл – Петрівське, Мануйліка...»

«Побратими».
Фото А. Стасюка
Донецчина, літо 2014.

«Ми залишили частину нашої території, людей, які ще залишалися у тих селах... Мені особисто було їх дуже шкода. Коли більшість колони вже відійшла від одного із сіл, я з солдатами зі свого підрозділу зайшли в одну хату, де мешкали похилого віку люди, які до цього нам допомагали. Ми просили їх залишити це місце та їхати з нами. Вони відмовились. Сказали, що тут їх будинок, їх земля... Важко було залишати. Думаю, при таких обстрілах мало хто міг залишитися в живих...».

У тому ж районі Андрій Стасюк отримав ушкодження, після чого певний час потребував відновлення. Зараз Андрій Стасюк повернувся до військової служби, яку продовжує нести на території одного із військових підрозділів у Волинській області.

У системі безоплатної правової допомоги Андрій Стасюк із самого початку – із 1 січня 2013 року працював за укладеним контрактом із Волинським центром БВПД.

«Кожна людина вибирає свій життєвий шлях, ту діяльність, якою вона в подальшому займається. Тобто кожен постійно, завжди і в усьому робить свій вибір. Правильний він чи ні –

на це в різних людей можуть бути різні точки зору. Я, обираючи адвокатську діяльність (як і виконуючи на сьогодні свій військовий і конституційний обов'язок щодо захисту Вітчизни), робив це більшою мірою через завжди притаманне відчуття справедливості (одного разу товариш сказав, що таке відчуття у мене завищене 😊), яка, переконаний, повинна існувати в різних суспільних відносинах і взаємовідносинах між людьми».

Зізнається, що із тих же міркувань вирішив прийти у систему безоплатної правової допомоги:

«Розумієте, захищати права і свободи людини, яка потрапила в юридично складну життєву ситуацію, допомагати своєю діяльністю малозахисним верствам населення – для мене означає хоч якимось чином впливати на створення правового балансу між суспільством і роздутою до безмежності, зі своїми особливими «правилами і законами», бюрократичною державною машиною та протизаконними діями «правоохоронної» системи. Це спонукало мене прийти в адвокатуру. І з тих же причин, не роздумуючи, відразу вирішив приєднатися до новоствореної системи безоплатної вторинної правової допомоги».

«Незважаючи на початковий етап розвитку і діяльності цієї системи, незважаючи на короткочасність моєї участі у ній до моменту мобілізації, в мене залишились лише приємні враження від співпраці з центром. Думаю, причиною цього є і професіоналізм та відповідальність як безпосередньо колективів Координаційного центру та обласного центру БВПД, так і колег-адвокатів, які працюють у системі. Ціную те, що колеги із Координаційного Центру, і з Волинського центру БВПД, незважаючи на те, що моя адвокатська діяльність у зв'язку з мобілізацією була призупинена, підтримували зі мною зв'язок, цікавились справами, обстановкою, допомагали матеріально. Відповідальність по відношенню до справи, порядність і людяність колективів системи БПД, гадаю, свідчить про хороші перспективи щодо надання людям і отримання ними належної безоплатної правової допомоги в нашій державі».

Внесок кожного із воїнів, які відстоюють свободу і територіальну цілісність нашої держави – безцінний. Висловлюємо безмежну повагу Андрію Стасюку та тисячам інших співвітчизників за Ваш подвиг!

[] Учасникам АТО правова допомога надаватиметься безоплатно починаючи з 1 липня 2015 року

Фото мережа Інтернет

Відповідно до змін, внесених до Закону України «Про безоплатну правову допомогу» Законом України «Про прокуратуру» від 14 жовтня 2014 року, починаючи з **1 липня 2015 року** безоплатна вторинна правова допомога надаватиметься в повному обсязі всім категоріям осіб, які мають право на таку допомогу, в тому числі **військовослужбовцям, які захищають незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і беруть безпосередню участь в антитерористичній операції, що триває на**

сході країни.

Окрім того, починаючи з липня цього року право на безоплатну вторинну правову допомогу стосовно питань, пов'язаних з їх соціальним захистом, матимуть ветерани війни та особи, на яких поширюється дія [Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»](#) (учасники бойових дій, інваліди та учасники війни), а також особи, які мають особливі заслуги та особливі трудові заслуги перед Батьківщиною.

Згідно з пунктом 19 частини першої статті 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» учасниками бойових дій визнаються військовослужбовці (резервісти, військовозобов'язані) та працівники Збройних Сил України, Національної гвардії України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Державної прикордонної служби України, особи рядового, начальницького складу, військовослужбовці, працівники Міністерства внутрішніх справ України, Управління державної охорони України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції, а також працівники підприємств, установ, організацій, які залучалися та брали безпосередню участь в антитерористичній операції в районах її проведення у порядку, встановленому законодавством. До переліку осіб, на яких поширюється дія цього Закону, також віднесені сім'ї осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ України, які загинули або померли внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, одержаних під час участі в антитерористичній операції, захищаючи незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України. **Важливо, що всі вказані категорії осіб звільняються від судових витрат, пов'язаних з розглядом питань, що стосуються їх соціального захисту.**

NB! За інформацією, розміщеною на [офіційному веб-сайті Державної служби України у справах ветеранів війни та учасників антитерористичної операції](#), станом на **22 січня 2015 року** на розгляд міжвідомчої комісії з питань розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових дій було внесено **12940 справ**, розглянуто під час засідання **12777 справ**. Позитивне рішення про надання статусу учасника бойових дій було прийнято по **12630 особам**, які брали участь у проведенні антитерористичної операції на сході країни. Матеріали на 137 осіб направлено на доопрацювання у відомчі комісії.

[] НААУ перевидала методичні рекомендації для адвокатів щодо здійснення захисту, гарантованого державою, підготовлені під егідою Координаційного центру з надання правової допомоги

Національною асоціацією адвокатів України перевидано тексти методичних рекомендацій на теми «Дії захисника при затриманні особи за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення» та «Дії захисника при вирішенні питання про обрання, продовження, скасування або зміну запобіжного заходу», які будуть безкоштовно розповсюджуватися серед адвокатів.

Зазначені методичні рекомендації розроблено та вперше видано 2013 року Координаційним центром з надання правової допомоги у співпраці з Українською фундацією правової допомоги та за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» у рамках видання серії методичних рекомендацій для адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу у кримінальному процесі. Авторами методичних рекомендацій стали переважно самі адвокати, які надають безоплатну вторинну правову допомогу: **Ірина Вань**, **Роман Мартиновський** (керівник авторського колективу), **Тетяна Сівак**, **Наталія Стьопіна**.

Первісною метою видання серії рекомендацій було підвищення професійного рівня адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, сприяння формуванню у їхньому колі єдиних стратегій і тактик захисту на основі узагальнення та аналізу їхнього ж практичного досвіду, а також практики Європейського суду з прав людини.

Перевидання публікацій НААУ здійснено в рамках пункту 2.6.3 [Меморандуму про співпрацю у сфері надання безоплатної правової допомоги між Національною асоціацією адвокатів України та Міністерством юстиції](#), згідно з яким сторони «*надають одна одній право використовувати (видавати за свій кошт і безкоштовно розповсюджувати) методичні рекомендації та інші*

матеріали для адвокатів, окремо розроблені та/або видані однією зі сторін, з обов'язковим відображенням логотипа і найменування іншої сторони та дотриманням авторських прав третіх осіб».

Зазначені методичні рекомендації стали першими перевиданими НААУ виданнями системи безоплатної правової допомоги, та будуть розповсюджуватися безкоштовно серед усіх представників адвокатської професії, кому це може бути корисно та потрібно. У рамках співпраці з метою поширення кращих практик надання безоплатної вторинної правової допомоги для всіх адвокатів України серію перевидання буде продовжено.

Довідково:

Меморандум про співпрацю у сфері надання безоплатної правової допомоги укладено 19 листопада 2013 року між Національною асоціацією адвокатів України та Міністерством юстиції України. Органами, які забезпечують виконання Меморандуму, є Рада адвокатів України та Координаційний центр з надання правової допомоги.

У рамках виконання Меморандуму здійснюється співпраця у напрямках інформаційної взаємодії та підвищення кваліфікації адвокатами; дотримання гарантій адвокатської діяльності та захист професійних прав адвокатів; розроблення, затвердження та впровадження стандартів якості надання безоплатної правової допомоги; моніторингу та оцінювання якості надання адвокатами безоплатної правової допомоги. Зокрема, робочою групою з розробки стандартів якості, до складу якої увійшли представники органів адвокатського самоврядування, науковці, керівники центрів з надання безоплатної вторинної допомоги та адвокати, що надають безоплатну вторинну допомогу, було розроблено [Стандарти якості надання БВПД у кримінальному процесі](#). 19 грудня 2013 року проект Стандартів було схвалено Радою адвокатів України, а 25 лютого 2014 року наказом Міністерства юстиції України №380/5 вони були затверджені та введені в дію з 1 липня 2014 року.

NB! Методичні рекомендації адвокатам, які надають безоплатну правову допомогу, а також інші інформаційні матеріали з питань безоплатної правової допомоги доступні у відкритому доступі на сайті Координаційного центру у розділі [«Бібліотека безоплатної правової допомоги»](#).

Приклади успішного захисту адвокатів системи БПД

Координаційний центр з надання правової допомоги узагальнює приклади успішних справ адвокатів, які надають безоплатну правову допомогу. Виправдувальні вироки, зменшення обсягу обвинувачення, призначення покарання у вигляді мінімальної санкції, визначеної законом, або меншої, закриття кримінального провадження, обрання запобіжного заходу, не пов'язаного з триманням під вартою, або зміна запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою на не пов'язаний з обмеженням волі та ін. – до уваги читача нижче безпосередні результати роботи системи на прикладі успішного захисту наших адвокатів.

[] Виправдувальні вироки у кримінальних провадженнях

Успіхи адвокатів Вінницького центру БВПД

Адвокат **Олександр Токарев** за дорученням № 002-0001356 від 31 липня 2014 року в кримінальному провадженні №4201402000000033, здійснював захист від обвинувачення за призначенням раніше судимого клієнта, який обвинувачувався у вчиненні кримінального правопорушення передбаченого ч.3 ст. 27, ч.2 ст. 15, ч. 2 ст. 201 КК України (контрабанда). У ході судового розгляду завдяки професійній роботі, відповідному досвіду в даній категорії справ, адвокатом Токаревим, було повністю спростовано обвинувачення його підзахисного, в інкримінованому йому злочині. Зокрема, захистом було звернено увагу суду на те, що дії підзахисного були спровоковані та вчиненні в ході співпраці з правоохоронними органами, за попередньою домовленістю. Аналізуючи склад злочину, який інкриміновано його клієнту, захисник довів суду, що не доведення скоєння кримінального правопорушення – контрабанди культурних цінностей – було добровільним, і усвідомлювалась обвинуваченим. Таким чином, виключається умисел на незаконне переміщення культурних цінностей через митний кордон України. Вироком Могилів-Подільського міськрайонного суду Вінницької області підзахисного адвоката Токарева визнано невинуватим у пред'явленому йому обвинуваченні за ч.3 ст. 27, ч.2 ст. 15, ч. 2 ст. 201 КК України та виправдано.

За ч.3 ст. 27, ч.2 ст. 15, ч. 2 ст. 201 КК України

Виправдання за одним із епізодів справи (ч.3. ст. 309 КК України)

Адвокат **Віктор Ломаченський** за дорученням центру від 27.01.2014 №002-0000156 у кримінальному провадженні № 12013010060000326 на стадії судового розгляду захищав підсудного, який обвинувачувався у вчиненні злочинів, передбачених ч.2 ст. 309, ч. 3 ст. 309 (незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту, скоєне за кваліфікуючих ознак), ч. 1 ст. 310, ч. 2 ст. 310 (посів або вирощування снотворного маку чи конопель, скоєне за кваліфікуючих ознак) КК України. У ході судового розгляду адвокат Ломаченський забезпечив якісний, професійний захист клієнта, та не допустив безпідставного притягнення до відповідальності за епізодом, передбаченим ч. 3 ст. 309 КК України. В результаті професійної роботи адвоката, вироком Чечельницького районного суду Вінницької області обвинуваченого було виправдано за ч.3 ст.309 КК України, а за ч1, ч. 2ст. 310, ч. 2 ст. 309 КК України засуджено до 4 років 6 місяців позбавлення волі.

Успіхи адвокатів Волинського центру БВПД

26.03.2014 р. адвокату **Віталію Єлову** було видане доручення № 220 в кримінальному провадженні № 1-кп/154/2/14 про обвинувачення його клієнта у вчиненні злочинів, передбачених ч.5 ст.27 ч.4 ст.190, ч.2 ст.364, ч.2 ст.364 КК України. Максимальна міра покарання за санкціями вказаних статей КК України - дванадцять років позбавлення волі з конфіскацією майна. Адвокат Єлов вступив у справу на стадії судового розгляду. В ході судового слідства сторони захисту вдалося спростувати пред'явлене обвинувачення. Прокурор зміг довести тлінність клієнта тільки у скоєнні кримінального правопорушення, передбаченого ч.3 ст. 358 КК України – складання (видача) підроблених документів без ознак спеціального суб'єкта – службової особи. Суд перевірів фактичні обставини справи, докази, що були наявні в матеріалах справи, визнав клієнта винним у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 358 КК України, призначивши покарання у виді позбавлення волі на строк три роки, а відповідно до ч.5 ст.74 КК України звільнив його від призначеного покарання у зв'язку із закінченням строків давності. За ч.5 ст.27 ч.4 ст.190, ч.2 ст.364 КК України клієнта виправдано за відсутністю в його діях складу злочину (вирок Володимир - Волинського міського суду Волинської області від 31.12.2014).

Виправдання за відсутністю в діях складу злочину (за ч.5 ст.27, ч.4 ст.190, ч.2 ст.364 КК України)

Успіхи адвокатів Житомирського центру БВПД

За ч.2. ст. 186 КК
України

На підставі ухвали Житомирського районного суду Житомирської області адвокат **Віталій Галагуз** був призначений (доручення центру № 636 від 03.07.2014) захисником громадянину, який обвинувачувався у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 186 КК України - грабіж, що передбачає покарання від 4 до 6 років позбавлення волі (кримінальне провадження № 12013060170001139). У ході судового розгляду даного кримінального провадження адвокат Галагуз, звернув увагу суду на неповноту та однобічність досудового слідства, недопустимість доказів, наданих стороною обвинувачення. Адвокат заявив що, обставини вчинення злочину, якими орган досудового слідства обґрунтував вину його клієнта, суперечили фактичним обставинам, встановленим в ході судового розгляду провадження. В результаті сумлінно проведеної роботи адвоката вироком Житомирського районного суду Житомирської області від 28.10.2014 року його клієнта визнано невинуватим у пред'явленому обвинуваченні за ч.2 ст.186 КК України та виправдано.

Успіхи адвокатів Запорізького центру БВПД

За ч.1. ст.115 КК
України

24 листопада 2014 року Хортицьким районним судом м. Запоріжжя було розглянуто кримінальне провадження по обвинуваченню клієнта адвоката **Ірини Мініної** (доручення центру № 740 від 20.02.2014 р) у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст. 115 КК України (умисне вбивство, санкція зазначеної статті передбачає покарання у виді позбавлення волі на строк від семи до п'ятнадцяти років). Згідно обвинувального акту підсудний обвинувачувався у тому, що наніс по голові потерпілій чисельні тяжкі тілесні ушкодження, в наслідок отримання яких потерпіла померла. Кримінальне провадження по обвинуваченню клієнта адвоката Мініної у вбивстві розглядалось судом неодноразово. Завдяки професійній роботі адвоката, вдало вибраної тактики, поведінки і стратегії захисту, ґрунтовній роботі захисника із свідками сторони обвинувачення Хортицьким районним судом м. Запоріжжя було встановлено недоведеність стороною обвинувачення причетності підзахисного адвоката Мініної до скоєння інкримінованого йому злочину. Суд визнав його невинуватим у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК України, та виправдав (кримінальне провадження №1кп/337/154/2014).

За ч.2 ст. 307 КК
України

6 листопада 2014 р. Михайлівським районним судом Запорізької області було розглянуто кримінальне провадження по обвинуваченню клієнта адвоката **Олексія Бондарєва** (доручення центру № 1697 від 07.05.2014) у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч.2 ст. 307 КК України (незаконне придбання, зберігання, з метою збуту, а також незаконний збут особливо небезпечних наркотичних засобів, вчинено повторно). Санкція зазначеної статті передбачає покарання у виді позбавлення волі на строк від п'яти до десяти років з конфіскацією майна. Завдяки професійній роботі адвоката, вдало вибраної ним тактики, поведінки і стратегії захисту, обґрунтованих заяв захисника про неналежність та недопустимість деяких доказів сторони обвинувачення, професійній роботі захисника із свідками сторони обвинувачення, Михайлівським районним судом Запорізької області було встановлено недоведеність стороною обвинувачення причетності обвинуваченого до інкримінованого йому злочину. За результатами розгляду зазначеного кримінального провадження, Михайлівським районним судом Запорізької області клієнта адвоката Бондарєва визнано невинуватим та виправдано у зв'язку з недоведеністю вчинення ним кримінальних правопорушень.

Успіхи адвокатів Київського обласного центру БВПД

За ч. 5 ст. 191 та ч.2
ст. 354-1 КК України

Адвокат **Ольга Зектер** на підставі доручення № 686 від 13.05.2014 року здійснювала правовий захист особи у кримінальному провадженні № 12013100000000558. Особа, обвинувачена у вчиненні злочинів, передбачених ч. 5 ст. 191 КК України (розтрата чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем, якщо ці дії вчинені в особливо великих розмірах) - особливо тяжкий злочин, який карається позбавленням волі на строк від 7 до 12 років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років та з конфіскацією майна; ч. 2 ст. 364-1 КК України (зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми, що спричинило тяжкі наслідки) - тяжкий злочин, який карається штрафом від 400 до 900 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до 6 місяців, або позбавленням волі на строк від 3 до 6 років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років та зі спеціальною конфіскацією. Робота адвоката Зектер у справі, активна позиція під час судового розгляду та роботою зі свідками, призвела до того, що суд визнав особу невинною у пред'явленому обвинуваченні у зв'язку з відсутністю в його діях складу вказаних кримінальних правопорушень.

Вирок Ірпінського міського суду від 25 листопада 2014 року.

Виправдання за одним із епізодів справи (ч.1 ст. 121 КК України)

Адвокат **Сергій Кочин** на підставі доручення центру № 653 від 07.05.2014 року, здійснював правовий захист особи в кримінальному провадженні № 1/364/1/14. Особа обвинувачувалася на досудовому розслідуванні у вчиненні злочинів, передбачених ч. 1 ст. 121 КК (умисне тяжке тілесне ушкодження) - тяжкий злочин, карається позбавленням волі на строк від 5 до 8 років, ч.3 ст. 136 КК України (ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, якщо це спричинило смерть потерпілого) - злочин середньої тяжкості, який карається штрафом від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк від 80 до 240 годин, або виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до шести місяців, або позбавленням волі на строк до 3 років. Завдяки успішному захисту адвоката вирок Володарського районного суду від 19.11.2014 року обвинуваченого визнано не винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 121 КК та виправдано за відсутністю в його діях складу злочину. За вчинення злочину, передбаченого ч. 3 ст. 136 КК, підзахисного визнано винним, та призначено покарання у виді позбавлення волі строком на 2 роки.

Успіхи адвокатів Київського міського центру БВПД

За ч.1 ст. 125 КК України

Адвокат **Віктор Дума** за дорученням центру № 8116 від 1 вересня 2014 року здійснював захист клієнта, 1949 року народження, на стадії провадження у суді першої інстанції, якого обвинувачували в умисному заподіянні легких тілесних ушкоджень, тобто у злочині, передбаченому ч.1 ст. 125 КК України (кримінальне провадження № 12014100080004557). Свою вину у скоєному клієнт заперечував. Завдяки роботі адвоката у справі, у ході судового слідства суд встановив, що докази, які сторона обвинувачення надала на підтвердження вини клієнта, не є переконливими та містять істотні суперечності. Тому вирок Святошинського районного суду міста Києва від 19 грудня 2014 року клієнта визнано невинуватим у пред'явленому обвинуваченні за ч. 1 ст. 125 КК України та виправдано у зв'язку із недоведеністю винуватості у вчиненні кримінального правопорушення.

Успіхи адвокатів Львівського центру БВПД

За ч.1 ст. 263 КК України

Клієнт адвоката **Ірини Сулятицької** (доручення центру № 1230 від 18.06.2014, кримінальне провадження №1201414000000195 від 02.04.2014 року.) обвинувачувався у скоєнні злочину передбаченого ч.1 ст.263 КК України, а саме, що він придбав бойові припаси та незаконно зберігав їх в багажному відділенні автомобіля (максимальна санкція передбачає позбавлення волі строком на 5 років). Завдяки вдало обраній тактиці захисту у ході судового слухання, адвокату вдалося довести невинуватість свого підзахисного. У зв'язку із цим вирок Личаківського районного суду м.Львова його визнано невинуватим у пред'явленому обвинуваченні за ч.1 ст.263 КК України та виправдано.

Успіхи адвокатів Закарпатського центру БВПД

Звільнення від відбуття покарання іспитовим строком; виправдання за одним із епізодів справи

Адвокат **Василь Продан**, який діяв згідно доручення центру від 21.10.2014 р. № 1530, надавав безоплатну правову допомогу підзахисному, який обвинувачувався за ч.3 ст.185 КК України (загрожувало позбавлення на строк від трьох до шести років) та за ч.1 ст.304 КК України (загрожувало позбавлення на строк від трьох до семи років). Вирок Іршавського районного суду Закарпатської області від 16.12.2014 р. (справа № 301/3051/14-к, провадження № 1-кп/301/235/14), враховуючи щире каяття підсудного і визнання ним своєї вини у вчиненні злочину передбаченого ч.3 ст.185 КК України, підсудного визнано винним за вказаною статтею обвинувачення і призначено покарання у виді позбавлення волі на строк 4 роки; та на підставі ст.75 КК України звільнено від відбування призначеного покарання з випробуванням з призначенням іспитового строку тривалістю 2 роки і 6 місяців. Завдяки активній позиції захисника та обраній тактиці під час судового розгляду, за ч.1 ст.304 КК України підсудного виправдано.

Успіхи адвокатів Черкаського центру БВПД

За ч.1 ст.119 КК України

Клієнта адвоката **Сергія Євича** (доручення центру № 023-0000964 від 25.09.2014) було обвинувачено у скоєнні вбивства через необережність, (кваліфікація за ч.1 ст. 119 КК України) - санкція статті передбачає максимальну міру покарання у виді позбавлення волі строком на 5 років. Судовий розгляд справи здійснювався 13.10.2014 Жашківським районним судом Черкаської області. Захисник ретельно проаналізувавши матеріали справи, висновки експертиз та данні медичної картки, під час розгляду справи зумів переконати суд, що наміру в підзахисного спричинити загиблому тілесні ушкодження будь-якої тяжкості не було, а тим паче не було в нього наміру спричинити останньому смерть. Крім того за встановлених обставин він не міг і не повинен був передбачити настання смерті потерпілого. Суд, всебічно дослідивши обставини кримінального провадження, аргументи захисника та проаналізувавши і оцінивши

докази у їх сукупності, дійшов висновку про те, що в діях обвинуваченого відсутній склад кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст. 119 КК України, так як відсутня об'єктивна сторона злочину. Таким чином, завдяки виваженій правовій позиції та якісній роботі адвоката Євича судом 13 жовтня 2014 року його клієнта у пред'явленому обвинуваченні за ч. 1 ст. 119 КК України було визнано невинуватим та виправдано на підставі ст.ст. 373-376 КПК України за відсутністю в його діях складу кримінального правопорушення. Зазначений виправдувальний вирок в апеляційному порядку не оскаржувався.

Успіхи адвокатів Чернівецького центру БВПД

Виправдання за одним із епізодів справи (ст. 257 КК України)

Підзахисний адвоката **Ірини Лутсу** (доручення центру № 61 від 03.02.2014 року) обвинувачувався у скоєнні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 4 ст. 187, ст. 257 КК України. 28 листопада 2014 року Шевченківський районний суд м. Чернівці виніс вирок, яким виправдав підзахисного за ст. 257 КК (організація озброєної банди, карається позбавленням волі строком до 15 років) оскільки не було доведено такі обов'язкові ознаки банди як стійкість, вчинення як правило не одного, а кількох нападів. Крім того за ч. 4 ст. 187 КК суд призначив мінімальне можливе відповідно до санкції статті покарання.

Успіхи адвокатів Харківського центру БВПД

Виправдання за одним із епізодів справи (ч. 2 ст. 307 КК України)

Органами досудового слідства клієнт адвоката **Тетяни Кравченко** (доручення центру №1128 від 02 квітня 2014 року) обвинувачувався у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч.2 ст.307 КК України (санкція - позбавлення волі на строк від п'яти до десяти років), ч.2 ст.309 КК (санкція - позбавлення волі на строк до п'яти років). Завдяки роботі адвоката, яка при здійсненні захисту використовувала, зокрема, практику ЄСПЛ, вироком Зміївського районного суду Харківської області від 26.11.2014 року її клієнта за одним з епізодів за ч. 2 ст. 307 КК України було виправдано. Клієнту призначено покарання за ч. 2 ст. 307 КК України у виді позбавлення волі строком на 6 років, за ч. 2 ст. 309 КК України - у виді 4 років позбавлення волі в кримінально-виконавчій установі. За сукупністю злочинів К. остаточно було призначено покарання у виді позбавлення волі строком на 6 років.

[] Зміна кваліфікації дій підозрюваного/обвинуваченого на таку, що передбачає менш тяжкий злочин або більш м'яке покарання, або зменшення об'єму обвинувачення

Успіхи адвокатів Житомирського центру БВПД

Із ч. 3 ст.185 – на ч.2 ст. 185 КК України; звільнення від відповідальності у зв'язку із передачею на поруки педагогічному колективу

На підставі постанови слідчого Коростенського МВ УМВС було видано доручення про призначення захисника неповнолітньому громадянину, який разом з іншим неповнолітнім підозрювалися у вчиненні кримінального правопорушення передбаченого ч.3 ст. 185 КК України (крадіжка, поєднана з проникненням у житло, інше приміщення чи сховище або що завдала значної шкоди потерпілому, карається позбавленням волі на строк від 3 до 6 років). Призначений центром адвокат **Микола Бугайов** (доручення центру № 006-0000615 від 26.06.2014, кримінальне провадження №12014060060000654) на стадії досудового розгляду наполягав на тому, що в діях його неповнолітнього підзахисного відсутній склад правопорушення, передбачений ч. 3 ст.185 КК України, а також докази, які б доводили його вину у вчиненні саме цього правопорушення. Внаслідок наполегливої позиції адвоката дії неповнолітнього були перекваліфіковані на ч.2 ст.185 КК України (крадіжка вчинена за попередньою змовою групою осіб, карається арештом на строк від трьох до шести місяців або обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк).. Також адвокат переконав органи досудового розслідування та суд, що перевиховання неповнолітнього можливо без застосування до нього покарання шляхом звільнення його від відповідальності та передачі на поруки педагогічного колективу. 18 грудня 2014 року Коростенським міськрайонним судом Житомирської області було винесено ухвалу, відповідно до якої неповнолітнього клієнта адвоката Бугайова було звільнено від відповідальності за вчинене правопорушення та передано на поруки педагогічного колективу Горщиківської середньої загальноосвітньої школи.

Успіхи адвокатів Дніпропетровського центру БВПД

Із ч.2 ст. 309 – на ч.1. ст. 309 КК України

Адвокату **Віталію Борноволокову** було видано доручення №004-0011665 від 03.07.2014 року для захисту клієнта, що обвинувачувався в вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч.2 ст. 307, ч.2 ст. 309 КК України (КП №42013040570000016 від 26.03.2013 р.). Адвокатом були виявлені порушення норм КПК України, зокрема - відсутність оперативно розшукової справи, нібито заведеної на його клієнта. Прокурор вимушений був змінити державне обвинувачування, виключивши з обвинувачення ч.2 ст.307 КК України та перекваліфікувавши діяння з ч.2 ст.309 на ч.1 ст.309 КК України. В подальшому суд призначив

покарання клієнту з урахуванням ст.75 КК України.

Успіхи адвокатів Закарпатського центру БВПД

Із ч.1 ст. 115 – на
ч.2 ст. 121 КК
України

Адвокат **Павло Мельник**, який діяв згідно доручення від 23.07.2014 р. № 1016 – надавав правову допомогу підзахисному, який обвинувачувався у вчиненні злочину передбаченому ч.1 ст.115 КК України (умисне вбивство, що передбачає покарання у виді позбавлення волі на строк від семи до п'ятнадцяти років). Вироком Мукачівського міськрайонного суду Закарпатської області від 16.10.2014 р. (справа № 308/8099/13-к, провадження № 1-кп/303/37/14), завдяки активності позиції захисту у судовому засіданні дії підзахисного було перекваліфіковано з ч.1 ст.115 КК України на ч.2 ст.121 КК України (умисні тяжкі тілесні ушкодження, карається позбавленням волі на строк від семи до десяти років) в зв'язку з тим, що стороною обвинувачення не надано жодних належних та допустимих доказів на підтвердження того, що обвинувачений мав умисел протиправно заподіяти смерть потерпілому з мотивів, зазначених в обвинувальному акті.

Успіхи адвокатів Кіровоградського центру БВПД

Із ч. 2 ст. 15 ч. 1 ст.
115 – на ч.2 ст.
125 КК України

07.11.2014 року Колегія Кіровоградського районного суду Кіровоградської області розглянула у відкритому судовому засіданні в м. Кіровоград кримінальне провадження стосовно клієнта адвоката **Надії Шлякової** (доручення центру № 1039 від 24.06.2014 року), якого звинувачували у скоєнні злочину передбаченого ч. 2 ст. 15 ч. 1 ст. 115 КК України (замах на вбивство вбивство максимальна санкція з урахуванням стадії – до 10 років позбавлення волі). Обвинувачений свою вину не визнав. Активні дії захисника у ході судового розгляду, правильно обрана адвокатська тактика, що довела відсутність прямого умислу на вбивство, спричинилися до того, що дії її клієнта перекваліфіковано зі ст. 115 КК України на ст. 125 КК України (умисне легке тілесне ушкодження). За результатом розгляду провадження підзахисного адвоката Шлякової визнано винним за ч.2 ст. 125 КК України та призначено покарання у виді арешту на строк у шість місяців.

Із ч.3 ст. 15, ч.1 ст.
115 КК – на ч.2 ст.
125 КК України

Клієнт адвоката **Світлани Шолух** (доручення центру № 435 від 19 березня 2014 року) обвинувачувався у скоєнні особливо тяжкого злочину, передбаченого ч.3 ст.15 ч.1 ст.115 КК України із максимальною санкцією з урахуванням стадії скоєння злочину - 10 років позбавлення волі. Дослідивши та оцінивши докази у справі, суд вирішив, що вина обвинуваченого за ч.3 ст.15 ч.1 ст.115 КК України не доведена та дії останнього кваліфіковані неправильно, так як диспозиція ст. 115 КК України свідчить про замах на вбивство лише за наявності прямого умислу. Суд дійшов висновку, що у ході судового засідання прямий умисел на вбивство доведено не було. Таким чином 03.11.2014 року колегія Кіровоградського районного суду Кіровоградської області ухвалила рішення, про визнання клієнта адвоката Шолух винним за ч. 2 ст. 125 КК України і призначила йому покарання у виді арешту на строк у 5 місяців.

Успіхи адвокатів Полтавського центру БВПД

Із ч. 1 ст. 296 КК
України – на ч.1,
ч.2 ст. 125 КК
України

Адвокат **Микола Михайлик** (доручення №016-0007482 від 20.11.2014 року) у кримінальному провадженні №12014170260000760 від 08.08.2014 здійснював правовий захист клієнта, якому інкримінували вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч.1. ст. 296 КК України (хуліганство) із максимальною санкцією у виді обмеження волі на строк до 5 років. Завдяки обраній стратегії захисту Миргородський міськрайонний суд прийшов до переконання, що дії обвинуваченого не вірно кваліфіковані органом досудового слідства по ч.1 ст. 296 КК України, як хуліганство, та підлягають перекваліфікації на ч.1, ч.2 ст. 125 КК України та, погоджуючись з позицією захисту, призначив покарання за сукупністю злочинів у виді штрафу у розмірі 1360 грн. Також судом задоволено цивільний позов потерпілих, та стягнуто з обвинуваченого на користь останніх 17200 грн. за завдану злочином моральну шкоду.

Успіхи адвокатів Рівненського центру БВПД

Із ч.2 ст.15
ч. 1 ст. 115 КК
України – на ч.1
ст. 121 КК України

Адвокат **Ігор Пилипів** за дорученням від 25.06.2014 р. №017-0000365 у кримінальному провадженні №12014180010003631 здійснював захист клієнта, який обвинувачувався у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч.2 ст.15 ч.1 ст.115 КК України (закінчений замах на вбивство), санкція якої передбачає максимальне покарання з урахуванням стадії вчинення злочину у виді позбавлення волі строком на 10 років. Внаслідок правильно обраної тактики сторони захисту, було доведено, що у підзахисного був відсутній мотив та умисел на позбавлення життя потерпілого. Вироком Рівненського міського суду від 15.12.2014 року дії клієнта перекваліфіковані на ч.1 ст. 121 КК України (умисне тяжке тілесне ушкодження) та призначено покарання із застосуванням ст.69 КК України нижче від найнижчої межі санкції ч.1 ст.121 КК України у виді 4 років позбавлення волі.

[] Зміна/скасування/залишення в силі судових рішень на користь клієнтів судами апеляційної та касаційної інстанції

Успіхи адвокатів Рівненського центру БВПД

Скасування вироку першої інстанції та закриття кримінального провадження з реабілітуючих підстав

У кримінальному провадженні №42012190130000012 клієнта адвоката **Тетяни Войтюк** (доручення від 24.07.2013 р. №405) судом першої інстанції було визнано винним у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч.1 ст.121, ч.1 ст.122 КК України (в умисному заподіянні тяжких та середньої тяжкості тілесних ушкоджень) та призначено остаточне покарання за сукупністю злочинів у виді позбавлення волі строком на 5 років. В апеляційній скарзі захисник наполягала на тому, що такий вирок суду є незаконним та підлягає скасуванню у зв'язку з недоведеністю вини клієнта у вчиненні інкримінованих йому злочинах. У ході апеляційного розгляду захисник довела недопустимість доказів сторони обвинувачення, отриманих від свідка, який надалі був визнаний підозрюваним, обвинуваченим у даному кримінальному провадженні, а також неправильність висновку судово-медичної експертизи щодо тяжкості та характеру тілесних ушкоджень. Ухвалою Апеляційного суду Рівненської області від 29.12.2014 року вирок суду першої інстанції скасовано, а кримінальне провадження закрито у зв'язку з відсутністю достатніх доказів винуватості обвинуваченого і вичерпаністю можливості отримання таких доказів. В обґрунтування прийнятого рішення, колегія суддів послалася на положення ст.6 Конвенції з захисту прав людини та основоположних свобод та рішення ЄСПЛ у справі «Шабельник проти України» та констатувала порушення права особи зберігати мовчання, а докази отримані в зв'язку з цим недопустимими та неприйнятними.

Зміна вироку суду першої інстанції, звільнення від відбування покарання з іспитивним строком

Адвокат **Дмитро Овдіюк** за дорученням від 27.02.2014 № 017-0000100 у кримінальному провадженні №12014180200000206 здійснював захист інтересів клієнта, який вироком суду від 17.07.2014 був засуджений за ч.2 ст. 315 КК України (схилення особи до вживання наркотичних засобів, вчинене щодо двох чи більше осіб та щодо неповнолітнього) із застосуванням ст.69 КК України до позбавлення волі на строк 3 роки. В апеляційній скарзі захисник, не оспороюючи кваліфікації дій та фактичних обставин справи, вказував, що призначене клієнту покарання є занадто суворим, адже суд при винесенні вироку не врахував дані про особу підзахисного, пом'якшуючі обставини, його ставлення до вчиненого. Закцентував увагу колегії суддів на позитивній характеристиці за місцем проживання клієнта, його тяжкому стані здоров'я та тому, що він є потерпілим внаслідок Чорнобильської катастрофи. Вказав, що той щиро кається у скоєному, бажає виправитись та має намір створити сім'ю. З огляду на наведені обставини, колегія суддів дійшла висновку про можливість виправлення обвинуваченого без ізоляції його від суспільства. Ухвалою Апеляційного суду Рівненської області від 27.11.2014 року вирок суду першої інстанції відносно обвинуваченого змінено та звільнено його від відбування покарання з іспитивним строком два роки, а запобіжний захід у вигляді тримання під вартою – скасовано та звільнено клієнта негайно з-під варти в залі суду.

Успіхи адвокатів Волинського центру БВПД

Скасування вироку суду першої інстанції, призначення нового розгляду у суді першої інстанції; зміна запобіжного заходу з тримання під вартою на особисте зобов'язання

12.09.2014 р. адвокату **Ірині Міщук** було видано доручення за № 749 для здійснення захисту за призначенням в кримінальному провадженні № 11-кп/773/474/14 за ч. ч. 2, 3 ст. 307, ч.ч. 2, 3 ст. 309, ч.2 ст. 317 КК України. Максимальна міра покарання за скоєне найбільш тяжкого злочину з обвинувачення, згідно норм Кримінального кодексу України – 12 років позбавлення волі з конфіскацією майна. Клієнт, який є неодноразово судимим, обвинувачується у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 307 КК України. Кримінальне правопорушення вчинене разом із співучасниками. Луцьким міськрайонним судом Волинської області Клієнта визнано винним у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 307 КК України, та призначено покарання у виді 6 років позбавлення волі з конфіскацією майна. Не погоджуючись із вироком суду першої інстанції, адвокат Міщук, яка участь в суді першої інстанції розпочала зі стадії судових дебатів, подала апеляційну скаргу в інтересах клієнта.. В поданій апеляційній скарзі адвокат посилювалася на те, що судом першої інстанції під час винесення вироку було порушено норми процесуального законодавства України, в матеріалах кримінального провадження відсутні докази, які б підтверджували винуватість клієнта, оскільки частина доказів, на які посилюється суд у вироку, зібрані з порушенням КПК України та, відповідно, є недопустимими. Заслухавши доводи апеляційної скарги, перевіривши її відповідність

фактичним обставинам, апеляційний суд Волинської області ухвалив апеляційну скаргу задовольнити частково, вирок Луцького міськрайонного суду Волинської області скасувати та призначити новий розгляд в суді першої інстанції. Цією ж ухвалою апеляційний суд Волинської області міру запобіжного заходу клієнту змінив з тримання під вартою на особисте зобов'язання, звільнивши його з - під варти в залі суду. При винесенні зазначеної ухвали апеляційний суд Волинської області посилався на Конвенцію з захисту прав людини та основоположних свобод та практику Європейського суду з прав людини, а саме ст. 5 § 1 (с) Конвенції та рішення у справах "Мамедова проти Росії" та "Гавули проти України".

Успіхи адвокатів Одеського центру БВПД

Зміна вироку суду першої інстанції, повернення справи на новий судовий розгляд

Адвокат **Тетяна Бабкова** (доручення центру № 5306 від 28.10.2014) здійснює захист у кримінальній справі № 11-кп/785/788/014 клієнта, який звинувачувався у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених п. 6 ч. 2 ст. 115 ККУ, ст. 15 п.п. 6,13 ч. 2 ст. 115 КК України (передбачено покарання у виді довічного позбавлення волі). Вироком Білгород-Дністровського міськрайонного суду Одеської області від 12.02.2014 її клієнта засуджено до 15 років позбавлення волі. Завдяки роботі адвоката Бабкової, яка вступила у справу на стадії апеляційного розгляду, 16 грудня 2014 року Апеляційний суд Одеської області скасував вирок та повернув кримінальне провадження на новий судовий розгляд.

Успіхи адвокатів Київського міського центру БВПД

Зміна вироку суду першої інстанції – пом'якшення покарання

Підзахисний адвоката **Ігоря Светлічного** (доручення центру №8807 у кримінальному провадженні №12013110050009517) вироком суду першої інстанції отримав максимально можливе покарання за ч.2 ст.185 КК України (крадіжка) - 5 років позбавлення волі. Адвокат Светлічний, вступивши у справу на етапі апеляційного розгляду, дотримуючись стандартів якості правової допомоги, ретельно вивчив матеріали провадження, провів декілька конфіденційних побачень та з'ясував, що суд першої інстанції тричі врахував підзахисному одну і ту саму обставину як обтяжуючу. Крім цього, захисником були зібрані позитивні характеризуючі матеріали відносно підзахисного - щодо його навчання, освіти, наявності професії, можливості роботи та сімейних обставин. Суд апеляційної інстанції, прийнявши доводи захисника, змінив вирок суду першої інстанції, скоротивши строк відбування покарання підзахисному майже вповоловину - з 5 до 3 років позбавлення волі, з яких він на той час вже 1,5 роки відбув у СІЗО.

Успіхи адвокатів Львівського центру БВПД

Залишення в силі вироку суду першої інстанції

Підзахисного адвоката **Юрія Огорілка**, який був залучений до здійснення захисту на стадії судового розгляду кримінального провадження №1201315030000045, затримали за підозрою у скоєнні крадіжки у лютому 2013 року. У ході досудового розслідування підозрюваний зізнався ще й у скоєнні вбивства, яке відбулося у травні 2011 року (п. 10 ч.2 ст. 115 КК України, передбачає максимальне покарання у вигляді довічного позбавлення волі). Згодом підозрюваний змінив покази та став стверджувати, що вбивства не скоював, і визнав свою вину у результаті застосування до нього працівниками міліції морального, психологічного та фізичного впливу. У рамках кримінального провадження підозрюваному проведено судову психіатричну експертизу, що встановила у нього розумову відсталість. Завдяки зусиллям у справі адвоката, суд визнав недоведеною участь його підзахисного у скоєнні інкримінованих йому діянь за п.10 ч.2 ст.115, ч.3 ст.153, ч.1 ст.185 КК України, а докази, зібрані та представлені стороною обвинувачення, недопустимими та такими, що не можуть бути покладені в основу обвинувального вироку. Вироком Радехівського районного суду Львівської області від 22.07.2014 постановлено визнати обвинуваченого невинуватим і виправдати його у пред'явленому обвинуваченні за п.10 ч.2 ст.115, ч.3 ст.153, ч.1 ст.185 КК України. Ухвалою Колегії суддів Судової палати із розгляду кримінальних справ Апеляційного суду Львівської області від 19.11.2014 постановлено, що доводи апеляційної скарги сторони обвинувачення не знайшли свого підтвердження. Виправдувальний вирок суду першої інстанції залишено без змін. Наразі засуджений відбуває покарання за ч.2 ст.15, ч.3 ст.185 КК України строком у 4 роки та 6 місяці, строк якого обчислюється із моменту затримання – з 07.02.2013.

Успіхи адвокатів Харківського центру БВПД

Залишення в силі виправдувального вироку суду першої інстанції

Вироком Фрунзенського районного суду м.Харкова від 19.09.2014 року клієнтку адвоката **Олександра Шадріна** (доручення центру №1047 від 06 квітня 2013 року) було виправдано за ч. 1 ст. 115 КК України (умисне вбивство, із максимальною санкцією статті - 15 років позбавлення волі). Органом досудового розслідування клієнтка обвинувачувалася в тому, що разом з М. прибули на берег «Петренківського водоймища», де між нею та М. виникла сварка на ґрунті розбіжностей у методах виховання спільної малолітньої дитини. За версією

обвинувачення клієнтка адвоката Шадріна нанесла ножом чотири удари в область голови та шиї М., заподіявши йому тілесні ушкодження, які спричинили смерть. Не погоджуючись із таким вироком суду прокурор та потерпіла подали апеляційну скаргу на нього. Ухвалою апеляційного суду Харківської області від 27.11.2014 року апеляційні скарги були залишені без задоволення, а виправдувальний вирок суду першої інстанції – без змін. Кримінальне провадження в ЄРДР № 1201222014000006.

Успіхи адвокатів Херсонського центру БВПД

04.02.2014 на підставі ухвали Комсомольського районного суду м. Херсона для захисту за призначенням обвинуваченої К. Херсонським обласним центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги було видане доручення № 192. До захисту обвинуваченої у було залучено адвоката **Сергія Купчака**. Підзахисна адвоката Купчака обвинувачувалася в тому, що працюючи завідувачкою аптекою як службова особа вчинила службове підроблення та заволоділа чужим майном шляхом зловживання своїм службовим становищем за попередньою змовою із бухгалтером аптеки. Дії клієнтки кваліфіковані за ч. 1 ст. 366 та ч. 3 ст. 191 КК України, при цьому за більш тяжкий злочин передбачене покарання у виді позбавлення волі на строк від трьох до восьми років з позбавленням права обіймати посади на строк до трьох років. Досліджуючи докази сторони обвинувачення, суд першої інстанції дійшов висновку про те, що вони не підтверджують наявності у клієнтки адвоката Купчака прямого умислу та корисного мотиву на заволодіння грошовими коштами, а також дій, погоджених з іншою особою спільним умислом, спрямованих на заволодіння грошима. Вироком Комсомольського районного суду м. Херсона від 26.05.2014 підсудна була виправдана за обвинуваченням у скоєнні злочину, передбаченого ч.3 ст.191 КК України. Прокурор подав на вирок суду апеляцію. В апеляції прокурор по справі просив вирок суду скасувати та постановити новий вирок, за яким визнати клієнтку адвоката Купчака винною у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 191 КК України, та призначити покарання у виді позбавлення волі строком на 3 роки. Суд апеляційної інстанції визнав, що суд першої інстанції обґрунтовано прийняв рішення про часткове виправдання клієнтки адвоката Купчака за недоведеністю вини. Ухвалою Апеляційного суду Херсонської області від 22.09.2014 апеляція прокурора по справі залишена без задоволення, а вирок Комсомольського районного суду м. Херсона від 26 травня 2014 року – залишено без змін.

Залишення в силі виправдувального вироку суду першої інстанції

Успіхи адвокатів Хмельницького центру БВПД

Вироком Хмельницького міськрайонного суду від 07 квітня 2014 року клієнта адвоката **Оксани Барилюк** (доручення центру №1150 від 11.11.2013 року) засуджено за декілька епізодів виготовлення, збуту наркотичних речовин до броків 6 місяців позбавлення волі. Ухвалою апеляційного суду Хмельницької області від 04.06.2014 року вказаний вирок залишено без змін. Не погоджуючись із судовими рішеннями захисник подала касаційну скаргу у якій вказала, що попередні суди вийшли за межі висунутого обвинувачення і засудили підзахисного в порушення вимог ч.1 ст.337 КПК України. Захисник вказала, що судом апеляційної інстанції таке порушення вимог закону усунуте не було, що є упущенням апеляційного суду оскільки ним зроблений висновок щодо законності вироку. Також у касаційній скарзі адвокат вказала на наявність провокації злочинів працівниками міліції. В порушення вимог ст.419 КПК України апеляційний суд такі доводи не перевірів. Ухвалою вищого спеціалізованого суду України від 23.10.14 року судові рішення відносно клієнта адвоката Барилюк скасовані і справа направлена на новий апеляційний розгляд.

Скасування попередніх судових рішень у суді касаційної інстанції

Успіхи адвокатів Черкаського центру БВПД

Інспектор Корсунь-Шевченківського РП Городищенського МРВ КВІ УДПтС України в Черкаській області звернувся з поданням до суду про направлення звільненого від покарання з випробуванням для відбування покарання, призначеного вироком суду, оскільки засуджений не став виконувати обов'язки, які на нього були покладені вироком суду, і чотири рази підряд не з'являвся на реєстрацію в органи КВІ без поважних причин та не повідомляв про зміну свого місця проживання, внаслідок чого був оголошений у розшук та затриманий за межами Корсунь-Шевченківського району. Ухвалою Корсунь-Шевченківського районного суду від 30.04.2014 року подання інспектора Корсунь-Шевченківського РП Городищенського МРВ КВІ УДПтС України в Черкаській області задоволено. Засуджений направлений відбувати покарання, призначене вироком Корсунь-Шевченківського районного суду Черкаської області. Не погоджуючись з ухвалою суду обвинувачений, в своїй заяві просив ухвалу суду скасувати. В судовому засіданні адвокат **Юрій Радько**, який діяв за дорученням центру № 23-0001258 16.12.2014, звернув увагу суду на те, що його підзахисний мав вагомі причини не з'являтися на реєстрацію в органи КВІ.

Скасування ухвали суду першої інстанції

Обґрунтовуючи це тим, що в період з 12 січня 2014 року по 4 березня 2014 року в складі 37-ї сотні Самооборони Майдану його клієнт брав активну участь у Революції Гідності і виконував обов'язки десятника. Після цього їх підрозділ, в зв'язку з подіями в Криму, перемістили до Харківської та Одеської області, де вони виконували покладені на них важливі для народу України та держави завдання. З'ясувавши позицію прокурора, думку засудженого та його захисника, перевіривши матеріали кримінального провадження та обговоривши доводи апеляційної скарги, колегія суддів дійшла висновку, що апеляція підлягає задоволенню. Неявка клієнта адвоката Радька на реєстрацію в КВІ визнана поважною. Ухвалу Корсунь-Шевченківського районного суду Черкаської області 30.04.2014 року про направлення підсудного для відбування покарання, призначеного за вироком Корсунь-Шевченківського районного суду від 02.10.2013 року за ч.1 ст.185, ч.2 ст. 185, ч.3 ст. 185, ст. 263, ч.1 ст. 309, 70 КК України у вигляді п'яти років позбавлення волі було скасовано.

[] Позитивна практика у галузі застосування заходів забезпечення кримінального провадження

Успіхи адвокатів Івано-Франківського центру БВПД

За ч.1 ст.164 КК України

Клієнтка адвоката **Олександра Козлова**, усвідомлюючи протиправний характер своїх дій, не забезпечувала свою малолітню доньку 26.11.2010 року народження, необхідними для її існування коштами. При цьому одержані кошти державної соціальної допомоги обвинувачена використала на власні потреби, в тому числі для придбання тютюнових виробів та спиртних напоїв. Допитана в судовому засіданні обвинувачена свою вину у вчиненні інкримінованого злочину визнала повністю та щиро розкаялась. Адвокат зби́рала докази щодо її стану здоров'я, які пом'якшують покарання обвинуваченої. У відповідних медичних документах, наданих захистом, вбачається, що обвинувачена неодноразово перебувала на лікуванні та обстежувалась з приводу вказаних в цих документах захворювань. Тому суд зробив висновок, що за таких обставин, наведених стороною захисту, з урахуванням особи винної, яка позитивно характеризується за місцем проживання, має на утримання малолітню дитину, обвинуваченій слід призначити покарання, не пов'язане з ізоляцією від суспільства, а саме у виді громадських робіт. На підставі вище наведеного суд засудив клієнтку адвоката Козлова та призначив покарання у виді громадських робіт на строк 80 годин. Осуджену звільнено з-під варти в залі судових засідань. Вирок Коломийського міськрайонного суду Івано-Франківської області від 06.11.2014

Успіхи адвокатів Сумського центру БВПД

Відмова у задоволенні клопотання сторони обвинувачення про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою

Органом досудового розслідування було затримано особу в порядку ст. 208 КПК України за підозрою у вчиненні злочину передбаченою ч.3 ст. 185 КК України. На дане повідомлення про затримання центром було видане доручення №18-0001034 від 12 листопада 2014 року адвокату **Ользі Сукач** (кримінальне провадження №12014200440006206). Завдяки професіоналізму та оперативним діям адвоката, а саме подання скарги до суду про незаконне затримання особи, ухвалою Ковпаківського районного суду м. Суми від 13 листопада 2014 року було відмовлено стороні обвинувачення в обранні особі запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.

Успіхи адвокатів Чернігівського центру БВПД

Скасування вироку суду першої інстанції

В рамках кримінального провадження, що знаходилось на розгляді Апеляційного суду Чернігівської області 21.03.2014, року адвокату **Михайлу Дворніченку** було видано доручення для здійснення захисту за призначенням громадянина, який 25.12.2009 року був затриманий працівниками правоохоронних органів за підозрою у вчиненні особливо тяжкого злочину, передбаченого п.п. 6, 12 ч. 2 ст. 115 КК України. В подальшому було пред'явлено обвинувачення за п.п. 6, 9, 12, ч. 2 ст. 115, ч. 4 ст. 187, ст. 257 КК України, обрано міру запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою та направлено справу до суду. Судом першої інстанції гр-н С. був засуджений до 11 років позбавлення волі. В результаті апеляційного розгляду справи, за участю призначеного захисника, 21.10.2014 року вирок суду першої інстанції було скасовано, а справу повернуто прокурору для додаткового розслідування, запобіжний захід, обраний клієнту адвоката Дворніченка ще у 2009 році залишено без змін (у вигляді тримання під вартою) у відповідності до норм КПК України (1960 року), без визначення строку його закінчення. 16.12.2014 року клієнтом до Новозаводського районного суду м. Чернігова подано клопотання про зміну запобіжного заходу на більш м'який в порядку ст. 201 КПК України (2012 року). 23.12.2014 року під час розгляду даного клопотання

адвокатом було підтримано подане клопотання та звернено увагу слідчого судді про необхідність розгляду даного клопотання у відповідності до ст. 206 КПК України, оскільки особа, що подала клопотання на момент його розгляду, тримається під вартою незаконно, з порушенням строків передбачених ст. 197 КПК України та ст. 5 Європейської Конвенції. В результаті розгляду клопотання слідчим суддею в порядку ст. 206 КПК України ухвалено рішення про негайне звільнення осудженого з-під варти. Не погоджуючись із рішенням слідчого судді прокурор звернувся до Апеляційного суду Чернігівської області із апеляційною скаргою. Ухвалою Апеляційного суду Чернігівської області від 30.12.2014 року ухвалу слідчого судді від 23.12.2014 року залишено без змін.

[] Звільнення від покарання/відбування покарання/кримінальної відповідальності

Успіхи адвокатів Рівненського центру БВПД

Із ч. 1 ст. 121 КК України – на ст. 124 КК України. Рівне

У кримінальному провадженні №12014180140000050 адвокату **Оксані Турович** видано доручення №017-0000092 від 18.02.2014 для здійснення захисту за призначенням особи, дії якої органом досудового розслідування були кваліфіковані за ч.1 ст.121 КК України (умисне тяжке тілесне ушкодження), санкція якої передбачає покарання у виді позбавлення волі строком від 5 до 8 років. Завдяки правильно обраній правовій позиції та тактиці захисту, адвокату вдалося довести спричинення підзахисним тілесних ушкоджень у стані необхідної оборони. Вироком Гошанського районного суду Рівненської області від 04.12.2014 року дії обвинуваченого перекваліфіковані з ч.1 ст.121 КК України на ст.124 КК України (умисне заподіяння тяжкого тілесного ушкодження, вчинене у разі перевищення меж необхідної оборони) з максимальною санкцією - обмеження волі на строк до 2 років та звільнено клієнта від призначеного покарання на підставі п. «г» ст. 1 Закону України «Про амністію у 2014 році».

Успіхи адвокатів Миколаївського центру БВПД

Звільнення від покарання із встановленням іспитового строку

Адвокат **Вадим Матвеев** за дорученням від 23.06.2013 № 014-0001190 у справі № 1423/18929/2012 захищав клієнта, який обвинувачувався у вчиненні злочинів, передбачених ч.2 ст.205 (фіктивне підприємництво, вчинене повторно), ч.5 ст.27, ч.3 ст.212 (умисне ухилення від сплати податків, що призвело до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів в особливо великих розмірах), ч.5 ст.27, ч.2 ст.212 (умисне ухилення від сплати податків, що призвело до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів у великих розмірах), ч.3 ст.358 (використання завідомо підробленого документа), ч.1 ст.209 (вчинення фінансової операції з коштами, одержаними внаслідок вчинення суспільно небезпечного протиправного діяння, що передувало легалізації (відмиванню) доходів) КК України з максимальною санкцією за ч.1 ст.209 КК України, яка передбачає позбавленням волі на строк від 3 до 6 років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до двох років з конфіскацією коштів або іншого майна, одержаних злочинним шляхом, та з конфіскацією майна. Вироком Центрального районного суду від 17.03.2014 клієнта було визнано винним за всіма епізодами пред'явленого обвинувачення, та за сукупністю злочинів шляхом поглинання менш суворого покарання більш суворим остаточно призначено покарання у виді 3 років 6 місяців позбавлення волі. Завдяки обраній стратегії адвоката у судових дебатах судом звільнено підзахисного від відбування покарання на підставі ст.75 КК України з призначенням іспитового строку терміном 1 рік 6 місяців.

Успіхи адвокатів Полтавського центру БВПД

За ч. 2 ст. 185 КК України

Адвокат **Віталій Петренко** (доручення центру № 016-0006791 від 24.09.2014) у КП №12014170340000200 надавав правовий захист неповнолітньому клієнту, якому інкримінували вчинення крадіжки (ч.2 ст. 185 КК України) речей на суму 373 грн. Санкція статті передбачала позбавлення волі строком до 5 років. У відповідно до вимог ст.105 КК України суд звільнив неповнолітнього клієнта адвоката Петренка від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру у вигляді застереження та передачі його під нагляд матері строком на один рік. Вирок Лохвицького районного суду Полтавської області від 24.12.2014.

Успіхи адвокатів Харківського центру БВПД

Призначення мінімального розміру покарання, звільнення з-під варти в залі суду

Органами досудового розслідування клієнт адвоката **Олександра Олійника** (доручення центру №517 від 22 лютого 2013 року) звинувачувався за ч.3 ст.185 КК України (санкція - позбавлення волі на строк від трьох до шести років). За обставинами справи 21 січня 2013 року близько 1 годині він, знаходячись у стані алкогольного сп'яніння, за попередньою змовою та разом зі співумисником, діючи з корисливих мотивів та з метою заволодіння чужим майном, проникли до будинку потерпілої та таємно заволоділи матеріальними цінностями (мобільний телефон, куртка). Вироком від 24.10.2014 року Ізюмського міськрайонного суду Харківської області за ч.3 ст. 185 КК України

було призначено покарання у виді позбавлення волі на строк 3 роки. Відповідно до ч. 4 ст. 70 КК України, шляхом поглинання менш суворого покарання більш суворим за вироком Ізюмського міськрайонного суду від 11 листопада 2013 року зі змінами ухвалою Апеляційного суду Харківської області від 25 лютого 2014 року, клієнту адвоката Олійника остаточно було призначено покарання у виді позбавлення волі строком на 5 років. За клопотанням адвоката на підставі ст. 75 КК України його клієнта було звільнено від відбування призначеного покарання з випробуванням з призначенням йому іспитового строку 3 роки. Запобіжний захід до набрання вироком законної сили було змінено з тримання під вартою на особисте зобов'язання та звільнено його з під варти в залі суду. Кримінальне провадження в ЄРДР № 12012220320000065 від 26.11.2012 року.

[] Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом

Успіхи адвокатів Миколаївського центру БВПД

За ч. 2 ст. 187
КК України

Адвокат **Владислав Чернетченко** за дорученням від 15.05.2014 № 014-0000924 у кримінальному провадженні № 12014150020002521 здійснював захист неповнолітнього клієнта, обвинуваченого у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст.187 КК України (розбій, вчинений за попередньою змовою групою осіб), санкція якої передбачає позбавлення волі карється позбавленням волі на строк від 7 до 10 років із конфіскацією майна. Завдяки правильно обраній правовій позиції адвоката, наданим ним доказам про умови життя та виховання клієнта, а також за результатами промови адвоката на судових дебатах, – вироком Центрального районного суду Миколаївської області від 24.12.2014, із застосуванням ст.69 КК України, обвинуваченому призначено більш м'яке покарання, ніж зазначено у санкції ч. 2 ст. 187 КК України, а саме у виді арешту строком на 45 днів без конфіскації майна.

Успіхи адвокатів Чернівецького центру БВПД

Звільнення від
покарання із
встановленням
випробувально
го терміну

Підзахисний адвоката **Людмили Стрільчук** (доручення центру № 259 від 30.04.2014 року) обвинувачувався у скоєнні кримінального правопорушення передбаченого ч. 3 ст. 185 КК України (крадіжка, максимальна санкція статті передбачає покарання у виді позбавлення волі строком на 6 років). Глибоцький районний суд Чернівецької області виніс вирок, яким призначив покарання із застосуванням ст. 69 КК нижче нижчої межі, у виді одного року та шести місяців позбавлення волі строком на один рік та шість місяців. Крім того суд враховуючи ту обставину, що підзахисний є неповнолітнім, на підставі ст. 104 КК звільнив підзахисного від відбуття покарання з іспитовим строком на 2 роки. Кримінальне провадження № 12014260080000078 від 26.02.2014 року.

[] Закриття кримінального провадження

Успіхи адвокатів Тернопільського центру БВПД

Відмова
прокурора від
обвинувачення
та закриття
кримінального
провадження

Підзахисному адвоката **Оксани Лисенко** (доручення центр № 702 від 11 серпня 2014 року) було пред'явлено підозру за ч. 2 ст. 307 КК України – незаконний збут наркотичних засобів вчинений повторно (тяжкий злочин, за який передбачено покарання у виді позбавлення волі на строк від шести до десяти років з конфіскацією майна). Підозра ґрунтувалась на показах свідка В., а також даних оперативної закупки, проведеної 07 серпня 2014 року працівниками БНОН УМВС України в Тернопільській області, в т. ч. протоколи за результатами проведення НСРД аудіо-, відео контролю особи. У ході досудового слідства адвокатом доведено, що в показах її підзахисного та одного зі свідків обвинувачення, а також в інших зібраних по справі доказах, існують суттєві розбіжності. Так, підозрюваний стверджував, що наркотичний засіб свідку не продавав, а гроші в сумі 70 грн. останній передав йому за проїзд в таксі. У ході перегляду відеозапису оперативної закупки виявлено розбіжності у часі, а саме з відеозапису вбачається, що в момент закупки ясна сонячна погода (день), однак в протоколі оперативної закупки від 07 серпня 2014 року зазначено, що оперативна закупка розпочата о 23 год. 10 хв. у нічний час доби, а також інші розбіжності. Внаслідок цього, старшим прокурором відділу прокуратури Тернопільської області особисто опитано свідка обвинувачення та зроблено висновок, що працівниками БНОН УМВС України в Тернопільській області сфальсифіковано протоколи НСРД з метою створення видимості проведення оперативної закупки у клієнта адвоката Лисенко. У зв'язку з цим процесуальним керівником подано рапорт про вчинення працівниками БНОН УМВС України в Тернопільській області кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 366 КК України, про що внесено відповідні відомості до ЄРДР. Наслідком професійних дій адвоката у справі стало винесення 08 грудня 2014 року старшим прокурором відділу прокуратури Тернопільської області постанови про закриття кримінального провадження відносно її клієнта за ознаками кримінального

правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 307 КК України у зв'язку з відсутністю достатніх доказів для доведення винуватості останнього і вичерпання можливості їх отримання. Кримінальне провадження № 12013210010003949.

Успіхи адвокатів Чернігівського центру БВПД

У рамках кримінального провадження № 120132602890000200 адвокату **Миколі Коваленку** було видано доручення для здійснення захисту за призначенням від 10.02.2014 р. № 160/14. Адвокат здійснював захист Ю., який обвинувачувався у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 2 ст. 307, ч. 1 ст. 310 КК України. Вироком Бобровицького районного суду Чернігівської області від 14.04.2014 року клієнта адвоката Коваленка М.А. визнано винним у вчиненні злочинів, передбачених ч. 2 ст. 307, ч. 1 ст. 310 КК України, та шляхом поглинання менш суворого покарання більш суворим призначено остаточне покарання у виді позбавлення волі на 6 (шість) років з конфіскацією належного Ю. майна. Не погоджуючись із вироком суду першої інстанції та у зв'язку із невизнанням клієнтом своєї вини у інкримінованих йому кримінальних правопорушеннях, захисник звернувся до Апеляційного суду Чернігівської області із апеляційною скаргою. Завдячуючи власній професійній майстерності, під час судового засідання адвокат зумів довести, що судом першої інстанції було істотно порушено вимоги кримінального процесуального закону, що стало перешкодою для ухвалення законного та обґрунтованого судового рішення. Відповідно до ухвали Апеляційного суду Чернігівської області від 30.07.2014 року вирок Бобровицького районного суду Чернігівської області від 14.04.2014 року скасовано та призначено новий судовий розгляд у суді першої інстанції. Запобіжний захід щодо підзахисного змінено з тримання під вартою на особисте зобов'язання, клієнта звільнено з-під варти в залі Апеляційного суду. Відповідно до ухвали Бобровицького районного суду Чернігівської області від 29.12.2014 року кримінальне провадження № 120132602890000200 по обвинуваченню Ю. у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 2 ст. 307, ч. 1 ст. 310 КК України закрито у зв'язку із відмовою прокурора від підтримання державного обвинувачення.

Закриття кримінального провадження у зв'язку із відмовою прокурора від підтримання державного обвинувачення

НАШІ АДВОКАТИ

Адвокати системи БПД, чії приклади успішного захисту наведено у даному випуску інформаційного дайджесту

Вінницька область

Токарев
Олександр Тимофійович
Моб. тел.: 097 455 56 30
e-mail: aleksandr.jurist@mail.ru

Волинська область

Єлов
Віталій Андрійович
Моб. тел.: 050 666 45 79
e-mail: vitalina.lutsk@gmail.com

Міщук
Ірина Володимирівна
Моб. тел. 050 432 86 64
e-mail: imischyk@ukr.net

Дніпропетровська область

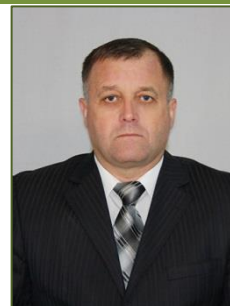

Борноволок
Віталій Миколайович
Моб. тел.: 067 723 46 65
e-mail: sverdl1955@gmail.com

Житомирська область

Галагуз
Віталій Васильович
Моб. тел.: (067) 503 93 24
e-mail: vit_gal@ukr.net

Бугайов
Микола Вікторович
Моб.тел.: 067 410 92 42
e-mail: bugayov.nikolay@yandex.ru

Закарпатська область

Продан
Василь Дмитрович
Моб. тел.: 050 523 08 70
e-mail: vasilij.prodan@privatbank.ua

Запорізька область

Бондарев
Олексій Григорович
Моб. тел.: 098 341 69 72

Мініна
Ірина Миколаївна
Моб. тел.: 067 252 87 53, 066 981 31 81

Івано-Франківська область

Козлов
Олександр Сергійович
Моб. тел.: 066 459 87 75

Київська область

Кочин Сергій Сергійович
Моб. тел.: 097 642 94 70
e-mail: kochin.s.s@gmail.com

Зектер Ольга Мусіївна
Моб. тел.: 096 625 06 98
e-mail: zekterolga@gmail.com

Львівська область

Огорілко
Юрій Володимирович
Моб. тел.: 097 866 43 10
e-mail: advokat-prokyror@ukr.net

Сюлятицька Ірина Васиївна
Моб. тел.: 067 717 25 85

Кіровоградська область

Шолух Світлана Григорівна
Тел.: (0522) 24 86 51
Моб. тел.: 066 356 81 55
e-mail: sv-sholuh@mail.ru

Полтавська область

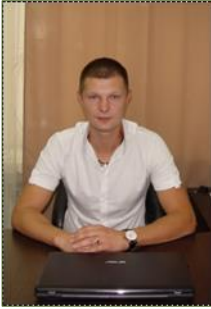
Михайлик
Микола Семенович
Тел.: (05345) 9 24 49
Моб. тел.: 095 841 92 63

Петренко
Віталій Петрович
Моб. тел.: 050 178 26 62
e-mail: Petrenkov80@mail.ru

Сумська область

Сукач
Ольга Сергіївна
Моб. тел.: 067 540 15 04

Миколаївська область

**Матвеев
Вадим Валерійович**
Моб. тел.: 093 554 3740, 095 056 50 86
e-mail: lberinterg@mail.ru

**Чернетченко
Владислав Вікторович**
Моб.тел.: 063 104 47 28
e-mail: advokat.nik7@gmail.com

Херсонська область

**Купчак
Сергій Богданович**
Моб.тел.: 050 507 87 28
e-mail: kupchak66@mail.ru

Рівненська область

Овдюк Дмитро Васильович
Моб. тел.: 068 506 78 02
e-mail: ak_ovd@ukr.net

Турович Оксана Миколаївна
Моб. тел.: 067 393 68 18
e-mail: tyrovuch@mail.ru

Пелипів Ігор Іванович
Моб. тел.: 067 986 28 30
e-mail: v.lawyer.rovno@gmail.com

Рівненська область

**Войтюк
Тетяна Леонідівна**
Моб. тел.: 097 517 95 51
e-mail: tatyanaruduk@rambler.ru

Черкаська область

**Євич
Сергій Петрович**
Моб. тел.: 093 703 82 23

**Радько
Юрій Миколайович**
Моб. тел.: 096 596 26 48

Тернопільська область

**Лисенко
Оксана Василівна**
Моб. тел.: 067 764 26 64
e-mail: oksana-lysenko@bigmir.net

Харківська область

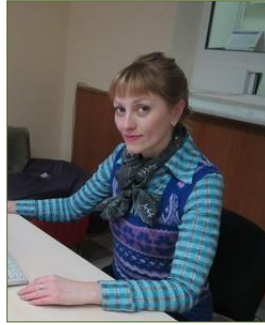
**Шадрін
Олександр Сергійович**
Моб. тел.: 067 792 17 56
e-mail: shadrin_a_s@mail.ru

Хмельницька область

**Барилюк
Оксана Антонівна**
Моб. тел.: 067 792 17 56

Чернівецька область

Лутсу
Ірина Василівна
Моб. тел.: 050 855 25 70
e-mail: hayati-e@yandex.ru

Стрільчук
Людмила Михайлівна
Моб. тел.: 050 967 11 57
e-mail: Strilchuk_Luda@mail.ru

Чернігівська область

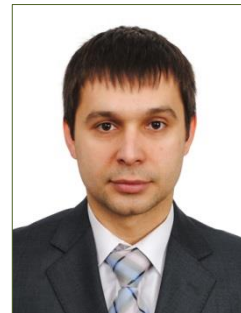
Дворніченко
Михайло Михайлович
Моб. тел.: 093 974 11 91
e-mail: m.m.dvornichenko@mail.ru

Чернігівська область**Місто Київ**

Коваленко
Микола Андрійович
Моб. тел.: 067 941 47 34

Светлічний
Ігор Валерійович
Моб. тел.: 093 007 60 40,
098 077 13 18
e-mail: advokate4@sipnet.ru

Дума
Віктор Іванович
Моб. тел.: 097 908 02 99
e-mail: duma.viktor@gmail.com

Закарпатська область

Мельник
Павло Петрович
Моб. тел.: 050 609 63 15
e-mail: pavlo melnik@gmail.com

Кіровоградська область

Шлякова
Надія Василівна
Тел.: (0523) 57 34 07
Моб. тел.: 050 607 80 41

Одеська область

Бабкова
Тетяна Євгенівна
Тел.: 048 799 52 18
e-mail: babkova73@mail.ru

Харківська область

Олійник
Олександр Олександрович
Моб. тел.: 095 757 98 45
e-mail: office_law@mail.ru

Кравченко
Тетяна Іванівна
Моб. тел.: 097 117 75 11
e-mail: tat_kravchenko@bk.ru

Кращі практики адвокатської діяльності та менеджменту

[] Адвокатська практика надання БВПД

Запропонований суброзділ дайджесту – огляд вибраних прикладів адвокатських ініціатив, які можуть бути корисними у роботі колег-адвокатів у відповідних ситуаціях.

Звернення в інтересах затриманого малолітнього без батьківського піклування

15 грудня 2014 року Київським міським центром БВПД адвокату Ігорю Светлічному було видане доручення № 026-0009639 для здійснення захисту особи - малолітнього затриманого Шевченківським РУ МВС, якому інкримінували вчинення кримінального правопорушення за ч.2 ст. 186 КК України (грабіж, максимальна санкція статті передбачає покарання у вигляді 6 років позбавлення волі) - кримінальне провадження №12014100100012098. Згідно матеріалів справи, до Шевченківського РУ МВС поступила заява зі сторони потерпілого щодо того, що о 3 годині ночі обвинувачений у підземному переході на Майдані Незалежності відібрав у іншого неповнолітнього сигарети та декілька гривень.

Прибувши на конфіденційне побачення з клієнтом, адвокат з'ясував у неповнолітнього контактні телефони його родичів, знайшов знайомих та земляків (виявилося, що серед працівників суду знайшовся один з помічників судді, який мешкав у тому самому селі, де і обвинувачений, та знав його рідних). Родич неповнолітнього (двоюрідний брат матері) перед судовим засіданням негайно прибув до слідчого судді та був допитаний за клопотанням адвоката під присягою свідка у цьому ж судовому засіданні. Тому, завдяки узгодженій позиції захисника та його підзахисного 15.12.2014 року слідчим суддею було відмовлено у задоволенні клопотання прокурора у поміщенні неповнолітнього у приймальник – розподільник для дітей. Проте, співробітники міліції Шевченківського району відділу СКМ у справах дітей, які доставляли дитину, не надавши судді та адвокату будь-яких документів на підтвердження своїх повноважень, не віддали неповнолітнього родичам та забрали його на автомобілі за їх поясненнями „у притулок”, тому що дитина "там рахується". Адвокат заперечував усіма законними засобами, у тому числі телефонував 102 та разом зі своїм помічником-стажером фізично затримував озброєних правоохоронців, на даючи забрати дитину всупереч рішенням суду. Прибувши за викликом на місце слідча оперативна група прийняла у адвоката заяву про злочин та зафіксувала порушення прав дитини. Адвокат обґрунтував, що навіть якщо у притулку кращі умови, ніж у родичів хлопця, проте, згідно статті 3 Конвенції ООН про права дитини, перевагою є сімейні форми виховання. Захисник повідомив про справу неповнолітнього Офіс Уповноваженого Верховної Ради з прав людини. Представник Уповноваженого за зверненням мав зустріч із дитиною у притулку, зробив відповідні запити щодо неповнолітнього (який, фактично, волочився) органам, в компетенції яких є вирішення питання по суті. Наразі Офіс Уповноваженого Верховної Ради з прав людини тримає на контролі питання подальшого влаштування неповнолітнього у сім'ю.

*Із листом представника Офісу Уповноваженого з прав людини щодо звернення адвоката Светлічного можна ознайомитися у **Додатку 1-2**; інформацію загальнонаціональних ЗМІ про неповнолітнього клієнта – у **Додатку 3** (NB! Цей та наступні додатки доступні лише для працівників та адвокатів системи БПД).*

Повернення обвинувального акту прокурору

Адвокат Київського міського центру БВПД Наталія Дорошенко здійснювала правовий захист особи, обвинуваченої за ч.2. ст. 307 КК України (Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів; караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з конфіскацією майна). Відповідний обвинувальний акт Прокуратури Голосіївського району міста Києва надійшов до Деснянського районного суду міста Києва 21 листопада 2014 року. У згаданому обвинувальному акті прокурор просив суд призначити судовий розгляд у відкритому судовому засіданні. Натомість, адвокат, діючи в інтересах свого клієнта, у своєму усному виступі просила суд обвинувальний акт повернути стороні обвинувачення, враховуючи низку об'єктивних підстав. Суд, з'ясувавши в учасників судового провадження їх думку щодо можливості призначення судового

розгляду, підтримав заяву захисника та ухвалив рішення про повернення обвинувального акту з наступних підстав:

- 1) Згідно ч.1 ст.291 КПК України прокурор затверджує обвинувальний акт, складений слідчим. Обвинувальний акт також може бути складений прокурором. Всупереч даному закону складений прокурором обвинувальний акт відносно обвинуваченого затверджений іншим прокурором.
- 2) Відповідно до п.13 ч.1 ст.3 КПК України обвинувачення – це твердження про вчинення певною особою діяння, передбаченого законом України про кримінальну відповідальність, висунуте в порядку, встановленому КПК України. В порушення вимог п.5 ч.2 ст.291 КПК України в перевіреному судом обвинувальному акті спочатку викладені фактичні обставини кримінального правопорушення, далі – формулювання обвинувачення, і лише після цього – правова кваліфікація кримінального правопорушення.
- 3) В порушення вимог п.2 ч.2 ст.291 КПК України в обвинувальному акті не зазначений відповідний поштовий індекс за місцем проживання обвинуваченого. Індокси згідно п. 60 “Правил користування послугами поштового зв'язку” є обов'язковим реквізитом адреси одержувача.
- 4) В порушення вимог ч.2 ст.291 КПК України обвинувальний акт містить відомості про висновки експертів (номери, дати, результати).
- 5) З тексту обвинувального акта вбачається неузгодженість його складових частин. Так згідно ч.1 ст.337 КПК України судовий розгляд проводиться лише в межах висунутого обвинувачення відповідно до обвинувального акта.
- 6) В обвинувальному акті зазначено про відсутність обтяжуючої покарання обставини у вигляді рецидиву злочинів (в тексті Обвинувального акту є дані про попередні судимості обвинуваченого).
- 7) В тексті обвинувального акта передбачена, але не зазначена кількість доданих до нього аркушів з розпискою про отримання акта і реєстру.
- 8) В порушення п.1 ч.2 ст.109 КПК України в реєстрі процесуальних дій зазначені не процесуальні дії, а спосіб їх фіксації (протоколи). Згідно ч.1 ст.103 КПК України протокол, носій інформації і журнал судового засідання є способами фіксації процесуальних дій.
- 9) В реєстрі заходів забезпечення кримінального провадження не зазначено дату і час затримання в порядку ст.208 КПК України.
- 10) Реєстр не має дати складання.
- 11) В розписці підозрюваного передбачена, але не вказана кількість аркушів, на яких він отримав обвинувальний акт і реєстр.
- 12) В порушення п.9 ч.2 ст.291 КПК України в обвинувальному акті не зазначена дата його складання.
- 13) В отриманих судом матеріалах мається обвинувальний акт від 21.08.2014 року без даних про результати його розгляду судом.

Крім того, даного ухвалою суду обрано запобіжний захід клієнту адвоката Наталії Дорошенко у вигляді особистого зобов'язання.

Із текстом ухвали Деснянського районного суду міста Києва можна ознайомитись у Додатку 4-5.

Задоволення клопотання захисника про визнання істотним порушення прав і свобод клієнта

Під час розгляду кримінального провадження в суді першої інстанції адвокатом **Тернопільського центру БВПД** *Валентином Шевчуком*, що діяв на підставі доручення центру № 243 від 31.03.2014, заявлено клопотання про визнання істотним порушення прав і свобод його клієнтки внаслідок її допиту як свідка та на підставі цих показів подальшого визнання її підозрюваною у цьому ж кримінальному провадженні №12014210010000791 від 25 березня 2014 року. Клієнтці адвоката Шевчука обвинувачено за ч.2. ст. 185 КК України (крадіжка, передбачає максимальне покарання у вигляді 5 років позбавлення волі). Захисник обґрунтував, що клієнтка страждає психічним захворюванням, внаслідок чого самостійно не могла належно реагувати на допущені слідчим порушення закону. Проаналізувавши надані захисником докази суд дійшов до переконання, що вказані факти підтверджуються, а отже, права обвинуваченої на досудовому слідстві були порушені. Таким чином Тернопільський міськрайонний суд, керуючись п. 6 ч. 2 ст. 87 КПК України своєю ухвалою від 08 грудня 2014 року, яка оскарженню не підлягає, задовольнив клопотання захисника та

визнав істотним порушення прав людини і основоположних свобод отримання показань від свідка у кримінальному провадженні, яка надалі була визнана підозрюваною і обвинуваченою у даному кримінальному провадженні. В своїй ухвалі також суд зазначив, що законом передбачено, що свідок зобов'язаний давати показання під загрозою кримінальної відповідальності, а підозрюваний вправі відмовитися від дачі показань. Тому, свідком може бути лише особа, яка не є підозрюваною, або обвинуваченою. Отже, за змістом закону загальним юридичним правилом є те, що ніхто не може бути свідком у своїй справі. Також суд вказав, що кримінальним процесуальним кодексом не передбачено альтернативне право суду визначати чи є істотними порушеннями прав людини і основоположних свобод отримання показань від свідка, який надалі був визнаний підозрюваним чи обвинуваченим у цьому кримінальному провадженні, а прямо зобов'язано суд визнавати істотними порушеннями прав людини і основоположних свобод отримання від свідка, який надалі був визнаний підозрюваним чи обвинуваченим у цьому кримінальному провадженні.

Із текстом ухвали Тернопільського міськрайонного суду можна ознайомитись у **Додатку 6**.

[] Корисні практики в роботі регіональних центрів БВПД

У даному суброзділі дайджесту – збірка прикладів корисних практик з управління та забезпечення роботи центрів БВПД, доведення їх до відома інших центрів БВПД у різних регіонах з метою можливого запровадження аналогічних практик. У випуску №5 дайджесту пропонуємо ознайомитися із наступними прикладами таких практик.

Практика успішної взаємодії центрів БВПД із зацікавленими сторонами

У розвиток домовленостей, досягнутих 20 листопада під час проведення у Тернополі регіонального круглого столу «Співпраця заради якості безоплатної правової допомоги» визначаючи можливість подальшого удосконалення механізмів взаємодії суб'єктів надання безоплатної вторинної правової допомоги та враховуючи необхідність забезпечення належної якості допомоги як запоруки довіри громадян до правової допомоги укладено Меморандум про співпрацю між **Тернопільським центром БВПД** та суб'єктами в сфері правосуддя, а саме, Прокуратурою Тернопільської області, Апеляційним судом Тернопільської області, Управлінням Міністерства внутрішніх справ України у Тернопільській області, Управлінням державної пенітенціарної служби у Тернопільській області.

Із текстом Меморандуму можна ознайомитися у **Додатку 7**.

За результатами скерованого **Волинським центром БВПД** листа міському голові щодо розміщення інформаційної продукції щодо права громадян на БПД на інформаційних стендах у ЖЕКах, було погоджено та, в подальшому, здійснено такого розміщення.

Приміщення ЖЕК № 3 у м. Луцьк

ОСББ, вул. Карбишева 2-б, у м. Луцьк

Представники **Рівненського центру БВПД** взяли участь у заході «День відкритих дверей», проведеному Городищенською виправною колонією № 96 управління Державної пенітенціарної служби України в Рівненській області. У ході заходу заступнику директора центру Сергій Іллюк мав можливість провести особистий прийом осіб, які утримуються в даному закладі, та роз'яснити порядок та підстави отримання безоплатної вторинної правової допомоги з урахуванням змін, внесених до Закону України «Про безоплатну правову допомогу». Крім того, начальнику Городищенської виправної колонії № 96 Луцуку Ю.Ю. надано плакати та буклети системи БПД для поширення серед осіб у даній установі виконання покарань.

Співробітники **Чернігівського центру БВПД** ініціювали зустріч із керівництвом Чернігівського національного технологічного університету з метою налагодження співпраці між установами щодо інформування студентської спільноти про діяльність центру та права громадян на БПД, а також її зміст. Зокрема, обговорено питання щодо *можливості проведення відповідної інформаційної кампанії* серед студентів та викладацького складу університету з метою ознайомлення їх із Законом України "Про безоплатну правову допомогу", а також з роботою, яку проводить Центр та з останніми змінами в законодавстві щодо функціонування та розвитку системи БВПД.

У рамках реалізації Рекомендацій учасників регіонального круглого столу з питань якості надання БВПД, який відбувся 18 листопада 2014 року у місті Чернігів, в приміщенні управління МВС України в Чернігівській області відбулося навчання перших заступників начальників – начальників слідчих підрозділів районних (міських) відділів УМВС України в Чернігівській області, слідчого управління УМВС України в Чернігівській області стосовно налагодження взаємодії заради якості надання вторинної правової допомоги у кримінальному процесі. Навчання провели представники **Чернігівського центру БВПД**: заступник начальника відділу забезпечення якості правової допомоги *Олеся Пирковська* та адвокат, тренер-модератор *Микола Росомаха*. Особливу увагу було приділено вимогам щодо дотримання своєчасності інформування центрів БВПД про випадки затримання осіб та останнім змінам в законодавстві щодо функціонування та розвитку системи БВПД. Жваве обговорення викликали питання щодо своєчасного забезпечення права на захист особам, затриманим за підозрою у вчиненні злочину, дотримання порядку складання протоколу про затримання особи, підозрюваної у вчиненні кримінального правопорушення, забезпечення права затриманих осіб на правову допомогу захисника за рахунок держави. Учасники навчання отримали пам'ятки із проблемними питаннями, які виникають під час надання БВПД, витяг зі Стандартів якості надання БВПД, інформаційні матеріали для розміщення в приміщеннях районних (міських) відділах УМВС України в Чернігівській області для інформування громадян про право на безоплатну правову допомогу. Також, було заплановано подальшу участь представників центру БВПД в рамках проведення внутрішніх навчань працівників правоохоронних органів.

Вінницький центр БВПД організував практику робочих зустрічей із дільничними інспекторами МВ УМВС України у Вінницькій області, метою якої є обговорення питань взаємодії та співпраці задля забезпечення затриманим особам своєчасного надання безоплатної вторинної правової допомоги, та, зокрема, унеможливлення практики порушення [Порядку інформування](#) центру БВПД про випадки затримання осіб.

NB! Координаційний центр рекомендує регіональним центрам з надання БВПД взяти на озброєння зазначену практику взаємодії.

ІТ-новації

З метою виконання положень наказу Координаційного центру від 01.08.2014 № 25 ІТ спеціалістом **Чернівецького центру БВПД** *Євгеном Комоловим* на базі платформи «Microsoft Access» було розроблено програму з умовною назвою «Адвокат», яка функціонує з вересня 2014 року і дає можливість (використовуючи базу даних, що ведеться в Центрі) формувати щотижневую звітність щодо діяльності адвокатів. Дані запиту експортуються у таблицю «Excel», з якої з допомогою написаної програми на основі Visual Basic, автоматично формується звіт. У грудні 2014 - початку січня 2015 року система «Адвокат» була доопрацьована з метою формування нового щотижневого звіту "Оперативна інформація щодо діяльності адвокатів", так як згідно наказу Координаційного центру № 34 від 26.12.2014, були введені нові таблиці звітності: окремо за 2014 рік з врахуванням здачі звітів адвокатами у 2015 році, та суттєво змінена таблиця

звітності за 2015 рік. Був створений новий запит, на основі якого стало можливо отримувати всі необхідні дані для формування звітів. Дані з запиту системи «Адвокат» так само експортуються у таблицю "Excel". Були перероблені програми на Visual Basic (окремо для 2014 та 2015 років). Звіти на основі нових алгоритмів можна переглянути на сайті Чернівецького центру БВПД [тут](#) і [тут](#).

NB! З питань отримання детальної інформації про функціонування та наповнення журналу радимо звертатися до начальника відділу підтримки та розвитку інфраструктури Чернівецького центру БВПД – **Євгена Комолова** (IP: 5505, e-mail: evgen.komolov@legalaid.gov.ua).

Практика ефективної організації та удосконалення робочого процесу

Для зручності адвокатів у на сайті Дніпропетровського центру БВПД створено розділ «[Інформація адвокатам для звітування](#)», де зібрані та узагальнені усі документи, які необхідні адвокату при поданні звітності до центру БВПД, а також інші документи, що можуть бути корисними у роботі.

NB! З питань отримання додаткових роз'яснень стосовно організації розділу можна звертатися до начальника відділу підтримки та розвитку інфраструктури Дніпропетровського центру БВПД **Олексія Тертишного** (IP: 3505, e-mail: oleksiy.tertyshnyi@legalaid.gov.ua).

[] Європейська практика правового захисту*

Порушення права на справедливий судовий розгляд (кримінальне провадження)

У випадку недоведення своєї позиції в національних судах адвокату від клієнта часто надходить

таке запитання: «чи є якісь ще можливості боротися далі?». Так, з-поміж інших засобів є можливість звернення до Європейського суду з прав людини, але не як до суду четвертої інстанції, а як до міжнародної інституції, що розглядає справи, де є порушення з боку держави прав і свобод людини, передбачених [Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод](#). У випадку дотримання всіх нових формальних [вимог до прийнятності заяви, що викладені Європейським судом з прав людини у 2014 році](#), потрібно

також вказати, в чому саме полягає порушення. Зокрема, в кримінальному провадженні найчастіше клієнти вбачають несправедливість у проведенні щодо них або їх родичів національного кримінального провадження з боку слідчих та суддів, але це можуть бути не лише порушення норм Кримінально-процесуального кодексу України, а й самих конвенційних правових принципів. Відповідно, такі порушення можуть підпадати під статтю 6 (право на справедливий судовий розгляд) Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

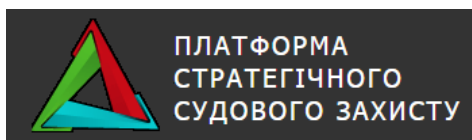
NB! Варто пам'ятати, що хоча назва статті вказує лише на судовий розгляд, предметом оскарження можуть бути порушення прав і свобод людини як на досудовому слідстві, так і під час судового розгляду, оскільки на думку Європейського суду з прав людини, справедливість може бути підірвана і на початковій стадії кримінального провадження ([рішення «Чопенко \(Chopenko\) проти України», № 17735/06, 15.01.2015 р.](#)).

Основні елементи справедливого судового розгляду:

- ✓ право на захист;
- ✓ орган, що розслідує чи розглядає кримінальне провадження повинен бути незалежним, неупередженим і створеним у відповідності до закону;
- ✓ розумний строк судового розгляду;
- ✓ рівність сторін судового розгляду;
- ✓ публічність судового слухання;
- ✓ судові рішення повинно бути виконане.

У написанні заяв потрібно користуватися не лише національним законодавством та практикою, але й доволі широкою прецедентною практикою Європейського суду з прав людини, вказуючи на параграфи рішень, які містять положення, що можуть бути використані щодо вашої справи: [«Боротюк проти України», № 33579/04, 16.12.2010 р.»](#); [«Корнев та Карпенко проти України», № 17444/04, 21.10.2010 р.»](#); [«Леонід Лазаренко проти України», № 22313/04, 28.10.2010 р.»](#); [«Петухов проти України», № 43374/02, 21.10.2010 р.»](#); [«Максименко проти України», № 39488/07, 20.12.2011 р.»](#); [«Нечипорук та Йонкало проти України», № 42310/04, 21.04.2011 р.»](#); [«Валентин Анатолійович Добров проти України», № 42409/09, 14.06.2011 р.»](#); [«Баліцький проти України», № 12793/03, 03.11.2011»](#); [«Федоров та Федорова проти України», № 39229/03, 26.07.2011 р.»](#); [«Алексахін проти України», № 31939/06, 19.07.2012 р.»](#); [«Шаповалов проти України», № 45835/05, 31.07.2012 р.»](#); [«Гріненко проти України», № 33627/06, 15.02.2012 р.»](#); [«Іглін проти України», № 39908/05, 17.02.2012 р.»](#); [«Веренцов проти України», № 20372/11, 11.04.2013 р.»](#); [«Олександр Володимирович Смірнов проти України», № 69250/11, 13.03.2014 р.»](#)

Можливості співпраці адвокатів із Платформою стратегічного судового захисту

Нині у Одесі триває розгляд резонансної кримінальної справи за фактом вбивства жінки, яке супроводжується таємницями та незрозуміlostями. На лаві підсудних особа, яка обвинувачується у вчиненні кримінальних правопорушень,

передбачених ст.ст. 115, 185 Кримінального кодексу України. При цьому обвинувачення побудоване майже виключно на явці з повинною самої обвинуваченої. [Платформою стратегічного судового захисту](#) було надано інформаційну підтримку у вказаній справі адвокату потерпілої сторони, яку веде захисник Дмитро Ягунов. За результатами співпраці адвоката з Платформою вийшов сюжет в програмі «Агенти впливу». Таким чином, Платформа спробувала з'ясувати, чи зможе один відеосюжет змінити хід справи. За словами адвоката, після випуску цього сюжету справа значно зрушила з місця: <https://www.youtube.com/watch?v=i19AsMUVml4&feature=youtu.be>.

Платформа стратегічного судового захисту пропонує українським адвокатам експертну підтримку провідних правозахисників та адвокатів, інформаційну підтримку справ, а також в окремих випадках і фінансову підтримку. Інформаційний ресурс Платформи стратегічного судового захисту: www.precedent.in.ua.

**Суброзділ підготовано у співпраці із Українською Гельсінською спілкою з прав людини*

Дякуємо за увагу!

Відповідальні за випуск

Відділ статистичного аналізу та інформації
управління стратегічного аналізу і планування

Відділ розвитку людського потенціалу

Начальник управління
Сергій Троценко
ІР 3113
e-mail: admin@legalaid.gov.ua

Начальник відділу
Надія Кизицька
ІР 3121
e-mail: nadiia.kyzytska@legalaid.gov.ua

Заступник начальника відділу
Олександр Гриб
ІР 3110
e-mail: oleksandr.hryb@legalaid.gov.ua

Заступник начальника відділу
Юлія Лісова
ІР 3122
e-mail: yuliya.lisova@legalaid.gov.ua

